

294548610

101 Københavns kommune

09.6943

RHB

KØBENHAVNS

1922 · 1947

MALERLAUG

Det ældste eksisterende Laugssegl (1622) — Rigsarkivet.

B A H N E P R E I S L E R

KØBENHAVNS
MALERLAUG

1922

1947

KØBENHAVNS MALERLAUG
I ANLEDNING AF 325 AARS JUBILÆET

1947

KØBENHAVNS
KOMMUNEBIBLIOTEKER
HOVEDBIBLIOTEKET

* 09.698

Pr 21

R

ex. 1

Oplag 1000 Eksemplarer

Trykt i
TRIERS BOGTRYKKERI

Omslag udført af
VITACHROM

Omslagstegning og Tilrettelæggelse af
THOR BØGELUND

Farvelektion ved Side 120 er velvilligst udlånt af
SADOLIN & HOLMBLAD A/S

Denne Bog fortæller om 25 Aar af Københavns Målerlaugs Liv. 25 Aar, der har været præget af Kriser og Krig vel mere end nogen anden Tid i Laugets Historie. Bogen skal betragtes som en almindelig Haandbog, hvor hvert Aars Liv er skildret. Igennem de 25 Aar har en Række Laugsbrødre ved deres Virke været en Del af Laugets Historie, og en ganske enkel Karakteristik af disse rummer denne Bog ogsaa.

BAHNE PREISLER

470585 H13

CLAUS J. OLSEN

Efter Hans Henningsens Maleri

1922

Da Oldermænd Claus J. Olsen den 7. Januar 1922 stod paa Talerstolen og aabnede Københavns Malerlaugs Jubilæumsudstilling i Teknologisk Institut, kunde han i Sandhed føle sig stolt og glad. Han havde i sin syttenaarige Oldermændstid omskabt det gamle Malerlaug til en moderne Haandværkerorganisation, saa god i sin Opbygning, at det endnu i Dag, 25 Aar efter, er de af Claus J. Olsen angivne Retningslinier for Laugets Virksomhed, der følges.

Claus J. Olsen havde ligeledes kort Tid før faaet Lærlinge-Undervisningen paa Teknisk Skole lagt om i ren faglig Retning, og hertil havde ikke mindst Maleren Jens Møller-Jensens Kamp for det ærlige Haandværk bidraget. Claus J. Olsen stod derfor den 7. Januar som en Mand, der havde skabt et fasttømret Laug og et Laug, der for Alvor skulde vise, at det ikke alene var det økonomiske, der var dets Formaal, men ogsaa, at Malerfaget var allieret med Kunsten og dermed et Kunsthaandværk. Han følte Glæden ved til alle, der havde bygget denne Udstilling op, at sige: »Vore dristigste Forventninger er langt blevet overtruffet,« og Handelsministeren, der talte ved Udstillingens Indvielse, følte sig i Kontakt med Malerfagets kulturelle Opgave ved at citere en kendt Udtalelse: »at Malerhaandværket er det følsomste Barometer for en Tids kulturelle Stade« og udtalte videre sin Glæde over, at Københavns Malerlaug ikke havde tabt Modet eller Humøret, men dristigt givet sig i Kast med en saa stor Opgave, som denne Udstilling er. »Her males der ikke graat i graat; kunde vi ogsaa udenfor denne Bygning skimte de lyse Farver.«

Sandheden var den, at Tiden slet ikke var saa lys; de vanskelige Tider med Efterkrigstidens økonomiske Kriser var sat ind, og Byen var hærget af Influenzaepidemi, og der var Politiforbud mod Dans og lign.

Ja, der var Fest den Dag, og der var Tro paa vort Fag, og den evig unge Sangforening sang A. Esbensen's Festsang, hvis to sidste Vers viser Malerfagets Tro paa en ny Tid.

*Seklerne svandt! Over Slægternes Vrimmel —
højt over Døgnlivets trælsonne Graa
hvælved' sig Skønhedens evige Himmel
synlig for alle, men ænset af faa!
Men hvor et Glimt af dens straalende Bue
ramte en higende Menneskeand,
tændtes i Sjælen en underfuld Lue,
fødtet et Maal for en skabende Haand.*

*Og der blev skabt; — medens Stormene bruste
over et sydende Menneskehav.
Og medens Riger blev rejste og knuste,
Stormænd vandt Ry — og gik glemte i Grav,
øved' den ukendte Maler sit Virke,
lagde sin Sjæl og sin Evne deri,
smykked' i Hjem og i Slot og i Kirke
Rummet med Farver i skøn Harmoni.*

Det var ogsaa Tiden, hvor Malerfaget havde overvundet Hvidteperioden og igen brugte Farverne. Tiden tænkte i Farver, og de unge Kunstnere arrangerede paa deres Udstilling (Efteraarsudstillingen) en Række dekorative Rum i stærke Farver.

Men selve Malerudstillingen fortjener en særlig Omtale. Siden 1910 havde man ikke haft nogen Udstilling, og den Gang var det en Udstilling af dansk Dekorationsmaleri fra de sidste 25 Aar, men nu var det Rummene, man vilde vise. Malerne havde set, at Snedker- og Møbeludstillinger negligerede alt, hvad der hed Malerarbejde i Køjerne, hvor Møblerne stod, og derfor vilde Malerne nu for Alvor vise, at de kunde male Rum og forsyne disse med malede Møbler. Videre vilde man udstille alt andet Malerarbejde saasom Vogne, Skilte o. s. v. Skolerne skulde udstille, Forsøgsstationen samt vore Leverandører. Thorvald Petersen, der gennem mange Aar havde interesseret sig for Malerudstilling, blev Formand for Udstillingen og Arkitekt Arne Petersen Udstillingens Arkitekt.

Udstillingen var stort lagt an; alene Opbygningen af de 25 Værelser, som Malerlauget frit stillede til Medlemmernes Disposition, var ikke billig, og paa alle andre Maader ofrede Lauget mange Penge, og det viste sig at være Anstrengelserne og Udgifterne værd. Malerudstillingen og ikke mindst de 25 Værelser blev en Københavnerbegivenhed, og det Haandværk, der vistes, satte Spor i de følgende Aars Malerarbejde. Ja, Udstillingen var festlig, og Svend Henriksens festlige Plakat med vor Skytsengel Sct. Lucas kaldte i alle Københavns Gader paa Publikum for

at se Malerhaandværk. Udstillingen blev modtaget med overvældende Hyldest af Dagspressen. Udtalelser som »Det danske Haandværk — i al Fald det danske Malerhaandværk — staar højt, og de danske Maler-mestre er gennemgaaende Folk med personlig og ejendommelig Smag og kunstnerisk Kultur. — Vi er ude over »Hvidteperioden«, Fagets Trængselstid, hvor Haandværket var godt paa Vej til at gaa i Forfald, og vi befinder os i en Overgangsperiode, hvor Interessen for det gode, gedigne Haandværk er levende og virksom. — Ærligheden er ved at vinde Sejr. Camouflagen, Aaringen og Marmoreringen, hører Fortiden til, ligesom de gamle grumsede Farver er bandlyste. Farveglæden lyser ud af de allerfleste af Udstillingens Rum.« — Ja, saadan talte Dagspressen, og i vort eneste Kunsthåndværkstidsskrift »Skønvirke« skrev Nicolaus Lützhøft en lang og gennemillustreret Artikel om Malerudstillingen.

Hvordan var da Udstillingen? Ja, straks naar man kom ind i Teknologisk Instituts Udstillingssal var der en Udstilling af malede Vogne, Vægte, Møbler, Bokse o. s. v., særlig Opsigt gjorde en Bil, hvis ene Halvdel stod gammel og afslidt, medens den anden Halvdel var fint malet; det var kgl. Hofmaler Bernh. Schrøder, Nielsen og Hansen, der udstillede den, og den gjorde megen Lykke hos Publikum.

Videre fremme i Salens Fortsættelse havde til højre Malerskolen paa Københavns tekniske Skole sin Udstilling, arrangeret af Overlærer P. Schou, og paa den modsatte Side havde Skolen for dansk Kunsthaandværk sin Malerudstilling, arrangeret af Skolens Leder, Maleren Jens Møller-Jensen. For begge Skolers Vedkommende gjaldt det, at det her var Skolearbejder i selve Materialet, der blev udstillet. Tiden med Undervisning kun paa Papiret var forbi; hver for sig repræsenterede disse to Skoleudstillinger to forskellige Retninger, men begge gav Udtryk for Kunsthåndværket inden for vort Fag. Umiddelbart ved disse Skoleudstillinger havde Teknologisk Institut sin Udstilling fra Malerforsøgsstationen med oplysende Materialeprøver. Længst tilbage var Laugets historiske Udstilling, som M. P. S. Svendsen stod for, og det var en vægtig og god Udstilling med smukke, gamle Malerarbejder, specielt Møbler, Malerier af Laugets betydende Folk og andre Ting af historisk Interesse. Foroven havde Jørgen Laursen malet en Bogstavfrise med alle Laugets Oldermands-Navne. Mellem de gamle, smukke Ting lagde man Mærke til de sortlakerede Stole og Borde med rig ornamental Gulddekoration, som stammede fra Jørgen Ernst Meyers Værksted, et Bogskab i Empire med pompeianske Dekorationer (det tilhørte Teatermaleren Carl Lund), et Bord med imiteret Marmorindlægning, malet paa Glas, udført af Elkjær. Bordet var en Kopi af det pragtfulde Marmorbord,

som findes i Frederik den III's Værelse paa Rosenborg. Et Chatol i Træimitation med Dekupørarbejde (malet af Poul Berg), og imellem Blomsterstudierne og dekorative Udkast og lign., lagde man Mærke til Marius Jensens farvefine Studier. Endelig var der de 25 malede Rum, som var bygget op i Kælderen under Gaarden, umiddelbart op til Udstillingssalen, og disse 25 Rum var den vægtigste og betydeligste Del af Udstillingen og betød store, ja meget store økonomiske Indsatser for de 25 Mestre, der deltog, men de gav et godt Indtryk af Malernes Kunnen og havde nogle Aar fremefter stor Betydning. Spørger man i Dag, hvad Farveindtrykket af denne Del af Udstillingen gav, saa var det rødt i alle Toner, der var ingen Tvivl om, at det hele skulde være et Trompetstød for Farven og det gode Haandværk. Hvordan var Indtrykket? Ja absolut smukt, selvom en Del forskellige Stilretninger fandtes, og man kunde med Rette holde sig til Claus J. Olsens Ord ved Indvielsen: »Vi takker for alle Rummene, der er ikke et, vi vilde have undværet.« Der var Rum med Halvfemsernes Renæssanceimitation og Rum i ren Skønvirkestil og endelig Hovedparten præget af Tidens store Mode: Empiren og Klassicismen. Kunstakademiet havde jo faa Aar før udnævnt Arkitekt Carl Petersen til Professor og dermed knæsat en hel Ændring i Arkitektur-Uddannelsen, omend denne Ændring intet var imod den arkitektoniske Revolution, som Funktionalismen 10 Aar senere bragte.

Endelig havde vore Leverandører lavet en smuk Materialeudstilling paa Balkonen i den store Udstillingshal. Den Gang betød en Materialeudstilling ikke det, som den senere gjorde; man brugte endnu de samme Materialer, som havde været gældende de sidste 20 Aar og var nu glad for, at Krigstiden og de mange Materialevanskeligheder var slut.

En enkelt Nyhed var der dog paa Udstillingen, og det var den norske Titanhvidt, der i Løbet af faa Aar blev et værdifuldt Materiale for Malerne.

Til Udstillingen var der ogsaa et Katalog, som Bahne Preisler havde taget sig af, og foruden det almindelige Katalogstof var der som Indledning en Række illustrerede Artikler om Malerarbejde gennem Tiderne, idet man dog havde set bort fra Kirkemaleri for ret at faa Oversigt over Boligernes malerhaandværksmæssige Udstyrelse. En Række Ekspertter paa dette Omraade skrev disse Artikler; dels Museumsinspektør, Mag. Axel Chr. Jensen, Maleren Jens Møller-Jensen og Prof. Vilhelm Wanscher. Mag. Axel Chr. Jensens Artikel var den største og omhandlede hele Tiden fra det først kendte Maleri til op imod 1850; hans Oplysninger om Renæssancens og Baroktidens Malerhaandværk var overordentlig interessante; den senere Tid (i Samarbejde med Bahne Preisler) fra Rokokoens og op til Chr. den VIII's Tid, der jo er mere kendt og

Laugets historiske Udstilling. — I Baggrunden det gamle Banner, foran sortdekorerede Stole med Gulddekoration fra Meyers Værksted.

vel den Tid med den rigeste med Malerhaandværk udstyrede, blev ogsaa sagligt beskrevet. Iøvrigt findes disse Artikler i let ændret Form i Malerbogen, der udkom i 1935. Jens Møller-Jensen skrev om sin egen Tid med Raadhuset og dets Arkitekt Martin Nyrop, og Prof. Vilhelm Wanscher skrev om det gode Malerhaandværk. Udstillingen var besøgt af knap 20.000, hvilket var meget for en Haandværkerudstilling — de aarlige Snedkerudstillinger er sædvanemæssig besøgt af ca. 3000. Udstillingen var aaben fra den 7. Januar til den 29. Januar. Arkitekt Arne Petersen, der havde været Udstillingen en saa flink og hjælpsom Arkitekt, viste sig at være endnu hjælpsommere over for Malerlauget, idet han intet Honorar ønskede for sin Assistance, som han betegnede som et beskedent Bidrag til det gode og nyttige Formaal, som denne Udstilling virkede for.

Som en ringe Tak for dette lod Lauget Nielsen-Jexen udføre en smuk Cigaræske i Lakteknik, et fint Stykke Kunsthaandværk, der ogsaa var med paa den 1. Udstilling af Dansk Kunsthaandværk paa Dansk Købestævne 1923.

Den 12. Januar aflagde Hs. Majestæt Kongen Besøg paa Laugets Jubilæumsudstilling, og Kongen opholdt sig en Timestid paa Udstillingen og var meget interesseret i hver eneste Del og udtalte sin højeste Anerkendelse.

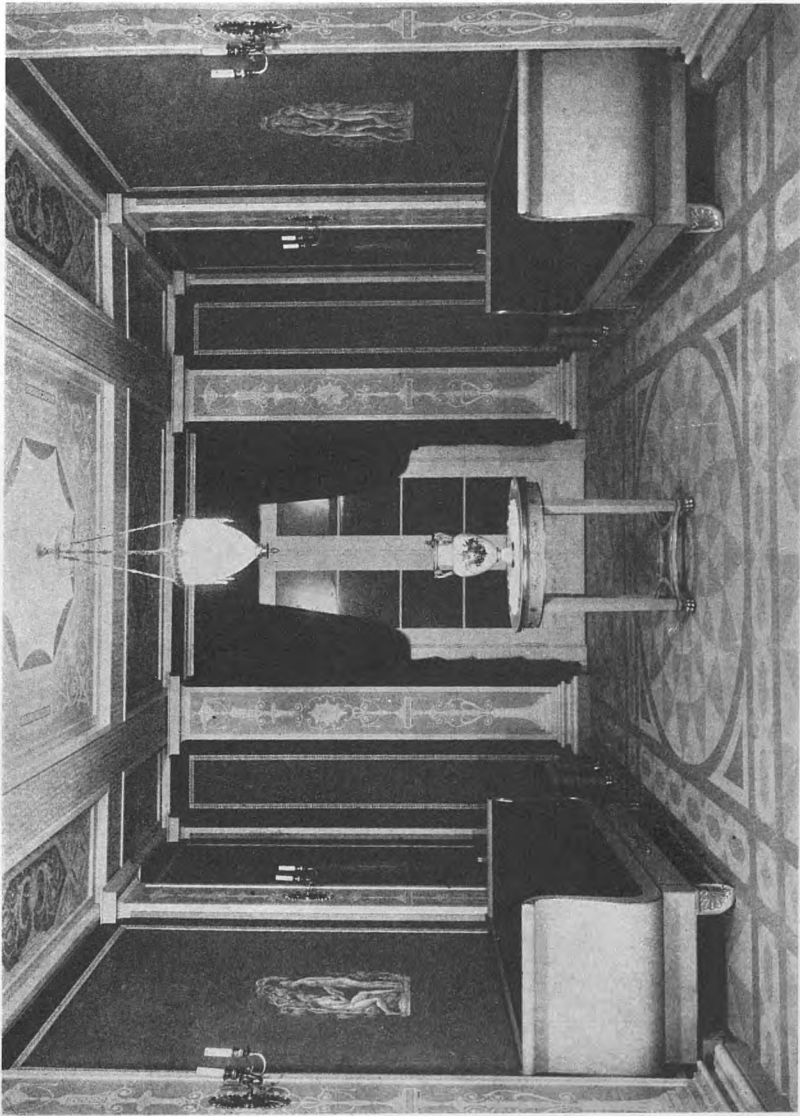
Den 23. Januar oprandt den store Dag, da Lauget fyldte 300 Aar, og Gratulanterne strømmede ind paa Teknologisk Institut, der havde givet Lauget Husly for det store Rykind, der varede omtrent 3 Timer, og der kom mange.

I en af de mange Sale modtog Laugsbestyrelsen med Oldermænd Claus J. Olsen i Spidsen gennem 2—3 Timer Gratulanternes Skare.

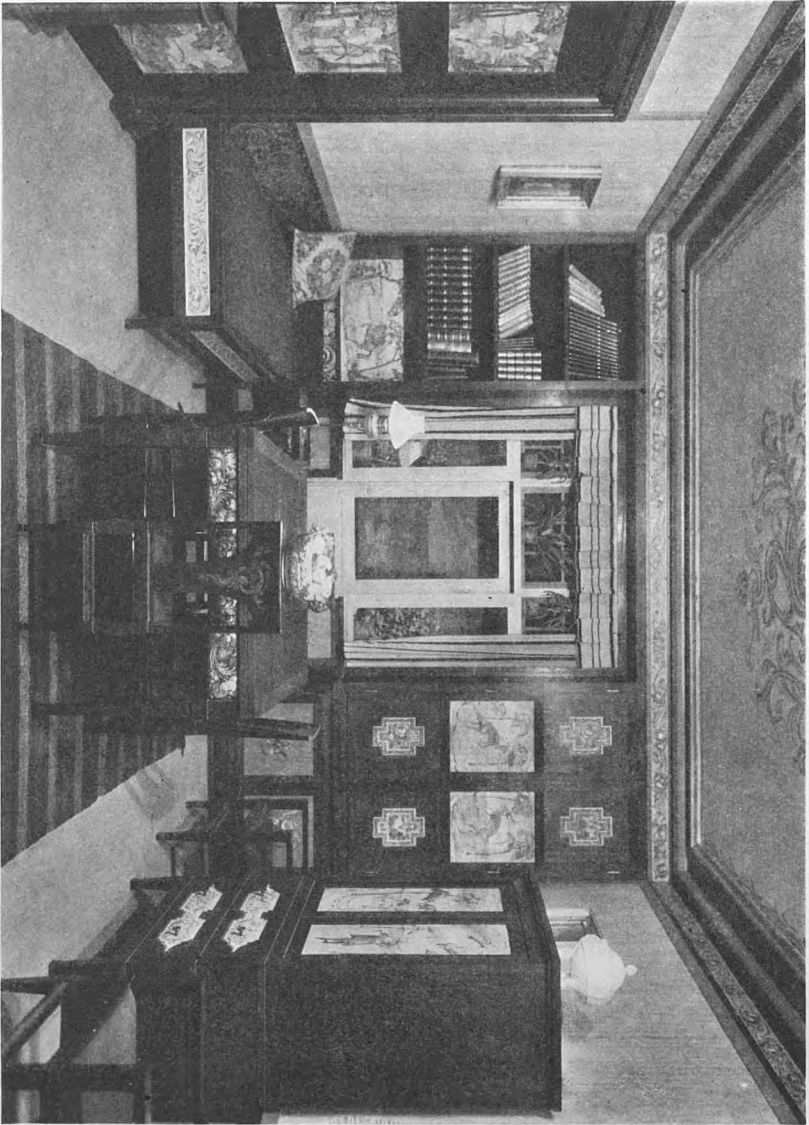
Fra Arbejdsgiverforeningen, der havde sendt en stor Blomsterdekoration, mødte Næstformanden, Ingeniør Einer Jørgensen og Direktør Agerholm.

Fra Centralforeningen af Malermestre i Danmark overbragte den samlede Bestyrelse Lykønskning og et meget smukt Skrivetøj af Elfenben og Sølv. Fra de sønderjyske Malermestre, som besøgte København i 1920, var der sendt Appendiks-Gave (Papirkniv) og fra Damerne paa Laugskontoret et Elfenbens Penneskaft med Sølvinskription — disse tre Ting var tegnet af Hr. Th. Deleuran. Aarhus Malerlaug havde sendt en Sølv-Blæksuger tegnet af Oldermænd Evald Nielsen.

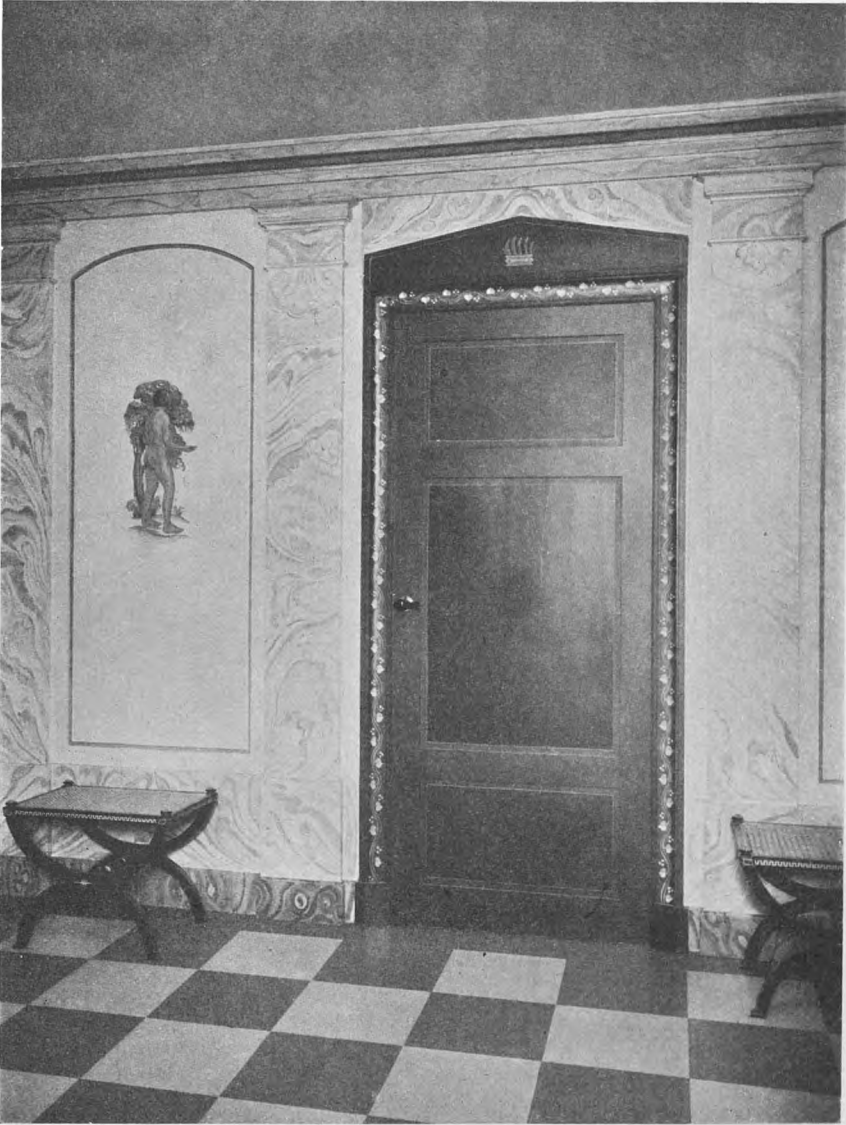
Halfdan Davidsen overbragte en Adresse fra Norges Landsorganisation for Malermestre, og fra Kristiania Malermesterforening overbragtes gennem den norske Malermester Storm Meddelelse om, at denne Forening har tildelt det københavnske Laug sit højeste Udmærkelsestegn: Den gyldne Spartel.

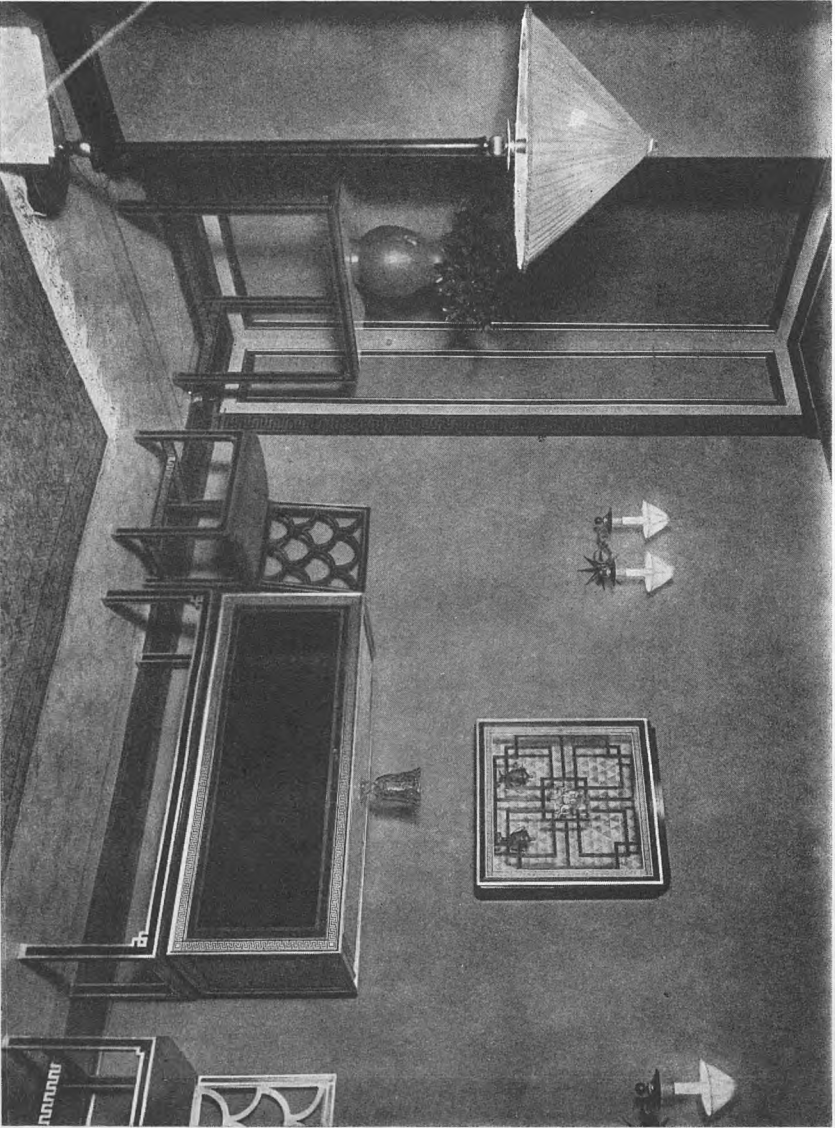
C. Møllmann & Co. En Hævestue. Rum og Møbler tegnet af Arkitekt Cock Clausen, dekoreret af Valdemar Andersen. Væggene var blå, og alt andet var i graa Farver i forskellige Toner. Loftet stod i lyse Toner; i Felterne var der røde og blåa Farver. Møblerne betrukket i en kraftig rød Farve. Læg Mærke til det malede Gulv. Dette var det største og det rigest udstyrede Rum og repræsenterede Tidens Mode udført af Tidens fornemste Kunstnere.

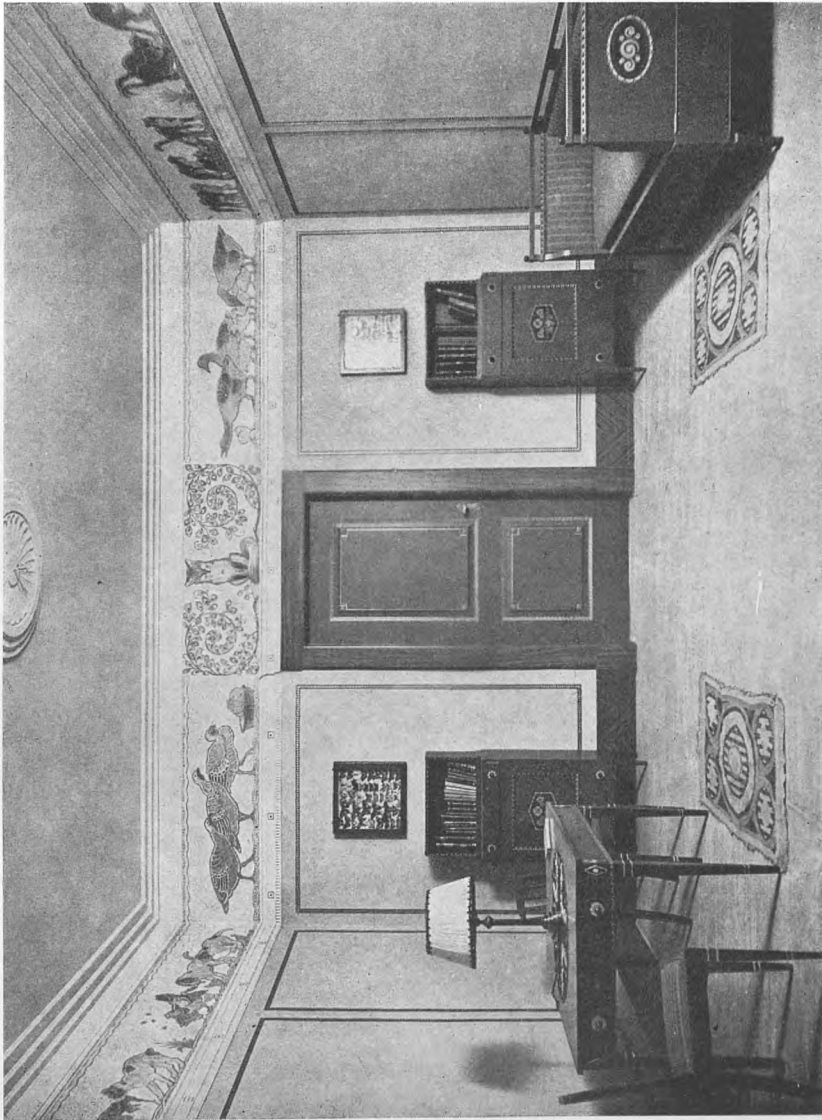
James Oglivie. Opholds- og Spisesstue. Rummet var tegnet af Arkitekt Hans Koch. Paneler, Skabe, Døre o. l. var rødbejseede og lakerede. Stole og Bord sortbejseede. Dekorationerne stod på Jys Hvidtøj. Rundt og var komponeret over norsk Bondekunst. I Loftet havde Oglivie malet en prægtig Kose. Landskabsmalerierne i Dør og Skabe var malet af Maleren Niels Hanssen.

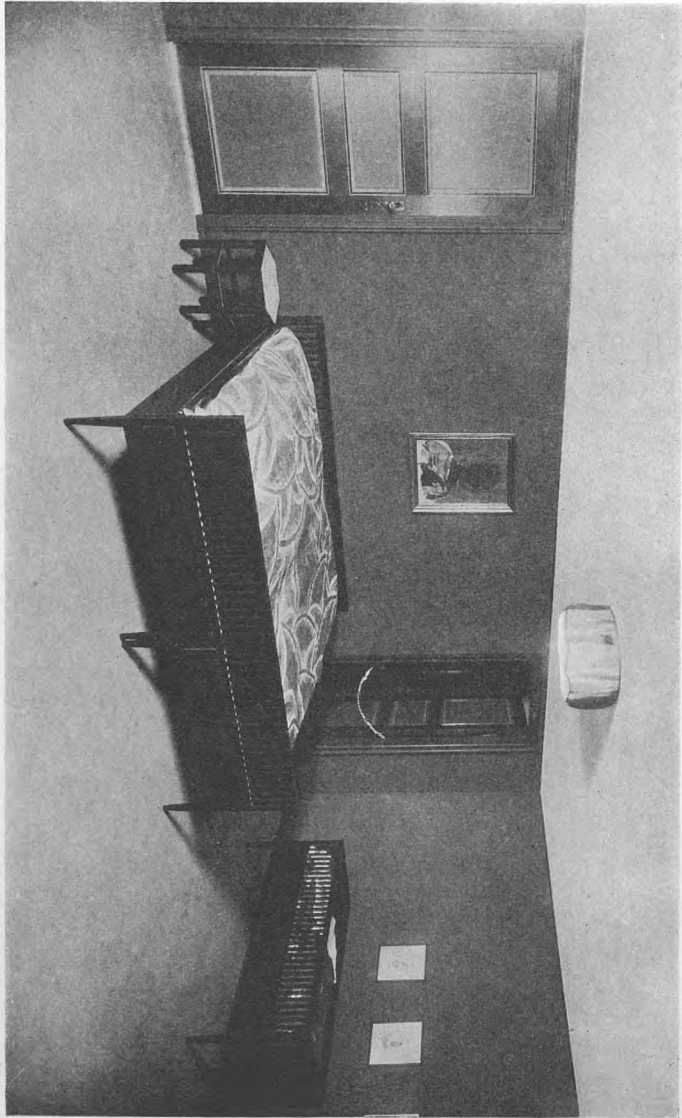
Th. Deleuran. Væg i en Hal. Væggene var holdt i gulgraa Toner. Møblerne var røde. Rummet var tegnet af Arkitekt Kiørboe. Dette Rum vakte med Rette Opsigt, da Deleuran her viste fremragende dekorativt Marmor. De to Figurer Adam og Eva havde Deleuran ogsaa malet.

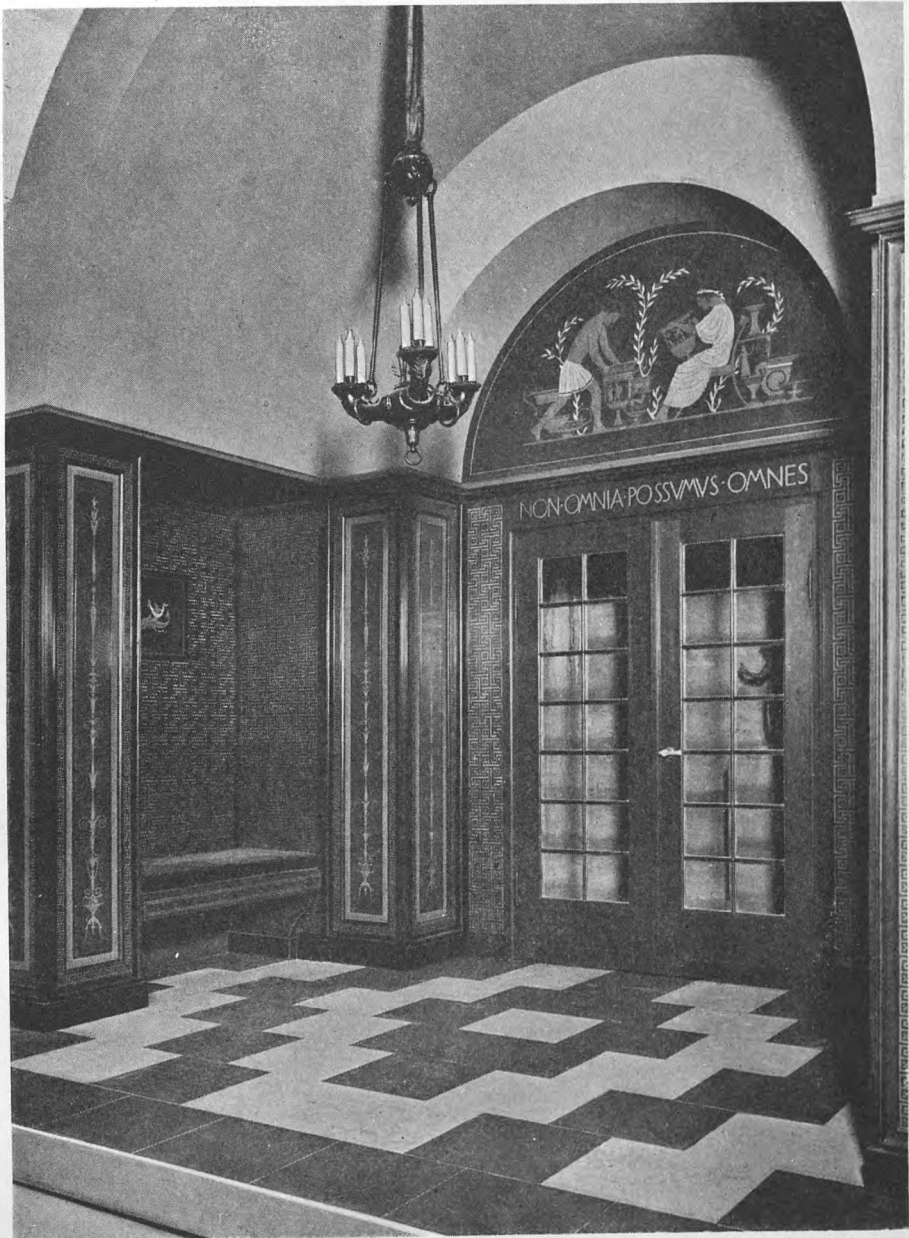
Th. Hansen. Værelse. Møbler i mørk sort. Farve med rige Forevildning. Væggen dyb varm grøn.
Værelset tegnet af Arkitekt Ernst Kühn.

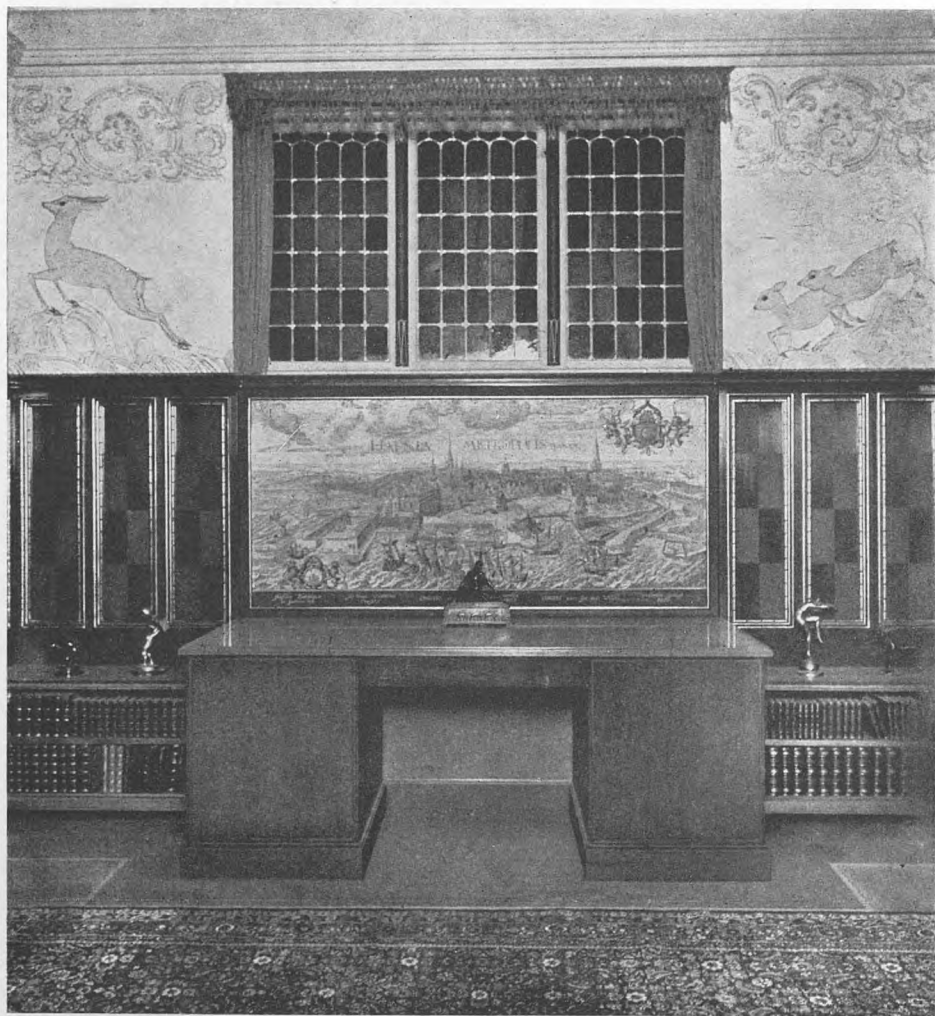
Carl Petersen (Petersen og Andersen). Barneværelse. Vægge var i graa Farve, Møblerne venetianskrøde. Dyrefrisen er malet i Samarbejde med Fritz Kraul.

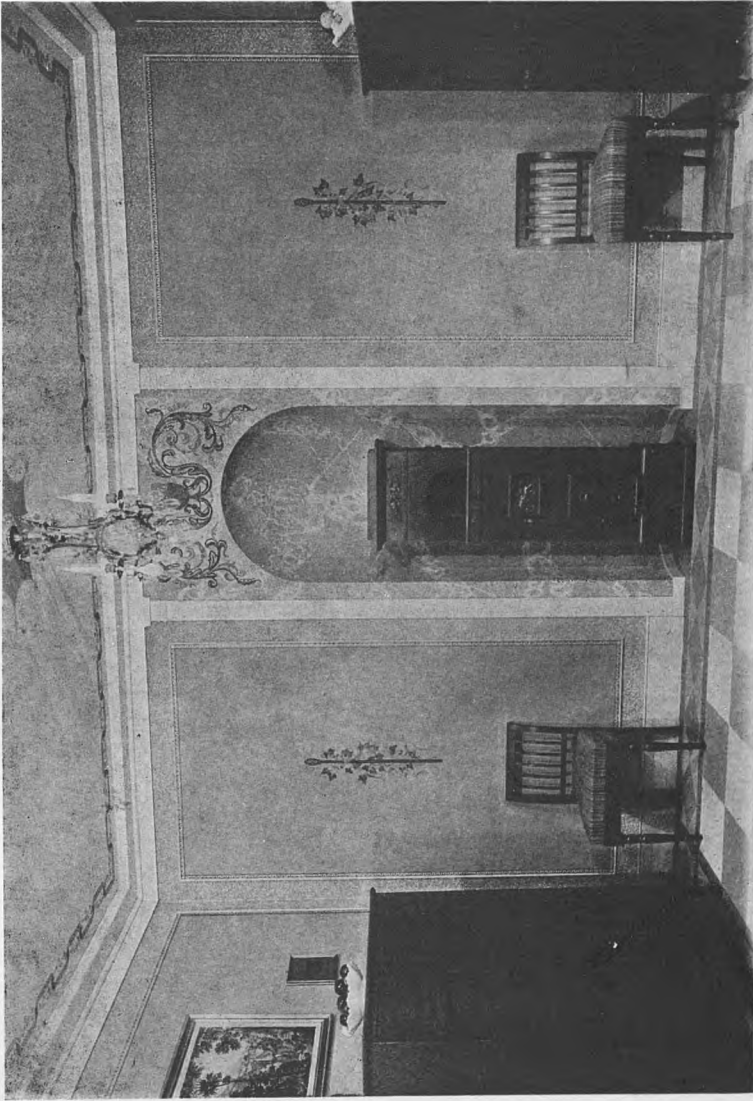
Bahne Preisler. Soverestelse. Rum og Møbler tegnet af Arkitekt Kirkerup. Væggene var venetianskrøde; Møbler og Dørindfatninger og Ransstykker sorte, Dørhjulringer grønne med grå Facer.

Robert Rasmussen. En Forstue. Rummet er tegnet af Arkitekt Jesper Tvede. Alt Træværket staar i sort og dekoreret i Guld og graa Farve. Dekorationerne er udført af Maleren Thor Bøgelund.

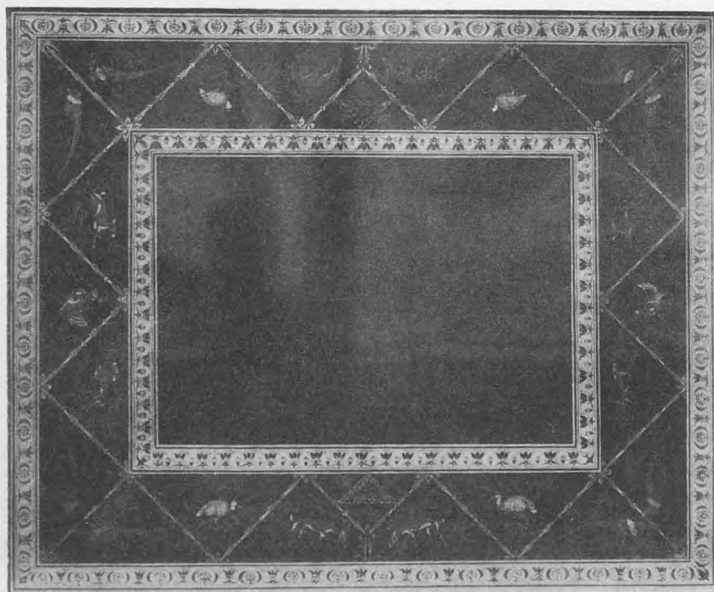
Axel Seehusen. En Borgmesters private Kontor. Paneler er holdt i dybrød Farve, og Mønsteret er slebet deri. Dekorationer er udført af Maleren Forup.

Chr. E. Dam. Spisestue. Loft graat, Vægge gule med graa Friser. Møbler brune. Dekorationerne paa Loft og Vægge efter Tegning af Vald. Andersen. Møbler tegnet af Arkitekt Cock Clausen.

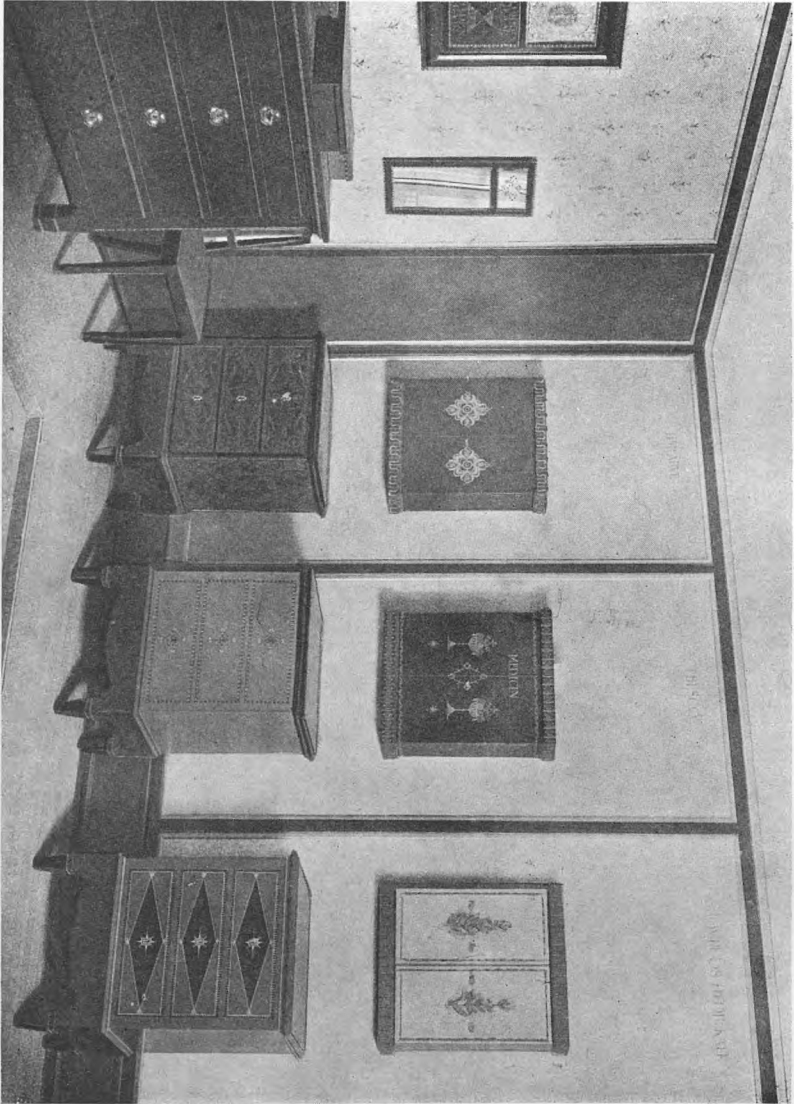
Jørgen Lauersen. Hustavle fra Klostergaarden, hænger i Klostergaarden, Amagertorv, København.

Nielsen Jexen. Denne Bordplade var malerteknisk maaske det mest fremragende paa Udstillingen, idet der her vistes en Genskabning af kinesisk Lakmaleri, saaledes som man kender det fra Rokokotidens Malere.

Teknisk Skole. (Malerskolen). Udstillingen viser et rigt dekoreret Rum, dekorerede Møbler i Bondestil samt nogle dekorerede Syesker o. l., endelig to Prøver paa Gipsmaleri.

Skolen for Dansk Kunsthaandværk. Udstillingen viser en Række Kommoder og Smaaskabe, som de forskellige Elever, hver efter egen Smag, har malet.

De Haderslev-Malermestre sendte en Porcelænsplatte med Byens Vaaben.

Sverrigs og Stockholms Malermesterforening overbragte ved sin Bestyrelse, d'Hrr. Hans Berggren, Ax. Fallgren og Pehr Svensson, sin Hilsen og en Adresse.

Oldermand Wildt overbragte som Ordfører for en Deputation fra Murer- og Stenhuggerlauget et kunstnerisk udført Sølvskrin.

Adresser modtog Lauget fra Sadelmager- og Tapetsererlauget m. fl. Fra Københavns Tømmerlaug og fra Foreningen af Farve- og Lakfabrikanter var der pragtfulde blomsterfyldte Porcelænsvaser.

Firmaet H. Schübeler & Sønner skænkede en kunstnerisk udført Dirigentklokke i Bronze. Fra Hof-Dekorationsmalerfirmaet Bernh. Schrøder, Nielsen & Hansen modtog Lauget et af Firmaet udført meget smukt Stykke Arbejde: en Lade i Gyldenlæder.

Oldermand P. O. Olsen var Ordfører for en Deputation fra Haandværkerforeningen, der skænkede Lauget en stor Bronzemedaille med Oldermand Claus J. Olsens Portræt.

Talrige Laug og Mesterorganisationer havde sendt Blomster. Mellem Telegrammerne var der Hilsener fra finske og tyske Kolleger.

Imellem de mange Hilsener var der nogle, der fortjener at fremhæves.

Laugslade. En Gave fra kgl. Hofdekorationsmalere Nielsen & Hansen. Laugsladen er udført af Firmaet.

København, 23. Januar 1922.

Hr. Oldermænd Claus Olsen.

Forhindret i personligt at overbringe Dem Det danske Kunstindustrimuseums Lykønskning til Malerlaugets Festsdag beder jeg Dem modtage den med disse Linier, som tillige udtaler Museets bedste Ønsker for Laugets Fremtid.

Dem, Hr. Oldermænd, personlig, gratulerer jeg til de smukke Resultater af Deres Gerning, derimellem den i alle Maader vellykkede og lærerige Udstilling, De har tilvejebragt i Anledning af Jubilæet.

Deres ærbødige

Emil Hannover.

Malmø, den 23. Januar.

Köpenhamns Malerlaug, Oddfellow Palæet,

Malmö Målaremästareförening bringar ett trefaldigt Hurra för Köpenhamns malerlaug då den i dag firar sin 300 åriga tillvaro och vilja vi härmed uttrycka våra kollegiale känslor att den fremgent må äga bestånd till gagn och fromma för yrkeskåren i Norden.

Berlin, den 23. Januar.

An Københavns Malerlaug, zu Händes des
Oldermænd Claus J. Olsen, København.

Sehr geehrte Herren Kollegen!

Für die freundliche Einladung zur Feier Ihres 300 Jahr-Jubiläums sprechen wir Ihnen unsern herzlichsten kollegialen Dank aus.

Gern wären wir der Einladung gefolgt, sind doch noch in lebhafter Erinnerung die vielen Aufmerksamkeiten, die Sie unsern Vertretern bei den Besuchen in den Jahren 1913 und 1914 erwiesen haben. Wie gern erinnert sich insbesondere der Unterzeichnete der schönen Tage, die er in Ihrer lieben Gesellschaft erleben konnte. Aber leider zwingen uns die wirtschaftlichen Verhältnisse, Ihrer Feier fern zu bleiben. Der ungünstige Stand unserer Mark würde für die Reisekosten so kolossale Aufwendungen erfordern, dass wir es unseren Kollegen gegenüber nicht verantworten können. Wir sind durch die unglückselige Politik unserer verflochtenen Regierung ein armes Volk geworden, trotz allen Fleisses sehen wir kein Vorwärtskommen.

Vi Ordenscollegiet
i Malermestrenes Forening
Kristiania

gjøre herved vittterligt at det naadigst har
behaaget Oss at tildele

Københavns Malerlaug

i Aaledning dels 700 Aars Jubilæum 27. Januar 1922
vores høieste Udmerbelsestegn
Den gyldne Spatel

Herpaa være disse Bader et ubesvigeligt
og uomskødeligt Breviis

Brevet i Kristiania, 20. Januar, Anno: 1922

A. M. Sørensen
Formester

Wigge Kallund
Kansler

Adresse fra Kristiania Malermesterforening.

Ein Glück in allen Unglück ist, dass unsere Kollegen im ganzen Lande so fest zusammenhalten, dass wir in unsern Reichsbund heute fester stehen als vor dem Kriege.

Wir hoffen, dass die Zeit nicht mehr fern ist, wo wir mal wieder persönlich uns erblicken können, wenn nicht bei grossen Festen so doch bei ernster Arbeit im Interesse unseres Berufes.

Wir wünschen Ihrer Feier einen recht fröhlichen Verlauf und entbieten unsere herzlichsten kollegialen Grösse Ihnen und allen Vorstandsgliedern, sowie allen versammelten Kollegen.

Mit deutschen Gruss und Handschlag.

Reichsbund für das deutsche Malergewerbe:

Emil Kruse, Vorsitzender.

Svendborg, den 23. Januar 1922.

Københavns Malerlaug, Odd Fellowpalæet,

Hil dig du gamle Gubbe, som har aarhundredet paa din ryg, men endnu er rask og spændstig som en yngling. Svendborg Malerlaug.

Saltsjöbaden, den 23. Januar 1922.

Klas Olsen, Ny Kongensgade 16, København.

Herr åldermand var hälsad i Hövding, och framför min vordnad till laget med anor från fornstora dar — än finnes det män — som arvet förvalter för kommande släkten led intill led — jag blottar mit huvud, ett leve utbringar ett leve på gammelt svenskmannavis!

Er tillgivne Filip Månsson.

Stockholm, den 30. Januari 1922.

Köpenhamns Malerlaug, Herr Oldermænd Claus J. Olsen,

Hemkomna från den angenäma resen, anhålla vi få till Eder och samtliga Laugets medlemmer, frambära vårt varma tack för all den uppmärksamhet som kommit oss till del under vistelsen hos Eder och uttrycka samtidigt vår beundran för det utomordentliga sätt på hvilket organisationens 300-årsdag firades.

Med kollegial vänskap.

Ax. Fallgren.

Hans Berggren.

Pehr Svensson.

P. Belin.

København, den 23. Januar 1922.

Københavns Malerlaug,

De bedes modtage vor hjerteligste Lykønskning i Anledning af Deres 300 Aars Jubilæum og vore bedste Ønsker for Fremtiden.

Dirigentsklokke, skænket af Malerfirmaet H. Schübelers Sønner.

Fabrikantforeningens Medlemmer føler Trang til at benytte denne sjældne Lejlighed til at bringe Dem vor bedste Tak for godt Samarbejde, som strækker sig meget langt tilbage i Tiden. Vi er Dem særlig taknemmelige, fordi Deres Medlemmer altid fortrinsvis har støttet den danske Farve- og Lakindustri, og vi udtaler Haabet om, at dette Samarbejde maa fortsættes og udvides i den kommende Tid.

Vore Medlemmer har ønsket at give Dem et Minde om denne Højtidssdag, og vi tillader os derfor at overrække Dem en Vase fra Den kgl. Porcelænsfabrik. Det vilde glæde os meget, om den kunde finde en Plads i Deres Mødesal.

Med Højagtelse P. B. V.:
Knud Sadolin.

Fabrikantforeningens Medlemmer bestaar af følgende:

A/S Danske Bogtrykkes Farvefabrik, København.
A/S Drubin, København.
A/S »Fiona«, Faaborg.
A/S De Forenede Malermestres Farvemølle, København.
A. Lykke Thomsen, Esbjerg.
Kultorvets Farvehandel, København.
A/S Sadolin & Holmblad, København.
Firmaet A. Stelling, København.

Kristiania, den 30. Januar 1922.

Kjøbenhavns Malerlaug,
Hr. Oldermænd Claus J. Olsen.

Vel ankommet tilbage hit til byen fra vor tur til Kjøbenhavn tillader vi os paa samtlige norske deltageres og egne vegne at overbringe Kjøbenhavns Malerlaug vor hjærteligste tak for de uforglemmelige og lærerike dage vi tilbragte i Eders by, samt for al den personlige imøtekommenhet og elskværdighet som blev vist os fra vore danske kollegers side.

Saavel gjennem Eders storartede udstilling som ved samværet med Eder fik vi et sterkt indtryk av den magt og anseelse, som I har forstaaet at forlene Eders organisation med. Som organiserte malermestre glæder vi os over Eders fremgang, idet vi føler os forvissat om, at den ogsaa — som hidtil har været tilfælde — vil komme os til gode.

Vi forsikrer, at vi alle forlod Kjøbenhavn rikere paa faglig erfaring og gode minder. Derfor vor bedste hilsen og tak.

For Malermestrenes forening, Kristiania.

A. M. Storm, Formand.

For Fagkomiteen i Malerm.s forening, Kristiania.

P. A. Ruud-Johansen, Formand.

København, den 4. Februar 1922.

Hr. Malermester Claus J. Olsen, R. a. D.,
Oldermand for Københavns Malerlaug.

Vi bringer herved den ærede Laugbestyrelse vor bedste Tak for den af Dem udviste Velvillie ved at give vore arbejdsløse Medlemmer gratis Adgang til Jubilæumsudstillingen.

Med særdeles Agtelse.

P. B. V.

Alfr. Larsen, Formand.

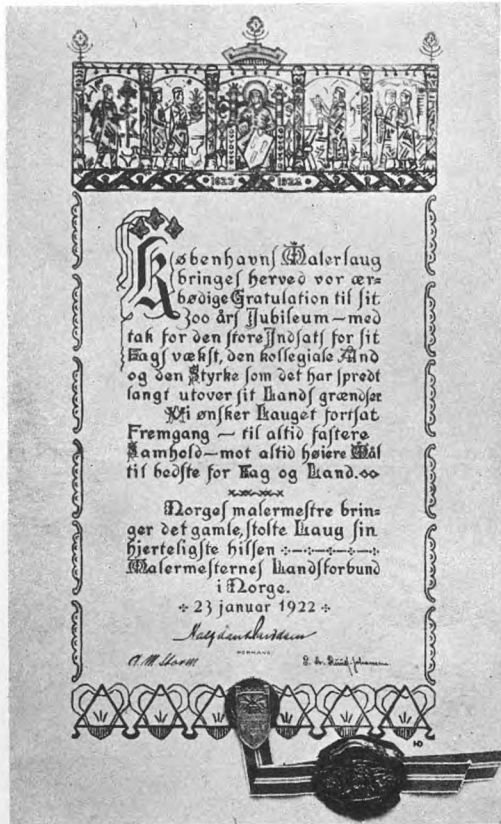
Paa Laugets Festdag blev Laugets ældste Bisidder, Herman P. T. Krebs, udnævnt til Ridder af Dannebrog.

Om Aftenen var den store Fest i Odd-Fellow-Palæet med 500 Deltagere.

Umiddelbart før Festen overrakte Laugets Damer gennem deres

Adresse fra sønderjydske Malermestre.

Adresse fra Malermestrenes Landsforbund i Norge.

Komité Lauget et nyt Banner, tegnet af Heinrich Schübeler, og Fru Adelheid Petersen udtalte følgende:

»Hr. Oldermann Claus J. Olsen!

Paa Damernes Vegne i Københavns Malerlaug beder vi Dem modtage dette nye Banner, tilvejebragt ved Bidrag fra alle Laugets Damer.

Vi knytter hertil ønsket om, at Banneret i Fremtiden maa vaje som et synligt Bevis paa Damernes Kærlighed og Agtelse for Malerlauget, og det er vort Haab, at Københavns Malerlaug under dette Banner vil gaa en H derstid i Møde, samlende sine Medlemmer i Endr gtighed og god Forstaaelse, til Held og Lykke, Gavn og  re for dem selv, vort ældgamle Fag og for Fædrelandet.«

Oldermannen udnævnte C. Møllmann og M. P. S. Svendsen til  resmedlemmer.

Adresse fra Sveriges Malermesterforening.

Menu:

Brun Suppe Royale.	Amontillado.
Lax Mayonnaise.	Rhinskvin & Sauternes.
Dyreryg m/Gelé.	Chateau Cantenac Brovn.
Parfait d'amour.	Madeira Bual.
Kaffe.	

En Række prominente Gæster med Handelsministeren i Spidsen deltog i Festmiddagen. Det blev en lang Middag, 4½ Time sad man til Bords. Som første Taler talte Oldermænd Claus J. Olsen for Kongen, og med almindelig Tilslutning vedtog man at sende Majestæten en Hilsen. Dernæst talte Oldermændene om Lauget, lige fra dengang Chr. IV gav Malerne Ret til at samles i et Laug, saaledes at de kunde hjælpe hinanden, drøfte og støtte Fagets Interesser, og siden har Laugsbrødrene holdt sammen og stedse stræbt at holde Haandværket højt; han talte om de

senere Aar, hvor Laugsmestrene maatte kæmpe for at faa deres Arbejde betalt i de usikre Byggeperioder, hvor Byggekrak havde slaaet saa mangen Haandværker ned; han talte om Forhandlingerne med Svendene og hvordan man i denne Kamp maatte staa fælles med andre Laugsfæller. Han talte om Fagets Plads som Kunsthaandværk, om hvordan man stedse havde haft gode Kunstnere som Lærere lige fra Hilker til Schondel, Fristrup og P. Schou, og at man nu stod over for en ny Tid. Hidtil har vi hentet vore Impulser syd fra: Italien, Frankrig, Tyskland o. s. v., men nu er Blikket vendt mod Nord mod vore Stamme-frænder i Norge og Sverige, det vil blive en fælles nordisk Linie, som dansk Dekorationskunst nu skal følge.

Handelsministeren talte om Malerfaget, om det lyse Syn, om dets Evne til at sætte Farve paa Livet, hvad deres store Jubilæumsudstilling ogsaa fortæller, og han sluttede med et Leve for Malerlauget rettet til Oldermænden.

Thorvald Petersen talte for Gæsterne, og for Gæsterne takkede Borgmester Kaper i en vittig Tale og sluttede med en Skaal for Laugets Bestyrelse og Repræsentantskab.

Herman P. T. Krebs talte for Udstillingens Formand, Thorvald Petersen, og om alle de Kvaler, han havde for at klare denne store Historie; at han klarede den glimrende, viste Tilraabene: »Skaal, Thorvald!« Og i Visen, som C. V. Holsøe havde skrevet, blev alle Thorvalds Bekymringer sat op med det rette Humør.

I det hele taget havde C. V. Holsøe skrevet en Række Viser, og Lykke gjorde de alle og særlig — da han mener, at nu kan Sct. Lucas snart pakke sammen, for overgaa vor egen Claus det kan han ikke, og Malernes Skytspatron bliver nok for Eftertiden Sct. Claus.

Men der lød ogsaa Alvorsord til Festen, og de kom fra Fællesrepræsentationens Formand, Folketingsmand Pitzner, der talte om Regeringens Forstaaelse af Haandværkets Tary og om, at den vilde se paa Toldspørgsmaalet med Næringslivets Øjne. Han haabede, at alt blev saadan, at vi kan staa paa egne Ben, men saa maa vi ikke snigløbes udefra, og derfor vilde han udbringe et Leve for, at vore Erhverv maa kunne komme til at klare deres egne Sager selv.

Arbejdsgiverforeningens Næstformand, Ingeniør Einar Jørgensen, talte for Lauget, og Malersvendenes Fagforenings Formand, Alfred Larsen, talte for det gode Samarbejde mellem Laug og Fagforening, og at dette ogsaa maatte lykkes under nedadgaaende Konjunkturer.

Svenskeren Berggren og Nordmanden Halfdan Davidsen bragte Hilsener fra Sverige og Norge, og Jens Møller-Jensen talte for Malerungdommen, og saa glider Tæppet for Tribunen til Side, og vi ser

Byens ældste Malerlaug og et Møde i dette, hvor en lille Komædie — forfattet af C. V. Holsøe — fortæller, at Livets smaa Kvaler er de samme den Gang som nu.

Ja, saa gik vi op og drak Kaffe, og Ungdommen tog — trods Politiforbud — sig en lille Dans.

Til sidst imellem alt det, der skete i Anledning af vort Jubilæum, skal Laugets Historie ikke glemmes; som bekendt havde forhenværende Oldermænd Vilh. Hansen ladet Historikeren Rasmus Berg udarbejde Laugets Historie til 1902, men de sidste 20 Aars bevægede Liv blev det M. P. S. Svendsens Lod at skrive, og det blev et overordentligt interessant Stykke Historie, han skildrede (bortforklares kan det ikke, at Claus J. Olsens Aand svævede over Bogen, og han havde sin egen historiske Opfattelse af de faglige Kampe). Imellem den megen faglige Kamp fik han ogsaa skrevet om Fagets kunsthaandværksmæssige Liv i de 20 Aar. Der er Grund til at være M. P. S. Svendsen taknemlig for dette Værk.

Saa var Jubilæet forbi, og Dagliglivet begyndte og dermed Lønkampene, og Forliget sluttede med, at Augustreguleringsfradraget 1921 bortfaldt og samtlige Akkordpriser nedsattes 21 %.

Den 8. Marts afgik Helvig Jensen ved Døden 67 Aar gammel; han havde i en Periode 1906—07 været Bisidder i Lauget og særlig gavnet dette ved sin Indsigt i den Tids usikre Byggeforhold.

Det Aar deltog 16 Læringer i Svendepøven, og de bestod alle, og 9 fik Udmærkelse. At der ikke var flere, der ønskede at aflægge Svendepøve, fortæller bedre end noget andet, at den Nyordning, Skolen lige havde faaet, var paatrængt. Imellem de Læringer, der bestod og fik Sølvmedaille for deres Svendestykke, var P. V. Gutorm Petersen; det var om ham, at Jørgen Laursen sagde: »Det er min Læredreng, der har lavet de Arbejder, jeg udstiller paa Jubilæumsudstillingen.« Senere skulde Gutorm Petersen blive en kendt dekorativ Kunstner og Lærer paa den udvidede Malerskole.

Den 17. Juni meddeltes det, at Malersvendenes Gennemsnits-Timeløn i Oktober Kvartal 1921 i København var Kr. 2,07, i Provinsen Kr. 1,63.

M. P. Stenwinkel Svendsen.

Den 7. August vedtager man paa en ekstraordinær Generalforsamling efter Forespørgsel fra Arbejdsgiverforeningen, at Organisationen selv administrerer og opsamler de fornødne Midler til Strejkeforsikring — dog ønsker man stadig at bibeholde den Gensidighed, hvorved Organisationer yder hinanden Hjælp.

I Løbet af Sommeren bestemmes og offentliggøres Fællesforeningens Normer for Malermaterialer — et grundlæggende Arbejde udført af Malernes Forsøgsstation, som har og fik stor Betydning, hvad Fremtiden viste.

Ligeledes fremkom Reglerne for Arbejdsgivernes Bidrag til Arbejdsløshedsfonden, en af de sociale Foranstaltninger, som de lovgivende Magter belastede de frie Erhverv med.

Oldermand Claus J. Olsen glemte ikke i Løbet af Aaret, hvad den store Malerudstilling havde vist. Han havde ikke for ingen Ting gaaet paa Kunstakademiets Dekorationsskole, og han opfordrede Malerne til at skabe Kunsthaandværk. Han opfordrede dem til i den stille Tid om Vinteren at arbejde med mindre Ting: Spejlrammer, Smykkeskrin og lign. samt Special-Møbler og netop i Kraft af Fagets fineste Teknik — Lakarbejde med Silkeslibning — at skabe Ting, der i Lighed med Arbejder i Bronze, Sølv og Porcelæn kan bruges som Jubilæumsgaver og lign. Ligeledes kæmpede han for, at Malerne skulde søge deres Motiver her hjemme paa vore Musæer og navnlig i nordisk Kunst, og her findes en Rigdom navnlig i Folkekunsten; han paaviste, at vi — os ikke til Gavn — alt for meget havde benyttet tysk dekorativ Kunst og maaske det daarligste af det saakaldte Chablonmaleri. I Kontakt med dette Pionérarbejde rejste Malerskolens Overlærer, P. Schou, den Sommer til Norge og kopierede af den rige Samling Folkekunst, man har paa Musæerne deroppe, og holdt en Udstilling af disse Arbejder, der vakte berettiget Opsigt. Hans Arbejder kom i høj Grad Malerskolen til Gavn, og meget smukt dekorativt Arbejde paa Skolen har Islæt af denne nordiske Impuls.

Jens Møller-Jensen forsømte heller ikke Malerne, men fortalte dem i et Foredrag om dansk og tysk Nutidskunst i Haandværk og Industri, hvordan man ogsaa syd paa arbejdede alvorligt med Tingene for at skabe nationalt prægede Ting. Det var et grødefuldt Aar for Malerhaandværket som Kunsthaandværk.

1923

Saa kom 1923 og dermed Regnskabet Dag. Malerne havde betalt Ekstrakontingent til at fejre Jubilæet, ialt 62.000 Kr. Dette havde kostet Lauget ca. 30.000 Kr., men Administrationen og hele Laugets Aktivitet var blevet større, og Oldermændene mente, hvad ganske rigtigt var, at nu, da Lauget havde faaet fat i Offentligheden, maatte man benytte denne gode Mulighed. Men, som han sagde: »Mine Herrer, den Slags koster Penge,« og han ønskede derfor det til Jubilæet fastsatte Ekstrakontingent gjort konstant.

Det var nu ikke alle, der saadan havde Lyst til for stedse at betale dobbelt Kontingent, og paa Generalforsamlingen blev der nedsat et Udvalg paa 3 Laugsmedlemmer, der sammen med 3 Medlemmer af Ledelsen skulde fremsætte Forslag om Laugets Administrationsbudget. Der blev nu ingen Enighed, og der fremkom hele 3 Forslag, men Oldermændene viste sin Dygtighed, og den Generalnævner, som alt gik op i »Det kulturelle Fond«, annekteredes. Og saaledes blev det da bestemt, at Laugsmedlemmerne skulde betale $\frac{1}{2}$ % af Arbejdslønnen i Laugskontingent, mod at Halvdelen heraf skulde gaa til det kulturelle Fond. Det kulturelle Fond var skabt paa Initiativ af Robert Rasmussen og Heinrich Schübeler. Dets Formaal var: Tilskud til Teknisk Skole til den tekniske og smagsudviklende Undervisning for Læringer og Svende paa Malerskolen, Hjælp til Mestre til at holde Læringer paa Dagskolen, Hjælp til Anskaffelse af en Modellsamling og Udgivelser af Studier samt til Svendepøven, Teknisk Institut til merkantil Uddannelse af Mestre, Malerforsøgsstationen, Udstillingsfond til fremtidige Udstillinger, Rejsefondet til Fællesrejser, til Spisning ved selskabelige Sammenkomster og Maanedsmøder, der ved Diskussion og Samvær kan skabe Oplysning, Kollegialitets- og Standsfølelse m. m.

Dette blev vedtaget den 29. November, og Fonden har for en stor Del lettet Byrderne ved Administrationen, hvad ogsaa var nødvendigt, men dets kulturelle Indsats stod i mange Aar i omvendt Forhold til de store Midler, der indkasseredes til det.

En anden Ting, som ogsaa blev stadfæstet den Dag, var Malerlaugets Rejsefond med Herman Petersen, Thorvald Petersen og Hjalmar Breck som Ledere. Rejsefonden var Herman Petersens Idé, han var jo Medlem af Rejsestipendieforeningens Bestyrelse, kendt med Haandværksrejser, og vidste, hvad saadanne Fællesrejser skaber af godt Kammeratskab og giver friere Syn, ja, hvad til Slut er det bedste: Kendskab til baade det gamle og nye af vort Haandværk ude.

Ved Aarets Generalforsamling den 22. Marts satte Oppositionen ind, ja for Malerne er og vil stadig være et livligt Folkefærd. Robert Rasmussen kom ind som Bisidder i Stedet for Herm. P. Krebs.

Med Krebs mistede Laugets Ledelse en Mand, der havde ydet en overordentlig stor Indsats, da i sin Tid Lauget blev samlet, og han havde siden 1915 været Bisidder og siden 1919 Formand for Forsøgsstationen.

Robert Rasmussen, som før havde været Repræsentant i Lauget og gik af ved Paladsrevolutionen i 1915, kom nu ind som Bisidder, og med ham fik Lauget en ualmindelig dygtig Mand i sin Ledelse. Robert Rasmussen havde allerede paa det Tidspunkt gjort alle de Forsøgs- og Pionérarbejder, der nu i Dag fra alle Sider anerkendes. Han havde ved sit Arbejde paa Teknologisk Institut forberedt og gjort hele Grundlaget for Forsøgsstationen samt — hvad der har haft lige saa stor Betydning — skabt hele den Kalkulationsundervisning, som den Dag i Dag bruges paa Teknologisk Institut, og han paapegede den Gang, hvad rigtigt var, at Laugets Mindstepriser var udsat for alt for mange Svingninger grundet paa mindre omhyggelige Beregninger af Materialeforbrug; at dette og hans skarpe Kritik af Laugets Ledelse uvilkaarligt førte ham over i Oppositionen, ja, gjorde ham til en Leder inden for denne, var ret naturligt.

Robert Rasmussen blev, som selvfølgelig var, Formand for Malernes Forsøgsstation, og han havde den Triumf senere, da vi her i Landet indførte Priskontrol, at det var hans Kalkulationsmetode der antoges og lagdes til Grund for Malerfagets Priser over hele Landet.

Robert Rasmussen overtog faa Aar efter et af Landets største Malerfirmaer, Kgl. Hofmaler Bernhard Schrøder, Nielsen og Hansens Forretning, og fører som den dygtige Mand han er, denne berømte Forretning videre i samme Spor og med samme Ry.

Ja, saa stærk var Kampen fra begge Sider, at der maatte en Generalforsamlingsbeslutning til for at afgøre en Sag, hvor Laugets Ledelse havde anklaget ham for ukollegial Opførsel. Forsamlingen vedtog en Resolution, der skar lige igennem uden at give nogle af Parterne Ret. Dette skete den 30. Januar, og den 22. Marts valgtes Robert Rasmussen til Bisidder.

Mødesal i Dansk Dampskibsrederiforening . Arkitekt Emanuel Monberg.
Malerarbejde: C. Møllmann & Co.

KØBENHAVNS
KOMMUNEBIBLIOTEKER

Aaret kendetegnedes ved Prisfald overalt, og Svendenes Priskurant fik i Februar 6 % og i August 10 % Nedsættelse.

Til Aarets Svendeprøve var der indstillet 16 Lærlinge, som alle bestod, og heraf fik 11 Medailler og Ros. Det var første Aar, at man udførte Svendestykke efter de nye Regler, og Jens Møller Jensen skrev, at nu havde man naaet den rigtige Vej, og nu var Skolen blevet, hvad den burde være, en Værkstedsskole, og ved Udstillingen af Svendeprøverne var denne besøgt af 504 Besøgende.

Da hele Malerskolen holdt Udstilling, fik man ret Øjet op for, hvor fuldstændig hele Undervisningen var lagt om, og hvor stor en Indsats Peter Schou havde gjort, og Oldermænden skrev en lang Artikel om Skolen og paapegede, at Skolen havde Pligt til at skabe en videregaaende Skole for de dygtige Svende, saadan som man i sin Tid havde paa Kunstakademiet, og selv om man havde Skolen for dansk Kunsthaandværk, saa vilde der alligevel være en Opgave for Skolen med en saadan Svende-skole. Denne Skole oprettedes i 1938 under Overlærer Einar Madsens og Th. Deleurans Ledelse.

I Forbindelse med Skolen anbefalede Oldermænden Skolen at søge et Samarbejde med Nielsen-Jexen, der netop paa det kunsthaandværks-mæssige og specielt paa forfinet Lakteknik havde skabt fremragende Arbejder. Man fulgte Raadet og ansatte Nielsen-Jexen som Lærer.

Det maa i Fortsættelse nævnes, at Overlærer P. Schou denne Sommer var i Stockholm og kopierede der en Masse af den glimrende Folkekunst, som findes paa Nordiska Musæet, for at give sine Elever endnu mere Studiemateriale at arbejde efter, og ved den Udstilling, som afholdtes i Oktober, saa man de smukke Resultater.

Der var i det hele taget Grøde i det kulturelle Arbejde. Jens Møller-Jensen udgav sin 1. Mappe for Malere og viste i denne sine særprægede Dekorationer paa Grundlag af dansk Folkekunst.

I Juli Maaned var der i Holbæk Udstilling fra en Række Malerskoler Landet over: Aarhus, Aalborg, Odense, Faaborg, Vejle, Randers, Bogense, Svendborg, Holbæk, Roskilde, Hillerød, Haslev, Slagelse, Horsens, Skolen for dansk Kunsthaandværk og Malerskolen i København, og Oldermænden glædede sig i den Artikel, han skrev om denne Udstilling, over, at saa at sige alle Skolerne havde, som han skriver, kigget os godt i Kortene, og det er kun godt det samme, fordi det viser, Strømmen er ført i den rigtige Retning. — Senere skriver han om Chr. Mikkelsens Marmorimitationer set sammen med Møller-Jensens Arbejder, at de falder ikke ud til Fordel for den gamle Teknik, og Vejen frem er ikke med Imitation.

Sammen med Udstillingen, som var et Led i Mødet, arrangeret af

Centralforeningen af Malermestre, talte Chr. Mikkelsen, Prof. Lütken, Jens Møller-Jensen og Ark. Brummer, og bemærkelsesværdig var Ark. Brummers Udtalelse om, at man nede i Tyskland arbejdede uhyre intensivt og maalbevidst for den gode Smag, og at han havde lært meget dèr. Møller-Jensens Kritik af os Arkitekter er noget uberettiget, udtalte Brummer endvidere, idet han altid havde haft det godt med Malerne, og de havde en stor Kulturopgave at løse.

I det hele taget var alle paa det Møde enige om, at den kulturelle Side af Faget var af stor Vigtighed.

Naar man nu, da Aarene er gaaet, ser, hvordan det kulturelle Arbejde gik for sig i Københavns Malerlaug og Malerskolen, saa ser man, at de Røster, der den Gang hævdede sig om, at man skulde gøre dette paa en bredere Basis og ikke alene støtte sig til de Retningslinier, som Jens Møller-Jensen mente var de rette, og som Oldemanden og med ham mange gik ind for, saa ses det, at disse Røster havde Ret, og at de gennemførte Retningslinier var for snævre.

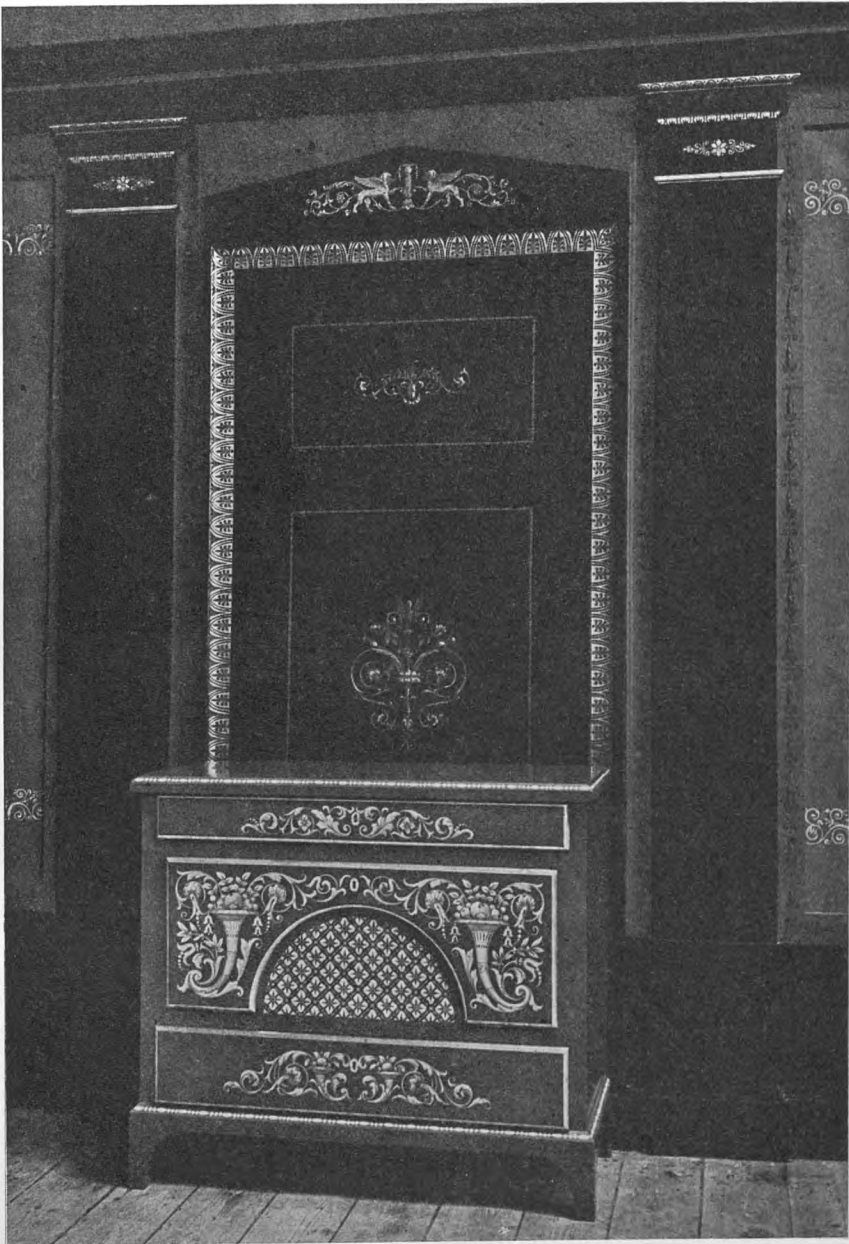
Det blev hævdet, at Jens Møller-Jensen vel nok havde Ret i sit Krav om Skolernes Ændring til Værkstedsskoler, men at hans Tro og ensidige Dyrkning af Folkekunst slet ikke var i Kontakt med Tidens Bygningskunst, og det gjaldt om at være i Kontakt med denne, thi det var dèr, Arbejdet var. En stor Fejl var det sikkert, at man ikke den Gang søgte Samarbejde med den Tids førende dekorative Kunstner Vald. Andersen.

Den nye Bygningskunsts Talsmand, Poul Henningsen, havde allerede haft sin første Udstilling, og en ny Tid inden for Bygningskunsten var paa Vej, men Malerlauget forstod ikke, at det skulde holde Døren aaben, og derfor varede den kunsthaandværksmæssige Forbedring af Faget, som Udstillingen og Perioden derom havde skabt, kun kort, og 20 Aar efter stod Malerskolen paa samme Trin, men Bygningskunsten var gaaet helt andre Veje og brugte ikke Malerfaget som Kunsthåndværk.

I Aarets Løb døde Th. Kruse, der ledede en af Landets ældste Malerforretninger, I. C. Sørensen, der i en Aarrække havde været Repræsentant og Bisidder i Lauget, samt Chr. Thorsen, der havde siddet i Laugets Repræsentantskab.

Emil Schübeler blev udnævnt til Ridder af Dannebrog, og kgl. Hofmaler H. Chr. Nielsen skænkede 5000 Kr. til et Legat for trængende Malermestre, deres Enker og Børn. Legatets Navn blev: »Kgl. Hofmaler H. Chr. Nielsen og Hustrus Mindelegat«.

Th. Deleuran, der foruden at være en god Malermester, dyrkede Kunsten, kunde holde 10 Aars Jubilæum som Charlottenborgudstillers, og i den Anledning var der en Udstilling af hans dekorative Arbejder paa Laugskontoret.

Elevarbejde fra Malerskolen.

Tegning Th. Deleuran.

1924

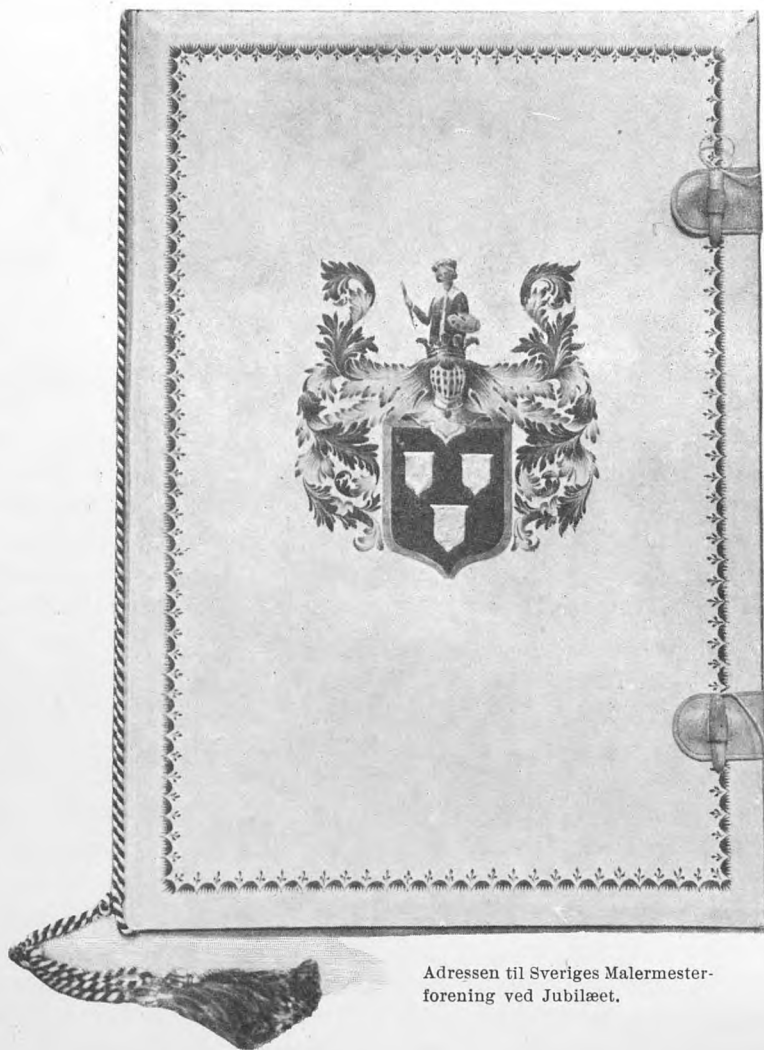
Aarets Beskæftigelse var god, og Byggeriet kom i Gang af den ganske simple Aarsag, at 800 Mennesker manglede Husly. Lauget oprettede et Hjælpefond, hvortil der ydes $\frac{1}{4}$ % af Aarets Arbejds løn een Gang for alle, og dette skal anvendes, hvor Hjælp er absolut nødvendig.

Straks ved Aarets Begyndelse startedes en Forening kaldet »Malerskolens Venner«, hvor det var Tanken at give Malerskolen enkelte gode godt formede Møbler eller lignende for ret at lære dens Elever, hvordan man arbejdede med godt formede Møbler, og disse Møbler skulde saa fordeles ved Lodtrækning mellem Medlemmerne. Foreningen vandt stor Tilslutning, men dens Virke blev ret hurtigt ændret, fordi Overlærer P. Schou hellere vilde have en Række billige Kommoder, Kakkelovns-skærme, Æsker og lign. at male paa, og da Medlemmerne hellere vilde have mange Gevinster til Fordeling, saa blev det, om end ikke hvad det var tænkt, dog Malerskolen til stor Hjælp med Materiale at arbejde med.

Da Regnskabet kom, viste det sig, at den Kontingentforhøjelse, der kaldtes det kulturelle Fond, ganske gik ind i Laugets Administration, hvad jo ogsaa havde været Oldemandens og Ledelsens Tanke, og selv om der hævede sig Røster derimod, blev disse dæmpet, hvilket en Polemik i Medlemsbladet viser, hvor K. Stensler-Thomsen aabent skrev: »Laugets første og største Opgave er at skaffe dets Medlemmer de bedste Arbejds-vilkaar, dertil skal selvfølgelig det kulturelle Fond ogsaa bruges.« Og der skete ingen Ændringer i denne Politik udover de faa Hundrede Kroner, man ydede Laugets Rejsefond, før i 1942, da den nyvalgte Oldemand, Johs. Steffensen, ikke alene gennemførte en Fornyelse af Medlemsbladet, saa Betingelserne for et kulturelt Arbejde med dette blev skabt, men ogsaa arrangerede en Laugsudstilling paa Foreningen Dansk Arbejds-Udstilling i Forum.

Der skal ydes Tak til Jens Møller-Jensen, der beredvilligt aabnede sine Døre for de kultursøgende Malermestre med en Række Foredrag.

Paa Laugets Generalforsamling diskuteredes Laugets Forhold til Københavns Kommune, som efterhaanden havde udviklet sig ret skarpt.

Adressen til Sveriges Malermesterforening ved Jubilæet.

Ja, Oldemanden foreslog endda helt at undlade at give Tilbud til Kommunen. Dette lidt hovedkulds Misgreb hindredes dog takket være Kontorchef Victor Henriksens og J. Chr. Knudsens Indsats, og Sagen blev ordnet paa lempeligere Maade, hvad der var til stor Gavn, da de følgende Aar viste, at Københavns Kommune var en stor Kunde hos de københavnske Mestre.

Fra Malernes Understøttelsesfond fik vi at vide, at den 19. April er det 70 Aar siden, det blev stiftet, og at det er 50 Aar siden, man købte Ejendommen Slotsgade 36, hvor i Dag alle 20 Lejligheder er Friboliger.

Adressen til Sveriges Malermesterforening ved Jubilæet.

Den 29. Januar blev det nye Regulativ for Svendepøven vedtaget, og dette indførte det rent praktiske Haandværk som Hovedopgave.

Saa skulde vi hilse og sige Tak for sidst til Syenskerne, hvor Sveriges Malermesterforening holdt Jubilæum, og Lauget valgte Heinrich Schübeler til at repræsentere Lauget og aflevere den smukke Adresse, og Schübeler blev selvfølgelig storslaet modtaget, og ved Festmiddagen gjorde en Sang, der hilste Gæsterne, stor Lykke. Her er Hilsenen til Danmark:

*Der er et yndigt land
med sine pene piger,
som vinker med sin hand
från salten Østerstrand:
De bugter sig mot himlens sky
och väcker gamle Adam,
og det är kongens by, ja, det är kongens by.*

*Den Urne de så snält
oss gav med hjertligt sinde
på piedestal vi stellt,
på piedestal vi stellt.
Den taler om den glade fest
— trehundraaarigt minde —
då vi var Deres gäst,
då vi var Deres gäst.*

Jens Møller-Jensens Mappe II for Malere forelaa nu og fik selvfølgelig den Velkomst, den fortjente, kun Skade, at Mappe II blev den sidste — idet Jens Møller-Jensens Krav om Fortsættelse var, at Mappe I og II skulde være solgt, før de næste kom, og da disse hver havde et Oplag paa 1000, var der Vanskeligheder, thi naar hele Landet har 3000 Malermestre, hvoraf to Trediedele saa at sige arbejder uden Svende, saa maa det vist siges, at Kravet var spændt for højt, og særlig da Prisen var 25 Kr. pr. Mappe (Særpris 16 Kr. til Malere).

I April Maaned havde man her i København en Reklameudstilling, arrangeret af Dansk Reklameforening, hvor en Række af vore dekorative Kunstnere — alle Malere — viste meget smukke Ting. Thor Bøgelund trak sin store Part af Læsset, men ogsaa Sven Henriksen, Poul Sæby og Vald. Andersen havde løst smukke Opgaver, og som eneste Medlem af Malerlauget deltog Jørgen Laursen med sine smukke Skilte. — Man savnede en virkelig Laugsudstilling for alle Arter Skiltemaleri, hvad ogsaa vort Medlemsblad paapegede.

I Løbet af Foraaret udarbejdedes en ny Prisliste af Robert Rasmussen og H. Dinesen efter førstnævntes Principper.

Til Svendeprøven indstillede der sig 16, som alle bestod. 10 fik Udmærkelse.

I Februar havde vi Besøg af Skaanes Malermesterforening, og Deltagerne var særlig begejstret for Malerskolen, hvor de med nogen Stolthed henviste til, at en Del af Undervisningen var baseret paa Grundlag af gammel Folkekunst paa Nordiska Museet i Stockholm.

I April stævnedes Malermestrene og enkelte andre Haandværksmestre mod Norge, da der var Malerudstilling i Kristiania (Oslo). Dir. Jens Møller-Jensen, Herman Petersen og Oldermænd, Sølvsmed Evald Nielsen havde Ledelsen. Udstillingen hed »Form og Farve« og var stærkt moderne og blev studeret nøje. Alle Nordens fire Folk var mødt til Malerdagen, hvor faglige Sager blev drøftet, og havde endda den Oplevelse at høre et Foredrag om Titanhvidt af dette Stofs Opfinder, Dir. Jepsen.

Dog, ingen tager til Kristiania uden at se alt det, man har af Fortidskunsthåndværk, hvor Malerfaget staar som et af de ypperste baade paa Samlingerne paa Bygdø og Lillehammer, specielt den sidste var en enestaaende Oplevelse med alle sine gamle Huse.

Den 5. September fejrede Heinrich E. Schübeler 25 Aars Jubilæum som Malermester. Heinrich Schübeler havde en Særstilling inden for Malermestrene, idet han var Akademikeren, den udlærte Dekorationsmaler, endda med Guldmedaille saa tidligt som 1887 og udførte som Dekorationsmaler i Samarbejde med Arkitekt Dahlerup blandt andet en Række dekorerede Lofter i Ny Carlsberg Glyptoteket og først senere gik han ind i Faderens Forretning sammen med sin Broder, og her har hans akademiske Uddannelse bragt ham og hans Forretning store betydende Opgaver, blandt andet Rigsdagsfløjen paa Christiansborg. Han har bl. a. personlig malet det røde Ministerværelse ved Landstinget, et Rum, som grundet paa Bygningens Konstruktion vilde være blevet mindre godt, men takket være Schübeler's Indsats er en Pryd.

Lauget har ogsaa gjort stærkt Brug af ham; han har siddet i Laugets Ledelse siden 1911 og Bisidder siden 1915, og det er ham, der har tilrettelagt og udarbejdet den ændrede Undervisning af Malerskolen og de nye Svendeprovregler.

I August tager Malerlaugets Rejsefond sin første Udflugt, en Tur til Danmarks Lillehammer-Samling, Friluft-Folkemusæet i Lyngby. Museumsinspektør Olrik viste rundt, og Fondens gode Venner, Jens Møller-Jensen og P. Schou, deltog i Turen, som endte med en hyggelig Aften paa Lottenborg.

Forskellige udenlandske Begivenheder sætter Bevægelse i Diskussionen inden for Malerne. Den første er Forslag om Loven mod Anvendelse af blyholdige Farver. Om dette Lovforslag fremsatte Oldermænd en Række Anker, der væsentlig begrundedes af de ældre Malertekniker.

H Schübeler.

Senere Tider har vist, at Malerfaget i alt væsentligt kan undvære Blyfarverne, og Lovenes endelige Udformning i 1925 mildnes i sine Krav. En anden udenlandsk Begivenhed, som her i Danmark ikke kom længere end paa Papiret, var Oprettelsen af Bedriftsraad i Virksomheder, og Oldermændene havde regnet ud, at det vilde ramme ca. 50 Malerforretninger, hvis det Forslag, der var fremsat, blev til Lov. Naar en saadan kunde fremkomme, skyldtes det en lidt for overdreven Tro paa Arbejdsfællesskab, og Socialdemokratiet herhjemme mente at burde tage Lære af det socialdemokratiske Styre i Tyskland. Nu senere ved vi, hvor skrøbeligt dette Styre og hvor splittet og uroligt alt i Tyskland var, og senere Styret i Tyskland saavel som andre Steder er fuldstændig gaaet væk fra disse teoretiske Taagebilleder, der forresten vel vilde have splittet og dermed ødelagt Arbejdernes Fagforeninger. Straks i Februar 1925 protesterede alle Erhvervsdrivende mod Bedriftsraad. — Forslaget døde Straadøden. Aaret viste stærk Konkurrence ved Licitationerne.

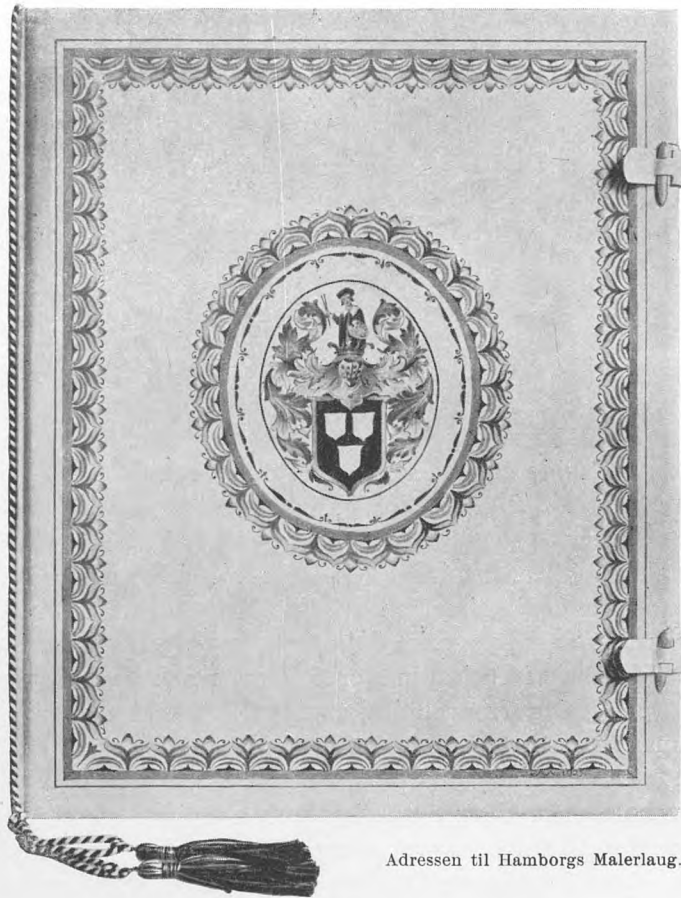
I Løbet af Aaret havde H. P. Nielsen 25 Aars Jubilæum som Mester. Han var Repræsentant i Lauget 1911—1914. Den 22. Oktober fejrede A. Chr. Due 50 Aars Jubilæum som Mester. Han har i en Aarrække været Repræsentant i Lauget.

1925

Der blæste ikke nogen god Vind for det private Erhverv i dette Aars Begyndelse. Man forsøgte at indskrænke dets Handlefrihed, f. Eks. med Forslag om Bedriftsraad og Forslag om Lov om Boligforholdene; sidstnævnte Forslag vilde paa allerskarpeste Maade indskrænke det private Erhvervs Evne til at foretage Byggeri, og en Protest (10. Februar) fra alle Byggeerhverv paapegede det usikre i Andelsboligbyggeriet med Kommunitilskud i Modsætning til en forbedret økonomisk Situation med bedre Kurser paa Obligationer, som vilde være det rette for de frie Erhvervs Byggeevne og Byggeriet i det hele, og endelig Regeringens paatænkte Ratifikation af en international Konvention vedrørende Arbejdstid og andre Forslag fra den internationale Arbejderorganisation, idet man kun maatte se dette som en moralsk Støtte til denne, da de Lande, der havde tiltraadt, var ganske faa, og at disse reelt ikke paa nogen Maade overholdt den. Eller ogsaa lagde man endnu sværere Byrder paa det, og naar dertil kom, at saavel kommunale som Statsinstitutioner Gang paa Gang i større og større Omfang skabte deres selvstændige Haandværksvirksomheder, forstaar man den Usikkerhed, Erhvervene følte, samtidig med at Skattebyrderne til sociale Formaal steg. Og bedre blev Forholdene for det frie Haandværk ikke, ved at store Virksomheder i Lighed med de kommunale oprettede deres egne Haandværksafdelinger; specielt nemt var det at oprette Malerværksteder, hvad mange Laugsmedlemmer fik at føle.

Et af de brutaleste Overgreb mod det frie Haandværk var Orlogsværftets Overtagelse af Malerarbejdet, som forhen Malermestre havde haft, og netop samtidig med Begyndelsen af en Lønkamp.

Tappert paatalte Malermester Thorvald Petersen som Borgerrepræsentant det urimelige i, at Kommunen opretholdt Haandværksvirksomheder, der faktisk var dyrere for Kommunen, end hvis det private Erhverv udførte Arbejdet. Han paapegede, at en kommunal Malersvend gennemsnitlig tjente 2,36 Kr. i Timen, medens Laugsmestrenes Svende tjente 1,88 Kr., og da Kommunen absolut ikke ejede en Eliteklasse af Svende,

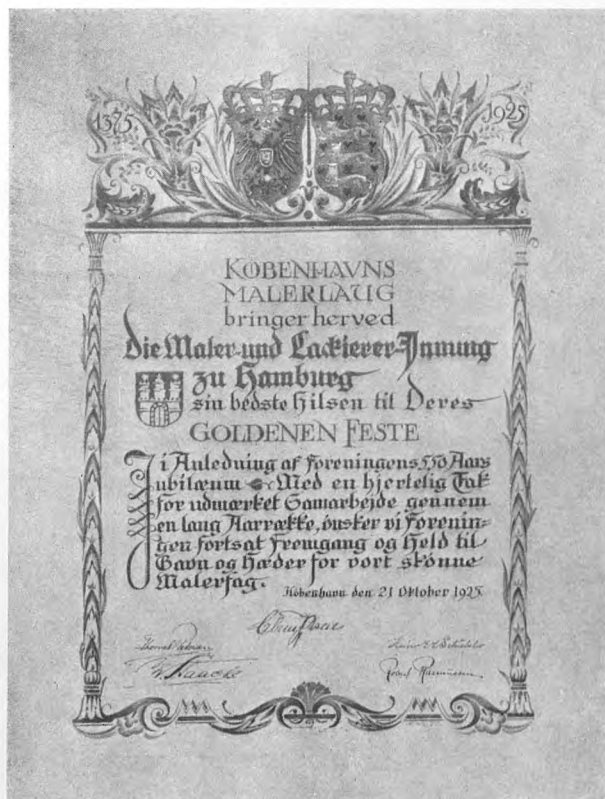

Adressen til Hamborgs Malerlaug.

var det ganske simpelt en Foræring til Svendene af Skatteborgernes Penge og en uloyal Konkurrence til det frie Erhverv, der kunde levere det samme Arbejde 50.000 Kr. billigere om Aaret, og at Kommunen indtil en vis Grad var klar over Tingenes Tilstand, paaviste Thorvald Petersen ved at paapege, at den kommunale Vognmandsforretning betalte 12 % mindre til de private Vognmænd end dens egne Takster, naar den ikke kunde overkomme Arbejdet.

Alt dette og Foraarets lange Lønkamp gav selvfølgelig Utryghed ved det socialistiske Styre. — Naa, Ret skal være Ret, det socialistiske Styre forstod senere, at det skulde arbejde for hele Landet, og de fornævnte afskrækkende Eksempler kom ikke saa stærkt frem mere.

Aarets Arbejdskamp — en Lockout — varede fra 21. April til 5. Juni, og Resultatet blev en Lønforhøjelse paa 5 %. Denne Lockout var

Adressen til Hamborgs Malerlaug.

et alvorligt Afbræk i Erhvervslivet, og man begyndte at forstaa den nationale Skade, saadanne Arbejdsstandsninger var, og en svensk Nationaløkonom skrev derom i »Svenska Dagbladet« en Artikel, vort Medlemsblad gengav. Hans Slutning var denne: »Vi kan aldrig komme til en sund Samfundsøkonomi, medmindre Arbejderne lærer at forstaa, at Vejen for dem til en bedre Levestandard ingenlunde væsentlig gaar gennem en monopolistisk Magtudøvelse, men ligesom for alle andre og for Samfundet i sin Helhed gennem en Højnelse af Arbejdets og hele den sociale Produktions Effektivitet.«

Ogsaa inden for Laugets Ledelse var der stor Utilfredshed med Lockouten, ja, der taltes endda om helt at bryde Lockouten, hvad direkte eller indirekte skete flere Steder. Kronestigningen op til 90 gavnede ikke Erhvervslivet.

Ellers gik Livet sin Gang i Lauget. Paa Foraarsgeneralforsamlingen valgte man Aage Hansen og atter Jens Chr. Knudsen til Repræsentantskabet i Stedet for O. Emil Petersen og Frode de Thurah, som ikke ønskede Genvalg.

Der var 19 Lærlinge, der aflagde Svendep prøve, og 8 fik Udmærkelse.

Men med nogen Ret syntes Opgaverne at være meget udover, hvad Lærlinge skulde lave som Skolearbejde, og en Kritik i Arkitekttidsskriftet »Bygmesteren« var mere berettiget, end man fra Ledelsen mente. Man læste blandt andet dette:

»Stilen maa nærmest betegnes som raffineret Møller-Jensensk (et ejendommeligt Grundlag for en Haandværkerskole). Farverne ser ud, som om de var valgt af en Mødehandlerinde efter Parolen: »Godt med Guld og Vammelhed!« Det skulde synes paa Tide, at Malerskolen forenede sin høje haandværksmæssige Standard med en mere sund og nøgtern Farvelære.«

Jens Møller-Jensen lod ikke den Kritik sidde paa sig, men svarede, at det var mere galt med vor Bygningskunst, og at den trængte til de haandværksmæssige Idealer, og han sluttede med:

»At Undervisningen i Teknisk Malerskole nu bliver ledet efter de rette *haandværksmæssige* Idealer, er den glædelige Kendsgerning.

Gud give, det samme kunde siges om vor Tids Bygningskunst!

Arkitektur, Skulptur og Maleri trænger sandelig i vor Tid til, at denne Erkendelse bliver ledende for Helhedsundervisningen, thi Udviklingen inden for dansk Bygningskunst er betinget af, at det fortræffelige Haandværk igen kommer til rette Ære og Værdighed.«

Jens Møller-Jensen.

Jens Møller-Jensens Profeti holdt nu ikke Stik, thi Bygningskunstens Fornyeelse kom ikke fra Haandværket, den kom fra Ingeniør- og Maskintekniken.

Forsøgsstationen giver i sin Aarsberetning Indtryk af sit Arbejde. Den fortæller, at den har haft 692 Analyser og Konsultationer; det er en Stigning fra de foregaaende Aar. — 523 — 394 — 375.

I Medlemsbladet saavel for 1924 som 1925 har Bahne Preisler skrevet en Serie Artikler: 1750—1850, som omfatter Malerarbejde, specielt Rummenes Farver og Udsmykning. Det er særlig Boligen og dens Farver, der her er omtalt, og navnlig i nordtyske og danske Rum. Nordtyskland og Danmark var dengang rent smagsmæssigt nærstaaende, og Retningen angaves for manges Vedkommende af Akademiet i København.

Torsdag den 20. Oktober var der stor Fest i Hamborg. Malerlauget holdt 550 Aars Jubilæum, og Københavns Malerlaug sendte sin Hamborg-Gesandt, Thorvald Petersen, derned, og han havde et Par dejlige Dage. Ved Festen holdt han en Tale paa Tysk om den gode, gamle Tid, da alle kunde rejse frit uden Pas og Visum, og som Gave til Hamborgerne overrakte han en Adresse fra Københavns Malerlaug, tegnet af Einar Madsen.

Jens Møller-Jensen havde været i Paris, og hans Glæde var blandet over den danske Pavillon, men han sagde sunde og gode Ord om de udenlandske Afdelinger, hvor de moderne Farvesymfonier, Linier og Former var anvendt i Kunstindustriens Tjeneste saaledes, at man her fandt en Vej frem, men man vilde komme til at vandre ad de gammelkendte Stier, nemlig den gamle Haandværkskunst.

Ser man tilbage paa Aaret, saa fik man Prislejning paa vore Materialer: Fernis 50 %, andre Hovedmaterialer 15—30 %. Statistikken viste, at Beskæftigelsen i 1921—23 havde været lavere end 1920, men at man i 1924 var naaet op paa Tallet som i 1917, medens 1920 stadig stod højest. Lærlingeantallet, der var lavt i 1916, var stadig stigende.

I Løbet af Aaret døde Lundstrøm, Ludvig Dyrberg og H. P. Nielsen.

H. P. Nielsen og Ludvig Dyrberg havde begge deltaget i Laugets Ledelse. Ludvig Dyrberg havde været Bisidder og Voldgiftsrettens Formand. Han havde stiftet Vognmalerforeningen og været dens Formand 1899—1903 samt en kort Tid i 1911, men yderlig havde hans Interesse for Faget vist sig blandt andet i hans Bog: »Farverne i norsk Bondekultur«, udkommen 1919.

Oscar Juhlmann holdt 50 Aars Jubilæum, hvad jo er en sjælden Ting, og hvor længe det er siden, faar man ret Indtryk af, naar man hører, at han fik Hædersdiplom for sine Tegninger paa Pariserudstillingen 1889.

Malerpoeten, den evigglade Hjalmar Breck, blev fejret i en Vennekreds den 9. Juni i Vangehuset, da han blev 50 Aar; den Aften havde en anden skrevet Sangen.

Oscar Juhlmann.

Trapperum i Kunstindustrimuseet . Arkitekt Kaare Klint.
Malerarbejde: C. Møllmann & Co.

1926

Aaret var et stille Aar med nogen nedsat Beskæftigelse, der gav sig Udtryk i stor Deltagelse i offentlige Licitationer og med meget smaa Priser. Kronen steg til Pari. Der var Utilfredshed med, at Laugets Repræsentantskab spærrede for de unge.

Det kulturelle Arbejde i Lauget laa stille udover Rejsefonden, der for de beskedne 600 Kr., det fik, foranstaltede en Tur til Aarhus og Viborg. En stor Oplevelse var det store Besøg af de tyske Malermestre i den skønne Sommertid. Dønningerne fra den omstridte Pariserudstilling gav Haandværker-Historikerne Lejlighed til at skrive, at nu stod vi over for en ny Tid, og at Haandværket maatte følge den nye Bygningskunst, hvis det vilde følge med Tiden. Spøgelset, Bedriftsraadene, var saa at sige kyst væk, og Begravelsestalen kunde man udtrykke, som et Par svenske Ingeniører Chr. A. Molin og R. Sahlmann gjorde, der for den svenske Stat undersøgte Sagen i andre Lande: Norge, Østrig, Czekoslovakiet og England. De betegner Sagen som et Revolutionsprodukt, og med Hensyn til Bedriftsraadenes Virksomhed omfatter disse væsentlig Lønsørgsmaalet og Spørgsmaal vedrørende Afskedigelse af Arbejdere. Bedriftsraadenes Indblanding i et Foretagendes forretningsmæssige Ledelse har derimod i Regelen ikke ledet til reelle Resultater. Heller ikke har Bedriftsraadenes Medvirken til at fremme Arbejdets Sikkerhed og Sundhed eller til tekniske Forbedringer af Bedrifterne kunnet tillægges nogen større Betydning.

En haardere Dom kunde vel ikke fældes. —

Den Tilsynshavende for Haandværkerundervisning, Prof. Lütken, syntes nu, da der havde været saa meget Tale om Malerne, at han skulde gøre noget, og ved et Instruktionskursus begyndte han: »Hvis jeg ikke var i Besiddelse af en god Del Frækhedens Naadegave, som man saa smukt kalder moralsk Mod, vilde jeg være meget ængstelig ved at skulle indlede en Diskussion om Fagundervisning for Malerlærlinge i Aftenskolen.« — De stakkels Malerlærlinge. — For naar alle tekniske Skolers overordnede, der overhovedet ikke har Begreb om Maleri og maleriske

Virkninger, vil fremsætte Retningslinier, saa skal der en Del Sikkerhed til at modstaa. Professorens Foredrag fyldte 14 Sider i vort Medlemsblad og havde 28 Illustrationer, hovedsagelig en Række Ornamentik, baseret paa geometriske Konstruktioner — et rigtigt Stykke »Ingeniørarbejde« — men malermæssigt Fusk. I gamle Dage klagede Malerne over, at Kunstakademiet, der jo bedømte Mesterprøver, var uforstaaende over for Haandværket, men det har jo været Smaating imod dette. Hvor meget Malerskolelærerne lod sig bedøve af Professoren, ved man ikke; men P. Schou lod sig ikke afficere af det, det viste hans Skole.

Skolen for dansk Kunsthaandværk fejrede 25 Aars Jubilæum under megen Festlighed med Indenrigsminister Hauge i Spidsen, og Kongen udnævnte Jens Møller-Jensen til Ridder af Dannebrog i Dagens Anledning, og han blev hyldet af den store Vennekare.

Malersangforeningen fik ny Formand, det blev Johs. Steffensen.

Robert Rasmussen holdt den 26. Februar et Foredrag om Organisation og Omkostningsberegning, hvor han slog til Lyd for al god Organisation, saavel Svende- som Mesterorganisationer. Han gjorde opmærksom paa, at vil Mesteren gøre sig gældende i Samfundet, maa han være organiseret, og han maa af sin Organisation faa fornøden Oplysning og Støtte, saa Smudskonkurrence undgaas, samt at hans Materialer gennem Forsøgsstationen er kontrolleret og dermed er af en god Kvalitet.

Iøvrigt fik Lauget en over Næsen for, at det var Leverandørerne, der opretholdt Forsøgsstationen — det burde være Malerne.

Vedrørende Omkostningerne gjorde Robert Rasmussen gennem Tal Rede for de reelle Omkostninger ved en Malerforretning, saadan som han har belyst dem i Malerbogen, og videre fortalte han, at de Kursus, man har haft paa Teknologisk Institut, der hovedsagelig blev besøgt af Provinsens Folk, nu var gaaet i Staa, fordi Provinsens Folk har forstaaet deres Værdi og derfor oprettet lokale Kursus. Men Københavneren anser sig selv for klog, han kommer ikke, og det er den store Fejl. Med denne Salut fik Københavnerne Sandheden at vide, og Tiden fremefter viste, da vi fik Priskontrol, at det var Robert Rasmussens Teori og Kalkulation, man maatte ty til.

Forsøgsstationen arbejdede energisk det Aar med Fernisen for at skaffe Ro om de Klager, der kom, og ligeledes arbejdede man med olieægte Farver og Sikkativer. Som Paaskønnelse af dens Arbejde fik den sine Tilskud fra Faget forhøjet. Til Gengæld fik Mestrene gratis Konsultation.

Paa Generalforsamlingen valgtes I. P. Madsen og Carl Petersen til Skuemestre.

21 Lærlinge aflagde Svendestykke; 10 fik Udmærkelse. Ved Afslutningen holdt Oldermændene en Tale til de unge, hvori han sagde: »Indtil i Dag er det Eders Forældre, Mestre og Samfundet, der har haft Ansvaret, men fra i Dag og ud i Fremtiden er det Dem selv. Hold ikke op med Skoleuddannelsen, men fortsæt; engang i Tiden vil De takke os for vore gode, velmente Raad. Vær sparsommelig. De har 8 Maaneders Arbejde og 4 Maaneders Spadseretid. Husk at have en Spareskilling i Reserve. I kan selv blive Mestre. Hver tredie Maler i Danmark er Mester. Vi skylder vort Haandværk og vort Samfund at bringe Faget op i den største Højde.«

Igennem mange Aar havde Jernbanearbejdet ved de aarlige Licitationer været klemt længere og længere ned, saa at det til Slut var gaaet alvorligt ud over Svendene. Nu fik de — den 30. Marts — af Ministeriet og Statsbanernes Generaldirektør Løfte om, at der altid skal gives Svendene overenskomstmaessig Løn, og som Svendenes Medlemsblad skrev: »Nu er der sat Bremse paa Minusmestrene.« Og de reelle Mestre haabede det samme.

*Drage ud med Stok og Ransel
vi vel ikke mer' formaar,
nye Tider, nye Skikke —
bringer ej i Glæden Skaar.
Men har Tiden sig forandret,
vi paa nye Veje vandred
og maa hente selv Impulsen til at højne,
hvor vi kan,
og vi rejser ud til Gavn, til Glæde for vort Land, vor Stand.*

Saaledes drog nogle og tredive Mand af Sted med Rejsefonden til Aarhus, Viborg og Silkeborg, og Oldermændene fra Aarhus sammen med Centralforeningens Formand, Jens Nielsen, var Førere til alt det, der var at se, at lære og more Københavner-Malerne med, hvor ikke mindst Besøget i Viborg Domkirke, i Den gamle By og paa Aarhus tekniske Skole var Oplevelser, der kunstnerisk og fagligt var store Oplevelser, og alt dette sammen med al den hyggelige Samvær gjorde Turen til et godt Minde.

Dog, endnu en stor Kollegakomsammen skete der hen paa Aaret, da de tyske Malermestre kom.

Under Ledelse af saa prominente Mænd som Emil Kruse, Berlin, Carl F. Hansen, Hamborg, Hermann Anders, Berlin, Dr. Amsel, Kiel,

Oberstudienrath Prof. Ruckert, München, kom 200 Malere og Malerkoner til København den 28. August og tilbragte tre straalende Dage i København og Nordsjælland. Den første Dag, en Søndag, tilbragtes i Dyrehaven, og ved Frokosten i Studenterkilden lød Velkomsterne og Takken derfor, og Emil Kruse, Formanden for alle Tysklands 65.000 Malermestre, udnævnte Claus J. Olsen til Foreningens første Æresoldermand samtidig med, at han sendte Danmark en Tak for det Hjem, Danmark havde været for alle de underernærede tyske Børn, da Nøden hærgede Tyskland. Carl Fr. Hansen, Formanden for alle de nordtyske Malere, talte paa Dansk og bragte specielt Thorvald Petersen en Tak for alt det gode, tyske Malere og han havde haft sammen, og gav ham et Guldur med følgende Inskription: »Der Reichsbund für das deutsche Malergewerbe, seinen Freunde Thorvald Petersen, 1926«.

Malersangforeningen, som var med hele Tiden, sang af dens uudtømmelige Repertoire, og Malermester Jul. Schmidt fra Berlin, der den Dag blev 60 Aar, skænkede 100 Mark til Malernes Understøttelsesfond.

Ud drog man i Ulvedalene, og her i denne skønne Natur viste Tyskerne, at de ogsaa kunde synge; men Triumfen for al Sang fik dog en lille, beskeden Malermesterfrue, Marie Dommernatzky fra Halle, der med en klokkeren Stemme sang to af sit Hjemlands Sange. Der blev stille i Skoven, og kun den ene Stemme klang; det var det smukkeste paa denne smukke Dag.

Den næste Dag var 20 Danskere, der kunde Tysk, Ciceroner for Tyskerne rundt i København. De besøgte Teknologisk Institut, Teknisk Skole, Frue Kirke, Skolen for dansk Kunsthåndværk, Christiansborg, Thorvaldsens Museum, Politigaarden, Ny Carlsberg Glyptotek, og den hyggelige Middag holdtes i National. Om Aftenen var man paa Langeliniepavillonen og i Tivoli. Om denne Tur fortæller Prof. Rückert:

»Hvad der frem for alt virker overraskende paa en Tysker, er det rolige Tempo, hvori alt fuldbyrder sig, baaret af den klare Saglighed, som genspejler det danske Folks Karakter. Det nerveødelæggende Jag i de tyske Storstæders Søgen efter Erhverv og Hungeren efter Guld findes ikke i nogen som helst Bydel. Trafiken, som foregaar ganske roligt, reguleres af Publikum selv og frembyder for os det ejendommelige Billede af den manglende Politibetjent.

Beundringsværdigt er det ogsaa, som det lille Danerfolk hæger om sin nedarvede Kultur. Intet Sted i de tyske Lande finder man f. Ex. et saadant Galleri af en Nations førende Mænd og Kvinder som paa det nationalhistoriske Museum paa Frederiksborg. Selv om man vil sige, at Personforherligelse ikke ligger til Tyskerne, saa imponerer det dog en at se den fine, demokratiske Maade, et Land her hædrer sine Sønner og

Oldermand Claus J. Olsens tyske Æresmesterbrev.

Døtre. Jeg behøver kun her at henvise til den Maade, som Danmark ærer sin genialeste Billedhugger, Bertel Thorvaldsen, paa. Over hans Grav hæver sig et mægtigt Museum, som indeholder alle Mesterens fremragende Værker. Gives der en idealere Opfattelse af Kunstneren end den at forene hans dødelige Rester med hans Kunstværker?

Som en Juvel af den ædlestes Rokoko-Arkitektur maa man henregne Slottet Amalienborg. Fire herlige Rokokopaladser, som en Gang tilhørte forskellige danske Adelsfamilier, grupperer sig kredsformig om Kong Frederik den V's Rytterstatue. Skibenes Mastespidser, som hilser fra den lige overfor liggende Havn, danner en interessant Baggrund for Paladserne, foran hvilke Kongens Livgardister med de vældige Bjørneskindshuer paraderer op og ned. Interessante Gadebilleder viser sig stadig for en, saaledes Børsens stolte Renaissancebygning med sit mærkelige

Taarn, den gamle Plads med Biskop Absalon paa sin højtspringende Hest, i Stedet for Kors og Kaabe bærende Stridsøkse og Brynje.«

Paa det nye Christiansborg beundrede han Joachim Skovgaards Gobeliner og de smukke Empirerum (dekoreret af Vald. Andersen).

En stor Oplevelse for ham var det ogsaa at se Politigaarden:

»En ganske anden ny Verden frembyder sig for en i den nye Politigaard. Her aabenbarer sig Nutidens Aand, Bekendelsen til det saglige, til Virkeligheden. Den prunkløse Bygningsterning har en vidunderlig Gaard, som med sine Arkader efterlader et uudsletteligt Indtryk paa Beskueren. Gaardens Højtidelighed fremhæves ved et Atrium, hvis eneste Pryd er en i en Niche staaende mægtig Bronzefigur. Værd at lægge Mærke til er den klare, saglige Inddeling af Skriften paa Muren, som i korte Ord skildrer Bygningens Tilblivelse. Endnu en Overraskelse byder Bygningens Indre. Det tillodes Skriveren af dette at kaste et Blik ind i Politidirektørens Værelse, Forværelse og i Parolesalen. Hvert Rum for sig byder paa noget ekstra. Særlig Forrummet, et runddannet Værelse, udført i sort og rødt, med indlagt Guld, og Parolesalen i gulgraa og graa Farver, fra hvis Nicher to zinnoberrøde Søjler lyser frem. Hertil et mægtigt Bord, Stole af Bronze og jævne Belysningslegemer, og man har et omtrentligt Billede af den storslaaede Monumentalitet i dette Kunstværk.

Et kan vi tage med hjem fra denne Bygning som en god Lære: hele denne Bygning er en Bekræftelse af, hvor nødvendig den jævne Byggeform er som Grundlag for Kvalitetsarbejde. Her kan Kvalitetsarbejdet med al sin Ejendommelighed gøre sig gældende uden at hindres af Snørkler og Krumelurer.

Et meget gunstigt Indtryk gør den af Peter Schou ledede Malerskole, som helt og holdent er tildannet efter Malerens daglige Behov.

Paa et højere Niveau staar den af den fint dannede Jens Møller-Jensen ledede Skole for dansk Kunsthaandværk. Ateliererne er samtidig Opholdsrum for Eleverne, intime, til Beskuelse og Koncentration tvingende Værelser. De udstillede Arbejder: Malerier, Tapeter, Møbler og Glas gav et Indblik i Skolens Arbejde, der i Modsætning til de moderne tyske Skoler, som tilstræber en Internationalisering af Formerne, helt og holdent stiller sig paa den gamle danske Folkekunsts Grundlag. Denne Ejendommelighed maa vi se paa som speciel dansk, idet det i Virkeligheden lader sig gøre i et lille Land at samle de kulturelle Meninger til en Enhed.

I Københavns Gader overraskes man stadig ved at se den gode Skiltning, og jeg undlader ikke som Afslutning paa mit kulturelle Strejftog i København at fremhæve Danskernes fremragende Skriftkunst.

Aftenen paa denne nydelsesrige Dag tilbragte de fleste Rejsedeltagere paa Langelinie, Københavns Corso. Vel kun faa Byer i Verden ejer en saa henrivende med Skønhed velsignet Driveplads. I det fjerne hilser gennem Taagesløret Sverrigs Kyst, og paa Øresunds Flade er der Hundreder af Skibe og hvide Sejl, og over al denne Pragt og Ro svæver de hvide Maager. Ved Langelinie laa en gevaldig amerikansk Slagkrydser, hvis kæmpemæssige Skrog beundrende besaas af mangen Landrotte, og mangt et Hjerte bævede ved at se dette agtpaagivende Skib i Erindring om Tysklands en Gang saa stolte Flaade, der nu hviler paa Bunden af den irske Sø ved Scapa Flow.« Og som Slutsalut hilste Professor Rückert København som Nordens Florens.

Johs. Thomsen.

Den næste Dag gik Turen Nordsjælland rundt med de tre Slotte: Frederiksborg, Fredensborg og Kronborg, der selvfølgelig vakte Begejstring. Og ved Middagen paa Marienlyst bad alle Tyskerne os om at komme til dem, baade Hamborg, Berlin saavel som Nürnberg og München.

Af Aarets Begivenheder maa fortælles om, at vi nu fik Føling med Sprøjteteknik, en Teknik, som paa mange Omraader fuldstændigt ændrede vort Fag. Det var Ing. Asb. Arntzen, der var Formidleren.

Robert Rasmussen talte for Arkitekterne paa Akademiet om Malerarbejde, og de følgende Aar er det en Regel, at Robert Rasmussen giver de unge arkitektstuderende saavel paa Teknisk Skole som paa Akademiet Besked om Malerarbejde.

Fra 1. December blev der lagt faste Rammer for Lærlingeforholdet og om Skoleuddannelsen, dennes Betaling samt den Løn, der skal betales.

Aage Hansen var en Tur i Holland og Paris og holdt et Foredrag herom i Lauget med Lysbilleder.

Sadolin og Holmblad foranstaltede en Konkurrence om Farver i en Række Rum. Deltagelsen var stor, men Konkurrenceprojekterne blev ikke udnyttet. Sangforeningens mangeaarige Formand, Louis Christensen, blev 70 Aar. Laugets ældste Medlem, Franciscus Maro Tétens Bræmer, døde i en Alder af 93 $\frac{1}{2}$ Aar. Han var Veteran fra 1864 og havde været Revisor i Lauget. Ved hans Begravelse stod Laugets Bestyrelse og Repræsentantskab Æresvagt ved Kisten.

Johs. Thomsen, P. Schou og Hofmaler H. Chr. Nielsen blev udnævnt til Æresmedlemmer. Johs. Thomsen og P. Schou blev udnævnt til Riddere af Dannebrog.

1927

Aaret var stadig præget af skarp Konkurrence i vort Fag, og de Formaninger, Thorvald Petersen ved Aarets Slutning fremsatte, viste tydeligt, at Forholdene var alvorlige. Han skrev: »Det lader sig ikke bortforklare, at Øjeblikket er saa sørgeligt som ingensinde før. Priserne for Arbejde er gaaet ned til et Minimum.« Og han fortsatte med, at Malermestrene i nogen Grad selv havde Skylden, idet de af Magelighed har glemt, at man ikke alene skal smøre en Farve paa, man skal ogsaa give sit Arbejde en kunstnerisk Indsats med Dyrkelsen af de smukke Farver, og fremhæver, at Vejen frem er kun Kvalitetsarbejde. Robert Rasmussen gav ogsaa sit Besyv med i Laget, skønt han, som han skrev: »lige saa godt kunde sige det til sin Kakkellovn,« men trods alt er det Mangel paa Interesse for Fagets købmandsmæssige Del, hvor han med Rette stempler Københavnerne som ligegyldige over for Kalkulation o. l. i Modsætning til Provinsens Folk. Og med Rette siger han, at uden Forstand paa Kalkulation og Økonomi er der intet Grundlag for Kvalitetsarbejde og dermed en Genrejsning af Faget. Galt var det, og hvad der gjorde det værre, var, at Laugets Love, der som Love er, var Teori. Vedrørende Prisspørgsmaalet var det saadan, at de Gang paa Gang blev overtraadt, uden at man reelt turde haandhæve dem, og Robert Rasmussen kunde med god Grund sige: »Vor Organisation som Erhvervsstøtte er nogenlunde overflødig i gode Tider og værdiløs i daarlige Tider, saadan som Forholdene nu er.« Og da Robert Rasmussen var Bisidder i Lauget, saa vidste han, hvad han talte om. Naa, Malerne er et let bevægeligt Folkefærd med Frejdighed til at gaa løs paa Arbejdet og med at sige sin øjeblikkelige Mening. — Men Livet gaar sin Gang, og Vanskelighederne ser ikke nær saa vanskelige ud bagefter.

Tiderne var saa stramme, at selv Fagforeningen ikke engang var tilfreds med den privilegerede Stilling, Svendene havde med deres sikre Lønsats, og mente, deres Forhold var for gale. De vedtog den 28. Juli en Resolution, der blandt andet sagde, idet de tog Stilling til den nye Arbejdsløshedslov, at de ikke vilde bære Byrderne fra Krigs- og Svindel-

perioden, blandt andet i Form af højere Kontingenter, og at de — for at afhjælpe Arbejdsløsheden — kun vilde arbejde 7 Timer, samt at de vilde have $\frac{2}{3}$ af Arbejdsfortjenesten i Arbejdsløshedsunderstøttelse, og disse Omkostninger skulde Mestrene betale, idet det var dem, der høstede Fordelene af Svendenes Arbejde. Yderligere vilde Svendene selv administrere Arbejdsløshedskasserne samt overtage Arbejdsanvisningen, og endelig skulde det offentlige eftergive Arbejdsløshedskassernes Gæld samt yde Krisetilskud og sætte Arbejder i Gang.

Der var saaledes ikke Mangel paa Frimodighed hos Malersvendene, og Oldermændene gav ogsaa Svar paa Tiltale og sagde, at naar de ikke vilde arbejde mere end 7 Timer, saa skulde de ogsaa passe paa at lade være med at fuske, som det tit saas Sommeraftener fra Kl. 18—22, og vi kan kun se, at med saadanne Fordyrelser af Arbejdslønnen vil der blive endnu mere Arbejdsløshed. Overfor Grundejerne fór Fagforeningen ogsaa frem og lovede, at naar de fik Oplysninger om Lejligheder, der burde gøres i Stand, saa skulde de nok i Henhold til Huslejeloven sørge for, at der blev malet. — Ja, det var livligt. — Grundejerne spurgte ogsaa, om alle var undergivet Fagforeningstyranniet. I sine Nytaarsbetragtninger viser Oldermændene, at der er Nedgang paa Priser og Fortjenester, men Opgang af Arbejdsløshed, og man regnede med, at der inden et halvt Aar vilde være 5000 Lejligheder ledige.

Paa andre Omraader var der Røre, men omend de ikke kom til at berøre Jens Møller-Jensens stærke Stilling inden for Malerorganisationens Ledelse, saa fortalte de dog, at inden for Malernes Rækker var der ikke samme klippefaste Tro paa Jens Møller-Jensen og hans Anvisning paa Vejen frem for det rent smagsmæssige og navnlig for en Maleruddannelse i Kontakt med den nye Bygningskunst.

Grundet paa de vanskelige Tider forsøgte man inden for Kunstnerkredse at oprette et Engageringsbureau for dekorativ Kunst under Titlen »Den dekorative Kunst skal være hver Mands Eje«. Ved det konstituerende Møde var Malermester Carl Petersen til Stede paa Laugets Vegne, og efter Mødet forklarede Akademiets Direktør, Professor Utzon Frank, Carl Petersen, at alle Akademiets Elever ikke kunde leve af at være bildende Kunstnere, saa her var et Arbejdsfelt, og Prisen for disse Arbejder skulde ligge, saa der ingen Konkurrence blev med Malermestrene.

Paa Forespørgsel fra Carl Petersen om vor Malerskole, sagde Professoren: »Det rent haandværksmæssige kan være meget godt og smukt, men det er alt for udpræget en Aflægger af Hr. Møller-Jensens Skole; det er ikke Bondestilen, vi skal have ind i Hjemmene, det passer ikke til vore Boliger i Byerne, her maa Stilen være ganske anderledes kultiveret

og afstemt efter den Karakter, Arkitekten i hvert enkelt Tilfælde har givet Rummene.«

Heroverfor protesterede Jens Møller-Jensen, men Carl Petersen svarede, at vel var der store Skønhedsværdier i Fortidskunsten fra Bygderne i de nordlige Nabolande, men i det store Hele passer denne Kultur ikke til Byerne, og den Mening er jeg ikke ene om.

Aarets Lønforhandlinger resulterede i et Forlig paa 10 % Fradrag paa Akkordpriserne og bragte saaledes ingen Arbejdsstandsning.

30 Lærlinge gjorde Svendestykke; 9 fik Udmærkelse.

Johs. Steffensen valgtes til Repræsentant. Rejsefonden fik 600 Kr. paa Generalforsamlingen. Paa denne vedtoges det, at Aaring og Marmorering blev obligatorisk ved Svendepøverne.

»Foreningen til Københavns Forskønnelse« havde arrangeret en Konkurrence om Gavlreklamer, for — som de sagde — at faa noget smukt til at afløse disse Rædsler. Konkurrencen gav et mat Resultat, saa Malerne kunde roligt fortsætte med Gavlreklamerne, enten de nu er Rædsler eller ej.

Lauget satte en stor Agitation i Gang for at faa de uorganiserede Mestre ind i Lauget.

Rejsefonden tog det Aar sine Medlemmer med over til Kolding, Ribe, Tønder, Sønderborg og Faaborg. Det var en glimrende Tur, hvor Studiet af gammelt Kunsthaandværk var forenet med vore nationale Minder. En stor Oplevelse var Ribe By og dens Domkirke, men heller ikke maa det gode Kolding Musæum glemmes. Kirkerne i Tønder, Møgeltønder og Broager blev ogsaa besøgt, og saa fik Laugsmedlemmerne Faaborg Musæum at se; denne fine Samling for de fynske Malere i den lige saa fine Musæumsbygning.

Sangforeningen var paa en dejlig Tur til Hamborg.

Einar Madsen, der ved P. Schous Afgang blev Malerskolens Overlærer, var paa en lang Tur, der gik over Lübeck — Paris — Genova — Certosa de Pavia. I Lübeck var der den store »Ausstellung der Gewerbe und Kunstgewerbeschulen ganz Norddeutschland«, en stor og meget lærerig Udstilling, som dog ikke rummede saa mange gode Ting, som Einar Madsen ventede, og han udtalte, at meget er præget af Trang, spekulativ Originalitet og Rutine og stod under den Werkbandudstilling, vi saa i København for faa Aar siden. Skolen i Braunschweig var den bedste, og Einar Madsen besøgte denne, en stor Skole, hvor der ikke alene var store, lyse Lokaler; men Gange, Trapper o. l. var een stor Arbejdsplads for Malere, men her saavel som andre tyske Skoler og for Resten ogsaa i Danmark, er der ingen Forbindelse med Barneskolen, og det syntes

Einar Madsen er en Fejl. Iøvrigt udtalte Einar Madsen, at fransk Kunst-industri var sørgeligt paa Retur og langt daarligere end den tyske.

Forsøgsstationen holdt 10 Aars Jubilæum, og i Beretningen herom fortælles om Begyndelsen oppe paa Teknisk Skole i Helsingør, hvor Briegel Høm begyndte de første Forsøg, og hvor han sammen med Ing. C. V. Jørgensen og senere Mag. Rosenkjær hentede de Erfaringer, der danner Grundlaget for »Materiallære for Malere«, der udkom 1910. Den Bog gav Stødet til, at Robert Rasmussen vilde samle et Privatkursus i Materiallære med Briegel Høm som Lærer, men der meldte sig kun Johs. Birk. Dog, Teknologisk Institut meldte sig som Hjælperen, og det lykkedes endelig at faa oprettet et Kursus. Og saa opstod Tanken om Oprettelsen af en Forsøgsstation; men Vejen var lang og trang, og først i 1917 blev paa Grundlag af et Tilskud fra Handelsministeriet paa 1500 Kr. aarlig i 3 Aar sammen med Organisationernes Tilskud, 500 Kr., Forsøgsstationen startet. Meget er sket siden, og naar Forsøgsstationen allerede i 1921 begyndte at fastsætte Normer for Malermaterialer, fortæller det om Stationens maalbevidste Arbejde. Sidste Aar har der været 927 Konsultationer og Forespørgsler, og Stationen fortæller som Eksempel paa dens nyttige Arbejde, at Indkøb af 29 Prøver Zinkhvidt hos Byens Farvehandlere viste, at kun 7 var ægte.

Sammen med Akademisk Arkitektforening udarbejdedes en Beskrivelse af Malerarbejde.

I Aarets Løb døde N. Chr. Larsen, der havde været Repræsentant i mange Aar, og Teknisk Skoles Forstander, Kaptajn Pauli.

M. P. Steenwinkel-Svendsen blev 70 Aar, og Kongen benaadede ham med Ridderkorset.

1928

Arbejdsforholdene vedblev at være stramme, og samtlige Byggefag rettede en Henvendelse til Indenrigsministeriet om Ophævelse af Boligloven, idet de begrundede, at for det første gjaldt denne Lov kun for København, og for det andet holdt denne Lov Huslejerne nede i et Niveau, saa nyt Byggeri maatte blive urentabelt, og der blev ikke for Husejere Raad til at afholde Istandgørelser. Disse Forhold bevirkede, som Statistiken for 1929 viste, at Bygningshaandværkerne havde en Arbejdsløshed paa 32,6 %.

Tiden frem har vist, at man senere fra Lovgivningsmagtens Side har indset, at Byggeindustrien er en Nøgleindustri, hvis Standsning har vidtrækkende Følger, hvorfor en Regulering af Arbejdsforholdene fra det offentliges Side er fornøden og til Landets Bedste, men den Gang var man ikke klar over det, og det sved til Byggefagene, hvor skarp Konkurrence yderligere forværrede Forholdene, og man begyndte for Alvor at skænke de politiske Forhold Interesse.

Det var Malerlaugets Oldemand, Claus J. Olsen, der her, ligesom før, viste det friske Initiativ, idet han som Indledning paa Fællesrepræsentationen for Danmarks Haandværk og Industris Generalforsamling i Sommeren 1927 for Alvor viste, hvor galt det var. Der sad i Folketinget kun 2 Haandværksmestre mod 33 Repræsentanter for Fagforeningerne, et Forhold, der havde og kunde faa endnu alvorligere Følger for Haandværket, idet Lovgivningsarbejdet ikke længer var af politisk Karakter, men drejede sig om Forhold, der griber ind i vort Næringsliv — vore Lærlingeforhold, vore Rettigheder paa Arbejdsplads og Værksted, vor Arbejdstid, ja rent ud sagt: hele vor Virksomhed.

Vi opfordres i vor Tid til at tage Stilling til Love og Lovforslag, til Spørgsmaal som f. Eks. Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsunderstøttelse — Mægling i Arbejdsstridigheder — Lærlingelov og Næringslov — om tvungen Voldgift i Arbejdsstridigheder — Udbyttedeling og Bedriftsraads Indførelse i Virksomhederne — Arbejdsløsheds- og Invalidefond — om Hjælpe-, Sygekasser og Ulykkesforsikring — om Told eller

Kriseværn og Forholdsregler mod Dumping — og mange — mange flere Sager og Ting.

Der ventes kun paa en gunstig Lejlighed for Lovfæstelse af 8 Timers Dagen og nu sidst De samvirkende Fagforbunds Kongres-Fordring om Indførelse af 14 Dages Ferie i Lighed med, hvad der findes i Norge, hvilket sidste jo vilde komme til at betyde en Lønforhøjelse paa ca. 7 %.

Claus J. Olsen havde grebet Sagen an og peget paa Alvoren; de følgende Aar viste desværre, at Evnen for Haandværket til at gøre sig gældende var uhyre vanskelig. At Licitationsspørgsmaal ogsaa drøftedes i disse vanskelige Tider, er en Selvfølge, og fra anden Side begyndte man at se Faren ved de lave Tilbud og den dermed følgende Risiko for at faa daarligt Arbejde; men Vej frem kom man ikke. At Tiden var vanskelig, viser et Opraab fra Arbejdernes kooperative Foretagender til Arbejderne om at støtte disse deres egne Foretagender i denne Krisetid.

At man fra Lovgivningens Side ikke helt havde glemt Haandværket, viste den nye Lov om Driftsloaen til Haandværkerne, en Lov, der endnu den Dag i Dag gavner Haandværket. I Løbet af Aaret var der Valg til Landstinget, og Resultatet blev, at ikke en eneste Haandværker kom ind, og Parolen til Haandværket lød: Ind i Vælgerforeningerne.

Ellers gik Aaret sin rolige Gang. 22 Lærlinge aflagde Svendeproeve, 12 fik Udmærkelse. Københavns Kommune byggede nyt stort Malerværksted til sin egen Malerforretning, der stadig lod deres Svende faa 15 % mere i Løn end de Svende, der arbejdede hos Lauget. At dette med Rette vakte Uvilje, kan ingen undre sig over.

Den første Agitation fra socialdemokratisk Side om Lærningelovens Revision sættes ind.

Kongefløjen paa Christiansborg bliver indviet og er, takket være Prof. Hans Tegner, der har forestaaet Indretningen, et rigt og smukt Udtryk for vor Tids Malerfags kunsthaandværksmæssige Ydeevne.

Der var Malerdag paa Teknisk Skole, da Aarets Arbejder blev udstillet, og der var idel Glæde over Fremskridtet, der var sket.

I Hamborg er der Malerudstilling, og Thorvald Petersen fortæller om den, at den i sin Opbygning og Udformning er en god Agitation for Malerfaget.

Den 15. Juni fejrer Malerlaugets Forretningsfører, Frk. Jørgensen, 25 Aars Jubilæum og hilses fra alle Sider med Tak for de 25 Aars gode Arbejde.

Rejsefonden besøger Christiansborg og Tøjhuset, og særlig paa det første Sted glæder man sig over alt det smukke Malerarbejde.

Den 30. Maj faar Ordningen af ensartede Svendeproeve Ministeriets Underskrift.

Frederiksberg tekniske Skole opretter en Malerskole.

Oldermanden holder Foredrag paa Haandværkerkonferencen i Stockholm den 31. August om Haandværkeruddannelse og peger paa den gamle Tid, hvor Haandværkerne selv tegnede de Ting, der i Dag staar som det smukkeste Udtryk for Kunsthaandværk, og viste hen til, at vi ikke alene i Norden arbejder for at vinde frem igen, men ogsaa i Tyskland, hvor saavel Mestre som Svende i Malerfaget udgiver deres eget rigt udstyret med Farveplancher faglige Maanedsskrift, og han nævner vort Lands teknologiske Uddannelse af Svende og Mestre, men kunde ønske, at denne suppleres med en kunsthaandværksmæssig og peger paa, at det maaske er for stor en Opgave for et enkelt nordisk Land, men samlet var det en smuk nordisk Opgave.

Chr. E. Dam.

Men ogsaa fra Tyskland lød Toner om aandelig Udveksling mellem dansk og tysk Haandværk i en Artikel af Dr. Haase fra Flensborg i det tyske Malerblad, hvori han paapegede Forskelligheden i Uddannelse og Organisation, det ene Sted fuldstændig frivilligt, det andet Sted en Lov, men begge Steder naar man til et højt Stade.

Dr. Haase fortæller om det danske System ved al teknisk Uddannelse, der former sig som en Statshjælp, og fortæller, at man er kommet vidt frem ad denne Vej, men mener, naar han taler om Organisation, at saa maa der strammere Linier til i et udpræget Industriland som Tyskland for at give Haandværket gode Arbejdsforhold; man maa kræve statsanerkendte, ja rene statskontrollerede Svende- og Mesterprøver for at kunne arbejde i et Fag, og han fortæller, at de med Mestertitlen udmærkede Haandværkere skal have Fortrinsret ved Licitationer. Det var jo Toner, der tiltalte os Haandværkere, som tit harmedes over ufaglig Smudskonkurrence, og de Malere, der senere — i Aaret 1936 — var i Berlin ved den store Haandværkerudstilling, fik Syn for, at Bevægelsen da var naaet saa langt frem, at ingen overhovedet kunde drive Haandværksforretning, uden at han havde aflagt Mesterprøve, og han kunde risikere at miste denne, saafremt han forsyndede sig mod de gode Haandværksregler, f. Eks. Smudskonkurrence. Til Slut udtaler Dr. Haase, at der gives vel ingen bedre Vej for Forstaaelse for stammebeslægtede Folk end den kulturelle.

Som et lille Kuriosum oplevede vi, at selveste »Social-Demokraten« rettede et Angreb mod et Postbud, som i udstrakt Grad lavede Maler-

arbejde i sin alt for rigelige Fritid, og naar Fagforeningen protesterede imod dette, var Begrundelsen den, at en statslønnet Funktionær ikke skal tage Brødet ud af Haanden paa de mange ledige Malere. Denne lille Historie fortæller — ligesom Licitationerne — om Arbejdsmangel for Haandværket.

Teknologisk Institut indviede den 18. September sin nye Bygning. Lauget ydede 2000 Kr. til Bygningen. Malerforsøgsstationen udgav en Bog om hvide Farvestoffer og deres Holdbarhed og fortsatte med Undersøgelse bl. a. af kulørte Farver.

Den 1. November ophørte Fællesforeningen af Danmarks Malermestre. Et godt Arbejde for Samvirke af alle danske Malermestre gled bort i Usikkerhedens Malstrøm til stor Skade for Faget.

Frederik Dich holdt 50 Aars Mesterjubilæum og skænkede 2000 Kr. til Malernes Understøttelsesfond.

C. F. Mathiesen blev 60 Aar og skænkede 20.000 Kr. til Understøttelsesfonden.

Ifølge Statistiken var der 2440 Mestre, 5452 Svende og 993 Lærlinge i Malerfaget Januar 1928.

Jens Møller-Jensen holder Foredrag i Reklameforeningen om ærlig og uærlig Reklame.

Jens Møller-Jensens Mapper sælges for halv Pris.

Enkefru Elisabeth Jørgensen, født Meier, efterlader 15.000 Kr. til Malernes Understøttelsesfond.

Peter Jørgensen og Hustru efterlader Malernes Understøttelsesfond 4000 Kr.

Chr. E. Dam dør 55 Aar gammel. Hermed mistede Lauget en af sine dygtigste Mestre. Han skabte sig en fin og anset Forretning. Chr. E. Dam kom hurtigt i Samarbejde med Arkitekterne Holger Jacobsen og Cock Clausen samt Tegneren Vald. Andersen, og sammen med disse skabte han en Række Arbejder, der staar som det bedste Malerkunst-haandværk for den Tid.

Blandt hans fine Arbejder kan nævnes Krematoriet paa Bispebjerg, Cirkus, Kroghs Fiskerestaurant, Politidirektørens Kontor paa Politigaarden og en Del af Kongefløjen paa Christiansborg.

Det brune Galleri, Christiansborg . Arkitekt Thorvald Jørgensen.
Malerarbejde: Chr. E. Dam.

KØBENHAVNS
KOMMUNEBIBLIOTEK

1929

Der var stadig Vanskeligheder for Haandværket, og den siddende Venstre-regering viste i al sin Handlemaade en udpræget Haandværker-uvilje. Rundt om paa Landbrugets Foreningsmøder rasedes der mod den saakaldte Udplyndring, som Haandværket, saavel Mestre som Svende, i Kraft af deres Organisationer udøvede. Hvad hjalp det, at Haandværket gennem sit Blad svarede Landbruget, at de kunde sagtens, »for de sad jo paa Flæsket«. I Regering og Rigsdag mødte man ingen Forstaaelse for Haandværket, ja, man gennemførte Loven om Erhvervsfrihed — den saakaldte Tugthuslov — paa Trods af Haandværksfagene med Arbejdsgiverforeningen i Spidsen. Og i al den Kamp var Malernes Oldemand forrest, ja Føreren. Han saa Tingene klart, men formaade ikke engang at faa Haandværkets eneste Repræsentant i Rigsdagen, Johs. Pitzner, til at følge disse naturlige Krav; saa uforstaaende var Rigsdagen og de konservative Rigsdagsmedlemmer, at de kneblede Haandværkets eneste Repræsentant.

Liden Trøst var det, at de Konservative fik Uviljen at føle ved Rigsdagsvalget, der som en Bombe blev en Realitet, idet Konservative og Venstre blev uenige og Socialdemokratiet med sin fremragende Fører, Th. Stauning, sejrrigt gjorde en Ende paa Venstre-Regeringen, ja Bonderegimentet, som man kaldte det, og naar Th. Stauning vandt saa stor en Sejr, saa var det Byerne, der i stort Tal — uanset konservative Tilbøjeligheder — støttede ham.

Der blev kun en lille Rest Konservative tilbage efter det Valg, og de fik med Rette læst og paaskrevet af Claus J. Olsen. Man havde i sin Forblindelse blandt de Konservative helt glemt Handel og Haandværk ved Opstilling af Kandidater, og man havde lige inden Valget været med til at vedtage Loven om Erhvervs- og Arbejdsfrihed, medens den vigtige Nærings- og Lærlingelov fik Lov til at ligge gemt til Sejrherrernes Forgodtbefindende.

Det var en Skam, at Claus J. Olsens Tanker ikke vandt frem den Gang, thi de var rigtige, og da han senere fik Indflydelse, var Tiden

Hofmaler H. Chr. Nielsen.

forpasset og han selv ikke længer smidig, saa Lærlingeloven gled ind i en umulig Blindgade.

Næringsloven, der senere paa Aaret blev gennemført, fik for Haandværket den allersletteste Udformning, saaledes at de faglærte Malere vel nok ene maatte pryde sig med Mester-navnet, men det stod ligesom før enhver frit at drive Malerforretning uden nogen som helst Garanti for faglig Kunnen. For Resten viste det sig, at det Regeringsskifte, der det Foraar kom med Th. Stauning som Fører, bragte ikke alene vort Fag, men hele Landet gode Tider, takket være Staunings realpolitiske Indsigt og Loyalitet mod alle Landets Erhverv.

Som Eksempel paa, hvor haardt de vanskelige Tider havde faret frem mod Bygningshaandværket, kan nævnes, at Silvan, vor største Virksomhed indenfor Bygningssnedkeri, afskrev sin 1 $\frac{1}{2}$ Million store Aktiekapital ned til 45.000 Kr. for saa at tegne ny Kapital paa 955.000 Kr.

Mestrenes Kamp for at hævde Faget fik ingen Støtte fra Fagforeningen, der vedtog, at man stadig ikke behøvede at lave Svendestykke for at blive Medlem af Fagforeningen.

Under Slagordet »De frie Kræfters Spil« samlede vor Oldermænd baade organiserede og uorganiserede Mestre til Malermøde den 8. Juli og forklarede her, at kun Halvdelen af Byens Mestre var organiserede, og da der kun er dobbelt saa mange Svende som Mestre, maatte enhver forstaa, at alle burde staa sammen i Stedet for at konkurrere indbyrdes, saaledes at alt gik galt.

Men Agitationen hjalp ikke. Der kom ikke flere i Lauget. Laugets Vanskeligheder forklares maaske med, at Arbejdsløsheden i Juni dette Aar var dobbelt saa stor som i 1924. Dog, Aaret bragte nu lysere Tider, og der kom Gang i Byggeriet. Den 1. August stod 7350 nye Lejligheder overfor deres Fuldførelse. Man oplevede det største private Byggeri i de sidste 20 Aar. Det var, ligesom alt havde taget en god Vending.

Malerlaugets Rejsefond var nede i Hamborg og saa den store Malerudstilling i Dagene 25.—30. Maj. Og det var den nye Tid, de mødte. Det tyske Malerfag var stærkt interesseret i de ostwaldske Farveteorier samt den nye funktionelle Arkitektur, en Arkitektur, hvor Gesimser og lignende Pryd for Værelserne var væk og Døre o. l. aldeles glatte, og paa Malerudstillingen var der en Del Værelser, der rum- og farvemæssigt fulgte den nye Tid. Her oplevede Malerne at se Lofter malet i flere Farver, og at de forskellige Vægge i Værelserne havde hver sin

Farve. Aage Hansen, som skriver Beretningen, fortæller, at Rummene var overordentlig fint afstemte, men tvivler om, at denne Moderetning i det lange Løb vil holde. Dog, da Malerne senere er ude at se den nye Skole i Niendorff, som fuldstændig var bygget funktionelt, og som i høj Grad har anvendt Farverne som arkitektoniske Virkemidler, saa skriver Aage Hansen: »Vi havde Følelsen af at staa over for en ny Epoke i Byggeriet,« hvad ogsaa Eftertiden har bevist.

En anden Ting, som ogsaa Tyskerne arbejdede med, var »Die Farbe in Stadtbild«, og i Altona havde man malet Bygningerne paa et Torv efter en samlet Plan med smukt Helhedsindtryk. Da de danske Malere kom ud paa dette Torv, hilstes de med »Kong Christian«, spillet af et stort Orkester. I det hele taget var Tyskernes Gæstfrihed baade i Hamborg og senere i Lübeck overordentlig stor, og til den store Malerdag var der ogsaa Kolleger fra Holland, Norge, Sverrig, Østrig og Ungarn.

Det var festlige og belærende Malerdage, som Rejsefonden dermed havde givet alle 42 Mand.

Men Rejsefonden glemte heller ikke Medlemmernes Damer, og hen paa Eftersommeren blev der Tur ud til Friluftsmusæet ved Lyngby, og her havde hver Maler Pligt til at tage Kone og Døtre med.

Ja, Rejsefonden forstod at knytte Sammenhold.

Akademisk Arkitektforening fejrede 50 Aars Jubilæum med en stor Udstilling i og uden for Forum, og overalt mærkede man den nye Epoke i Bygningskunsten, men i Modsætning til Arkitekterne syd paa, var de danske Arkitekter farveløse i deres Arkitektur, et Faktum, der her saas for første Gang, men som videre gennem en lang Aarrække ikke alene skadede, men til dels udviskede vort Fags Særpræg. — Malerfaget havde mistet sin Kontakt med Tidens Bygningskunst — i alt Fald den nye.

Kgl. Hofdekoremaler H. Chr. Nielsen fejrede 50 Aars Forretningsjubilæum og blev udnævnt til Ridder af Dannebrog den 18. Marts, men inden Aarets Udgang døde han, 78 Aar gammel, den 24. August. En stor Epoke, som han og hans afdøde Kompagnon Vilh. Hansen havde ydet i dansk Malerhaandværk, var slut.

22 Lærlinge aflagde Svendprøve, 12 fik Udmærkelse.

Malerskolens Overlærer, P. Schou, fejrede 40 Aars Jubilæum som Lærer ved Skolen, og han blev hyldet ved en Fest. Her er et af Versene:

C. N. Overgaard.

*Ihærdig er han, og hans Hjerne aldrig er i Ro.
 Kulører, Ornamentter, Kruseduller dér har Bo.
 Kommoder og bornholmske Ure, han til Maling fik,
 Som Spøgelse ved Nattetide svæver for hans Blik.
 At han badet er udi Sved, er ikke sært —
 Ak, hvor Møbelmal're i Grunden har det svært.
 Ingen Ro ved Dag, ingen Søvn ved Nat han faar.
 Tænk, hvad Peter har døjet i fyrretyve Aar.*

Den 2. December afgik Maleren C. N. Overgaard, der havde præget en Periode af dansk Dekorationsmalerkunst, ved Døden. Han blev 78 Aar og var altsaa jævnaldrende med kgl. Hofdekoremaler H. Chr. Nielsen, for hvis Firma han var den store kunstneriske Kraft. Allerede i 1888 skabte han Dronningeværelset paa Udstillingen, og senere skabte han sit Hovedværk: Kartonerne til Genfremstilling af de hollandske Gobeliner i Frederiksborg Slots Riddersal.

Overgaard var Lærer ved Akademiet samt Overlærer paa Malerskolen.

Heinrich Schübeler tegnede vort nye Emblem.

For Alvor begyndte man et Arbejde for international Udveksling af unge Haandværkere. Initiativet kom fra Rotaryklubberne, og Sagen førtes videre til Folkeforbundet. Det varede dog længe, før disse saa vigtige Bestræbelser vandt frem.

Frederiksberg tekniske Skole indviede en stor ny Skole paa Falstersvej og vilde dér fortsætte den Malerskole, som Mangelen paa Plads havde afbrudt. Dette vakte nogen Uvilje, idet Københavns tekniske Skole mente sig eneberettiget til at have Malerskole og støttedes deri af Københavns Malerlaugs Bestyrelse. Skolen blev dog et Faktum, og i Dag, da Svendepøven er obligatorisk, kan man kun være glad for, at Skolen blev en Realitet.

Herman Petersen, hvis Opposition mod Oldemanden stedse blev ført paa Realitetens Grundlag, gjorde sig til Talsmand for at bruge Laugets Midler til en større Begravelseshjælp samt at yde endnu større Tilskud til alle de Laugsmedlemmer, der vilde ud at lære noget paa Rejser, og han paapegede, at de nuværende Love med Aldersrente i Virkeligheden gjorde de Laugsunderstøttelser, man gav de gamle, illusoriske, idet de gamle blot fik lige saa mange Penge mindre af det offentlige, som Lauget gav dem; det vil sige, at vi forærer vore sammensparede Penge til det offentlige — var det ikke bedre at gavne vore Medlemmer med dem. — Men Claus J. Olsen kunde ikke tænke sig, at Herman Petersen havde Ret — og saa blev der ikke mere ud af det.

1930

Aaret begyndte med Optimisme, og denne holdt sig. I sine Nytaarsbetragtninger giver Oldermænd Claus J. Olsen sine Tanker følgende Udtryk: »Denne Optimisme er naturligvis ikke blot tænkt, den er underbygget med Bevisligheder — underbygget med statistiske Tal — saaledes som vi ser disse fremkomme ved Meddelelser fra Statens Kontorer — og undersøger man disse, saa viser Offentliggørelsen af Arbejdsløshedstallet i Forhold til Arbejderantallet for de 3 Aar — 27, 28, 29 — en betydelig højere Beskæftigelsesgrad end i de foregaaende Aar.«

Derimod var Claus J. Olsen ikke saa tilfreds med Malermestrene, der nu efter Fællesforeningens Sprængning stod i 3 ikke samarbejdende Organisationer, og dette suppleret med alle de uorganiserede Mestres og hele den store Række af Institutioner, Stat og Kommuner, der beskæftiger Malersvende, gjorde Arbejdet med Regulering af Arbejdslønninger vanskeligt.

Da der ifølge Telefonbogen skulde være 140 Mestres uden for Lauget, paatog hele Bestyrelsen sig at undersøge disses Forhold, men Resultatet var, at kun en ringe Part kunde optages i Lauget.

Trangen til at faa de unge ud at arbejde ligesom i gamle Dage, hvor hele Verden stod dem aaben, tog mere og mere Form, og man kunde i sine Henvendelser til Staten henvise til en Resolution, som Malermestrene paa Malerdagen den 26. Maj 1929 havde underskrevet, og hvor følgende Lande var repræsenteret: Tyskland, Holland, Norge, Østrig, Sverrig, Ungarn og Danmark, og man henstillede til Regeringen at betænke, hvor stor Betydning Udenlandsrejser og Arbejde havde for Fagene, samtidig med at man for at rette sig efter de Fordringer, alle Lande haandhævede, nemlig ingen udenlandske Arbejdere, naar Landets egne er arbejdsløse, satte Aldersgrænsen for tilrejsende Haandværkere til højst 25 Aar. Den megen Diskussion om Undervisningen paa Malerskolerne havde til Slut resulteret i, at Statens Tilsyn med Haandværkerundervisningen i 1929 ansatte Jens Møller-Jensen som Konsulent ved Malerskolerne. Dette, at Malerfaget fik en Konsulent, saaledes at der

Carl Petersen.

blev Mulighed for en virkelig Plan i al Maler-undervisning, var og er selvfølgelig et stort Gode for Faget, og ubestridt var Jens Møller-Jensen ogsaa den Mand, Organisationerne ønskede, noget andet var, at netop Aaret 1930 dannede for Norden en Vending i al Bygningskunst, som tænkte og handlede helt anderledes end de farvemæssige og dekorative Krav, som Jens Møller-Jensen forfægtede.

Dog, det var en stor Vinding for Malerfaget, at vi fik denne Konsulentstilling oprettet, og i Tiden frem bar den Frugt.

Jens Møller-Jensen var nu ikke tilfreds.

Den Sum, han fik dertil, kunde kun give ham Tid til at tage sig af Tingene i 14 Dage, og om Udnævnelsen skrev han, at han hverken havde søgt eller ønsket den, og hans Natur fornægter sig ikke, naar han paa sin resolute Façon forlanger fri Dispositionsfrihed for sit Arbejde med et Hip til Teknisk Skoles Forstander og lignende: »Vi maa anmode de Folk, der har deres Virkeplads i Kontorer, om at nøjes med at passe deres Arbejder dér. Vi, som har Opgaver ved Haandværkets Udøvelse i Skolen som i det praktiske Arbejde, behøver ikke at finde os i nogen Sinkelse af Folk, der er uvedkommende paa Arbejdspladsen.« — — Jens Møller-Jensens Efterfølger som Konsulent saa nu noget anderledes paa denne Virksomhed — ogsaa paa Honoraret, og betragtede Hvervet som et Tillidshverv, hvortil Omkostningerne dækkes, og hvor Arbejdet er en Del af og Støtte for den Skole, de leder.

Der var stadig Utilfredshed med den kommunale Malerforretning, og Lauget saa sig tvunget til at meddele Arkitektforeningen, at som Norm kunde man ikke regne de Tilbud, den kommunale Maler gav, da han, naar det passede ham, kunde give en Pris under Fremstillingsprisen, idet den kommunale Malermesters Hovedbeskæftigelse er Reparationsarbejde af saa stort et Omfang, at der anvendes en lille Million Kroner i Svendeløn, saa et lille Tab paa enkelte Nybygningsarbejder spiller ingen Rolle. Arkitekterne maa derfor forstaa, at Malermestrene til Tider finder det overflødig at give Tilbud paa kommunalt Nybygningsarbejde, særlig da Tilbudsudregning altid er forbundet med Udgifter.

Boligloven, hvor Ejernes Dispositionsret over deres Huse var meget begrænset, var allerede i mange Aar af de samlede københavnske Haandværksfag blevet kritiseret ud fra den naturlige Forudsætning, at naar Værterne ikke kunde faa Lov til rimelig Forhøjelse af Lejen, blev der ingen Penge til Reparationer, og det er jo det, Haandværkerne og

specielt Malerne lever af. Loven, som kun var gældende i København, havde, hvad ogsaa Fagforeningen klagede over, skabt megen Arbejdsløshed, ja man prøvede fra denne Side i Fællesskab under Samlingsmærket »Byggefagenes Samvirke« at forcere Arbejdet frem; men hvor de naturlige Midler manglede, svigtede alt. Dog, 1. Maj 1931 skulde Loven ophøre, og Haabet om fuldstændig frie Forhold i Boligspørgsmaal kunde derfor opfyldes. — Det skete nu ikke. Allerede i 1930 forberedte Indenrigsminister Dahlgaard en ny Boliglov for hele Landet, og Københavns Borgmester, Hedebol, og med ham Lejerforeningerne, der repræsenterede alle politiske Afskygninger, forlangte Lejerbeskyttelse og fik den. — Den nye Boliglov blev nu en Lov, der delte Sol og Vind lige for begge Parter, og Haandværket kom igen i Gang med de naturlige Vedligeholdelsesarbejder.

N. Chr. Blache.

Der var 28 Lærlinge, der aflagde Svendep prøve, hvoraf 11 fik Udmærkelse. Senere hen paa Aaret fik man en endelig Ordning med Fagforeningen, saaledes at alle unge skal lave Svendestykke, naar de vil ind i Fagforeningen, og samtidig er Fagforeningen Meddommer ved Svendep prøven. Det var et godt Skridt paa Vejen frem mod tvungne Mesterprøver og Eneret for alt Malerarbejde for de faglærte.

Aarets Begivenhed for hele Norden var Funkisudstillingen i Stockholm. Her skulde det nye inden for Bolig- og Bygningskunst frem, og den altid levende Rejsefond, der tidligt paa Aaret havde haft Studietur paa Rosenberg, samlede nu alle Kræfter for at faa en Tur til Stockholm, og 52 Malere deltog i Turen. De blev hjertelig modtaget af vor svenske Kolleger den 28. Juni med stor Gæstfrihed. Foruden at se Udstillingen saa Malerne det berømmelige Gripsholm ude ved Marienfred, og i og om Stockholm besaas Stadshuset, Nordiska Musæet samt Drottningholm, og derefter tog de Turen gennem Sverrig og besøgte Gøteborg med det kendte Musæum.

Holger Reng skrev begejstret om al den Velkomst, Københavnerne havde mødt i Sverrig. Angaaende selve Udstillingen aftrykte Medlemsbladet Bahne Preislers Artikel i Fællesrepræsentationens Blad, og hans begejstrede Omtale sluttes med: »Man forlader den lysende Udstilling med alle de blændende rene Farver og Former med sikkert Indtryk af, at vor Tids Stil er ved at forme sig fast og sikkert.« Det var langt fra alle, der delte denne Begejstring. Den kendte Kunsthistoriker Laurin

Emil Meyer.

fordømte den som Dræber af den svenske Kultur, men ser paa Funktionalismen som en ny livskraftig Stil, den maskinelle Stil. Den ligger i Tiden, og den kommer sikkert til at trænge ind paa Omraader, hvor den ikke hører hjemme. I det hele taget mødte det nye — ligesom alt nyt — langt fra Velvilje, men Tiden senere har vist, at Arkitekten, Professor Asplund, med sit skønne og impulsive Værk, Funkisudstillingen, brød Vejen for den nye Bygningskunst over hele Norden, og vor hjemlige Forkæmper for al det nye, Arkitekt Poul Henningsen, der gennem sit Tidsskrift »Kritisk Revue« vendte op og ned paa den mere og navnlig mindre velfunderede

danske Arkitektkunst, omtalte Funkisudstillingen i »Nyt Tidsskrift for Kunstindustri«: »Det nye, vi ventede paa, og hvor Menneskene i deres daglige Tøj er i Kontakt med Arkitekturen.«

Ogsaa det mere konservative Blad »Architekten« roste Udstillingen, og Arkitekt Rafn omtaler som Særkende for Udstillingen, at man her har afløst den klassiske Dekorations Detaille med de »groteske« Reklame-Bogstaver. —

Funkisudstillingen var for Norden den Begivenhed, der fastslog, at den nye Bygningskunst var udsprunget af Tidens Friluftsliv, Sport og Ingeniørteknik. Malernes Besøg i Hamborg Aaret før viste det saavel paa Udstillingen dør som paa enkelte Nybygninger, og Bahne Preisler skrev tidligere paa Aaret om de nye Bygninger i Hamborg saavel som Funkisbyggeriet i Holland, hvor hele Bydele allerede var rejst i Tidens nye Byggesæt.

Aaret oplevede en stor Begivenhed, nemlig at Claus J. Olsen havde været Oldermænd i 25 Aar den 7. December, en stor og opsigtsvækkende Begivenhed, specielt da Oldermænden stadig havde sin fulde Kraft, og han blev hædret og hyldet af det ganske Laug.

Dagen begyndte med, at Bestyrelse, Repræsentantskab og faglig Bestyrelse Kl. 10 sammen med Oldermænden samledes i Laugets nye Lokaler, som indviedes ved, at Oldermænden, mindende vore gamle Lokaler, udtalte, at det var med Sorg i Sind, at han forlod dem, men han gjorde det i Haabet om, at det Arbejde, der nu venter os i de nye Lokaler, maa blive udført saadan, at det bliver til Ære og Lykke for vort gamle Laug.

Derefter modtog Oldermænden det grønne Bords Lykønskning med nogle smukke Ord af sin ældste Bisidder, W. Staack, som i Besty-

relsens og Repræsentantskabets Navn overrakte ham et Guld-Lommeur. Allerede medens dette stod paa, var Lokalerne blevet fyldte af Deputationer og Gratulanter fra næsten alle københavnske Laug og Organisationer knyttede til det københavnske Haandværk.

Af en Deputation, ført af Malermester Knud Jensen og repræsenterende Malerlaugets Medlemmer, overrakte Oldemanden en Guld-Urkæde, en Rejsepels, et Pengebeløb til en Rekreative rejse og en haandmalet Adresse med Bidragydernes Navn, udført af Terkild Nielsen. En Deputation fra Skiltemalerforeningen med Kjeldsen som Ordfører smykkede Oldemandens Haandled med et Par Manchetknapper i Platin og Guld samt havde vedlagt en Adresse, udført af D. Plate Petersen. Fra Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening et Bronzeur, fra Haandværkerforeningen en Vase i Sølv, fyldt med Blomster, fra Lakfabrikanterne en Sølvskaal, fra Farvehandlerforeningen et Sølvfad, fra Malerforbundet ved dets Formand et Keramikfad pragtfuldt pyntet med Blomster, fra Malerfagforeningen ved dens Formand en Blomsterdekoration, fra Centralforeningen af Malermestre i Danmark et Sølvspisebestik med Foreningens Mærke i ophøjet Arbejde, fra tyske Malermestres Rigsforbund »Fortjenstmedaillen i Sølv«, fra nordtyske Malermestre et »Æresmesterbæger« i Sølv, begge ledsaget af Skrivelser fra d'Herrer Kruse i Berlin og Carl Hansen i Hamborg, der beklagede ikke personligt at kunne være til Stede grundet paa vigtige Konferencer med Ministeriet i Berlin. Fællesforeningen af Grundejere i København og Omegn var repræsenteret ved sin Formand, Overretssagfører Carl Nielsen, der overrakte en pragtfuld Blomsterdekoration.

Ligeledes var der Blomsterdekorationer med nationale Baand fra Norges Malermesterforening og fra Sveriges Malermesterforening samt fra Malmøs Malermesterforening og Blomsterdekorationer i Kurve og Krystal fra mange, mange andre.

Om Aftenen samledes man til Fest og Galla-Dinér i Hotel Phønix' festligt smykkede Lokaler. Blandt Deltagerne her bemærkede man For-

Om Aftenen samledes man til Fest og Galla-Dinér i Hotel Phønix' manden for Fællesforeningen for Dansk Haandværk og Industri, Folketingsmand Johannes Pitzner, Formanden for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening Bogtrykker Langkjær og Formanden for Haandværkerforeningen, Folketingsmand, Ingeniør K. V. Koch i Spidsen for sin

Wiener-Nielsen.

Bestyrelse og Repræsentantskab, bestaaende af næsten alle Byens Oldermænd, Direktør Jens Møller-Jensen, Niels Svensson, Formand for Malmøs Malermesterforening, Tømrmester Riisgaard, Næstformand i Fællesforeningen for Grundejere i København og Omegn, Formanden for Centralforeningen af Malermestre i Danmark, Therkildsen, Silkeborg, Fabrikant Sadolin, Farvehandler Fritz Jørgensen og Søn, vore Æresmedlemmer: Overlærer P. Schou og Malermester Johs. Thomsen, der samme Dag fejrede sin 75 Aars Fødselsdag, men det til Trods ikke vilde forsømme Festen for sin Oldermænd. Endvidere saas blandt Gæsterne Oldermænd Staalby, Aarhus, d'Hrr. Jensen og Askegaard, Svendborg, og Knippel, Faaborg, samt Redaktør Sølvér, Tidsskrift for Industri og Haandværk, og mange, mange andre.

At det ikke var let for Claus J. Olsen at fejre Jubilæum ses af, at han ialt skulde sende 550 Takkeskrivelser ud bagefter.

Aaret bragte store Prisfald, Fernisen kom ned i 50 Øre pr. kg.

Malerforbundet holdt 40 Aars Jubilæum, og Rudolf Poulsen, der i hele den Tid havde ledet det, nedlagde nu, 78 Aar gammel, sit Hverv.

Ved Aarets Instruktionskursus for de tekniske Skoler luftede Prof. Lütken endnu engang sin Interesse for geometrisk Dekoration, men ret Bund for sine Forslag mellem Malere vandt han ikke her som forhen.

Lauget fik 2 nye Faner, som blandt andet bruges til Begravelser. Th. Deleuran havde tegnet disse. Yderligere anskaffede man et nyt Laugsmærke, tegnet af Heinrich Schübeler.

N. Chr. Blache holdt 25 Aars Forretningsjubilæum. Blache, der allerede siden 1917 har siddet i Laugets Repræsentantskab, hører til den Række dygtige Malere, der udgik fra Johs. N. Schrøders Værksted, og senere har han videreuddannet sig paa Kunstakademiets Dekorations-skole, men det er ikke hans gode faglige Uddannelse, der i første Række har gjort ham kendt og afholdt, det har han i højeste Grad sit gode Humør og sin Retlinethed som Hjælper i faglige Sager at takke for.

Carl Petersen døde pludselig den 10. Januar, han blev 63 Aar gammel. Han hørte til den Generation af akademisk uddannede Malere, for hvem enhver Dekoration og enhver Stilart var en selvfølgelig Opgave at løse, og hans Tilknytning til denne Retning forøgedes yderligere ved, at selve Repræsentanten for disse Dekorationsmalere, C. N. Overgaard, var hans Svigerfader. Carl Petersen forenede sammen med sin store Dygtighed som Maler stor Handelsdygtighed og skabte et stort Malerfirma.

G. Reusch stiftede et Legat paa 1000 Kr.

Et ejendommeligt Medlem af Lauget, Emil Meyer, døde 74 Aar gammel. Emil Meyer var udlært Malersvend, og hans Fader havde haft

Lakererværksted og Voksdugstrykkeri, selv havde Emil Meyer Malermester-Borgerskab, selv om han drev Linoleumsforretning. Han havde i sin Tid været Formand for Rejsestipendieforeningen, men hans Kærlighed uden for sin Forretning var Udstillinger, lige fra han havde været aktiv med i den store nordiske Udstilling her i København 1888, en Udstilling, der for første Gang gav Københavnerne Følelse af at bo i en Storby, og i 1893 var han Generalkommissær for Danmarks Deltagelse paa Verdensudstillingen i Chicago. Emil Meyer havde endnu Moden fra den Tid, hvor enhver Grosserer eller fremtrædende Haandværksmester o. l. altid gik med høj Hat, til Nød afløst af den flade, stive Straahat om Sommeren. Emil Meyer døde barnløs og efterlod hele sin Formue til Kunstindustrimusæet.

A. Strunge.

C. Møllmann blev 80 Aar den 14. Juni.

Lars Johansen, der døde den 7. Juni, var gammelt, trofast Medlem af Lauget og havde i mange Aar været Medlem af Laugets Ledelse.

En anden Mester med udprægede Maleregenskaber fra Halvfemsernes Periode, Wiener-Nielsen, der skyldte sine glade Dage i Donau-staden sit Tillægsnavn, blev 75 Aar den 22. Juli og blev fejret med stor Fest, men allerede den 31. Oktober døde han. Han var den glade Dekorationsmaler, som i hele sin Ungdom kun havde brugt de smaa Pensler, og da Dekorationsmaleriet forsvandt, slog han sig paa Reklamemaleriet og blev en velhavende Mand paa det. I Laugets Ledelse var han ogsaa en Tid.

En Mester af en hel anden Type var A. Strunge, der døde den 31. August. Han var født i Jylland, og stærkt grundtvigpræget som han var, forblev han altid en Alvorsmand. I sine unge Dage var han efter sin Uddannelse paa Kunstakademiet udtaget af dette til Frederiksborg Slots Udsmykning. Ved Aarhundredskiftet, da Lauget blev reorganiseret, var han en af de første, der trak det store Læs. Han elskede sit Fag og interesserede sig stærkt for, at de unge lærte det til Gavn.

Laugets Æresmedlem, Johs. Thomsen, blev 75 Aar. Rasmus Jørgensen døde den 19. December 74 Aar gammel; han var af den gamle Skole, hvor Kunsten endnu betragtedes som Del af Faget, og al sin Fritid brugte han til at male Blomster, Planter o. l. til Dekorationsbrug. Han var ogsaa Skuemester ved Svendestykkerne.

Ove Bjørn og Alb. Christensen udnævntes til Riddere af Dannebrog.

1931

Aaret begyndte med noget ængstelige Anelser blandt Haandværkets og Industriens Folk, thi ude i Verden herskede der alvorlige økonomiske Kriser.

Danmark havde i 1930 haft et godt Aar, og Arbejdsløshedstallet havde været 1 % af hele Befolkningen, medens baade Tyskland og England hver havde 5 %. Landbrugskrisen satte allerede ind i Efteraaret 1930, og naar man endnu ikke havde mærket saa stærkt til Krisen i Byerne, skyldtes det de meget omfattende Byggerier, der var i Gang. Men ikke uden Grund fremhævede man fra Industri og Haandværks Side, at Regeringen med Th. Stauning i Spidsen burde standse deres Løfter om, at Arbejderne absolut ikke skulde udsættes for nogen Prisnedgang. Med Rette paapegede Claus J. Olsen, at vi her i Danmark havde det allerhøjeste Prisniveau med Hensyn til Arbejdsløn, og under Kriser med store Prisnedgange rummede det megen Fare for at knuse os i Krisens Malstrøm.

Yderligere fremhævede Claus J. Olsen, at netop for Malerfaget var Boligrestriktionerne direkte hæmmende for Ombygnings- og Reparationsarbejderne, som var Malermestrenes Hovederhverv, specielt da Nybygningsarbejdet, der gerne var store Karréer, laa paa faa Hænder. Men Aaret bragte en endnu større Opgang i Byggeriet end forhen og dermed Beskæftigelse i hele Landet, idet Byggeriet eller Bygningsindustrien efter Prof. Jørgen Pedersens Oplysninger er Landets betydeligste Erhvervsgren næst efter Landbruget. Naar Professoren nævner Byggeindustrien som vor næststørste Erhvervsgren, regner han ikke alene med selve Bygningshaandværkerne, men ogsaa med alle Bygningsdele.

Verdenskrisen bragte Uorden i mange Ting, vi fik en Kronenedgang, Børsen blev lukket i 4 Uger, Bankerne strammede Udlaanene, men Byggeriet var i Gang og lod sig ikke standse trods Fald i Obligationskurserne.

Thorvald Petersen angreb som Borgerrepræsentant den kommunale Malerforretning i Borgerrepræsentationen og paastod paa Grundlag af

Kommunens Materialeforbrug i Forhold til Laugsmestrenes Materialeforbrug, at man overlønnede denne Forretnings Malersvende — men hans Tale fandt ingen Genklang, og det hjalp heller ikke, at Oldermændene i Fagbladene støttede ham.

Med Svendene var der lange og besværlige Forhandlinger i Gang om Lønnen, og Claus J. Olsens Tanke for en Nedsættelse af Lønnen glippede, og om Forligsmandsforslaget, der den 20. Juli blev vedtaget, skriver Oldermændene: »Generalforsamlingen tog med isnende Kulde Forslaget til Efterretning og bøjede sig for det givne — men beklager og misbilliger, at man i en Nedgangsperiode som den nuværende kan være udsat for at modtage et saadant Mæglingsforslag.«

Reelt set gav dette Forligsforslag kun en lille Nedsættelse for det Malerarbejde, Jernindustrien skulde have, medens vi Haandværkere selv maatte se at klare os. — Industrien havde atter vist sin stærke Haand. —

En Fordring fra Svendene vedrørende Feriespørgsmaalet var ved dette Forlig foreløbigt skrinlagt, det kom senere op igen.

I det hele taget antog Lønforhandlingerne og navnlig Afgørelserne i de kommende Aar helt andre Former, og nægtes kan det ikke, at de Metoder, som stadig prægede Arbejdsgiverne ved Lønforhandlingerne og dermed ogsaa Oldermænd Claus J. Olsen, led lidt efter lidt Forlis for at ende i selve Skibbrudet, hvor Rigsdagen afgjorde Sagerne.

Der var kommet en ny Tid med stærkere Regeringsindgreb, men ogsaa Støtte til Erhvervene, og de Fordringer om, at vi vel nok alene bestemte over vor egen Virksomhed, blev, naar de fremsattes særlig bestemt, hvad let hændte, til Skade for Organisationerne, f. Eks. i Lærlingeloven, hvor større Bevægelighed fra Oldermænd Claus J. Olsens Side, der paa Organisationernes Vegne deltog i Forhandlingerne, vel nok havde bragt blidere Kaar for Arbejdsgiverne, noget, man først 10 Aar efter tænkte at lette. —

Den 25. Februar fik Loven om obligatoriske Svendepøver for Storkøbenhavn sin ministerielle Underskrift, og dermed var et stort Skridt til Fagets Hævdelse naaet.

I Svendepøven deltog 35 Lærlinge, 10 fik Udmærkelse.

Den megen Kritik af den kommunale Maler og dennes Priser ved Tilbudsgivning kritiseredes stadig og med Grund. Aarene efter rettede imidlertid paa dette Forhold — Kritiken havde hjulpet. Inden for Lauget er der stadig Vrøvl over, at Bøder for ureglementær Tilbudsgivning ikke betales. Nu skal det være Alvor, og Bøden sættes op fra 1 % til 3 %.

I Anledning af Teknologisk Instituts 25 Aars Jubilæum holdt det en stor Udstilling, og man holdt en Malerdag, hvor Malerne gennem Foredrag og Demonstrationer blev belært om de Goder, Instituttet gav

og kunde give dem. Selve Jubilæumsdagen gav Lauget Instituttet sin Platte og 2000 Kr. til Fremme af den Gerning, der øves inden for Haandværkets Højskoles Vægge.

Tanken om kollektiv Reklame inden for Malerfaget begynder at vækkes, men der gaar mange Aar, før dette Sædekorn begynder at spire, end sige gro.

Teknisk Skole holdt sin aarlige Udstilling, og den gjorde som sædvanlig Lykke, broget og pyntet som den var.

I Dagene 27.—31. Maj var der nordtysk Maleruge, og Københavns Malerlaug var repræsenteret ved Claus J. Olsen og Thorvald Petersen, og ved Aabningen overrakte Præsident Emil Kruse og Obermeister Carl Fr. Hansen Mesterbrev og Emblem med Udnævnelse som Æresmestre i Københavns Malerlaug.

Jørgen Laursen.

Stockholms Malermesterforening holdt den 9. December 50 Aars Jubilæum, og Oldermændene repræsenterede og overrakte saavel fra Laug som fra Rejsefond kaligraferede Adresser udført henholdsvis af Einar Madsen og Ditlev Plate Petersen som en lille Tak for al den Gæstfrihed, vi mødte i Stockholm.

Og som yderligere Tak udnævntes Formanden for Foreningen, Amandus V. Gustavson, til Ridder af Dannebrog.

Den 9. August var Rejsefonden en Tur i Skaane med Besøg paa Renaissancegaarden Marsvinholm, Søvdeborg Slot, Tosterup Slot og Ystad By. Rejsefonden havde indbudt Laugsmedlemmer, og Damerne var med; det blev, som Oldermændene ved Middagen sagde, en Familie-Skovtur.

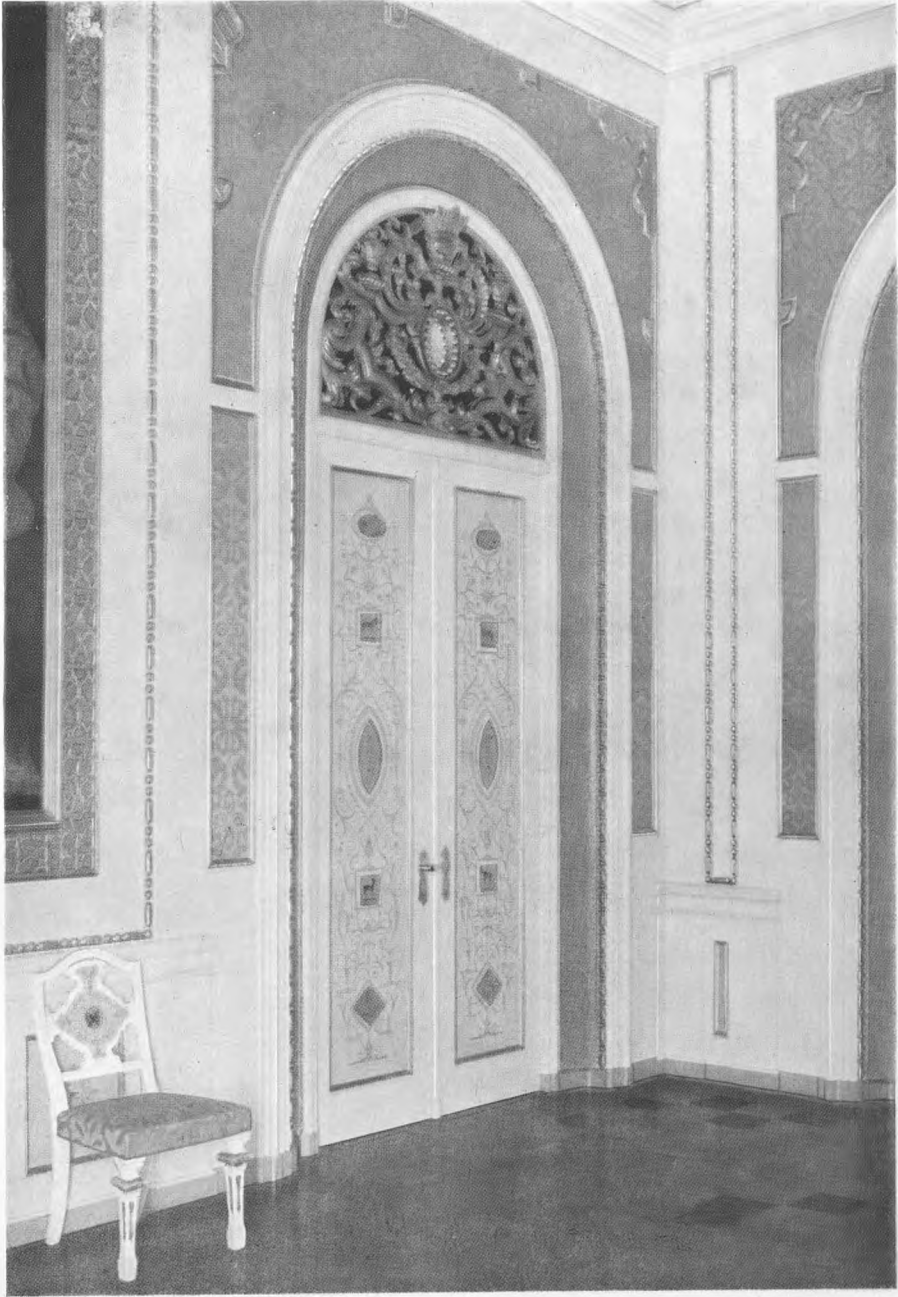
Den 21. September døde M. P. Steenwinkel-Svendsen ude i Søborg Præstegaard hos sin Søn. M. P. Steenwinkel-Svendsen havde gjort hele Laugets Opbygning med som Bisidder, Formand for Voldgiftsretten og Formand for Understøttelsesfonden. Han skrev Laugets Historie fra 1902—1922 og var Æresmedlem saavel af Sangforeningen som Lauget. Han skrev ligeledes Sangforeningens Historie ved 50 Aars Jubilæet.

Johan Thomsen holdt 50 Aars Mesterjubilæum og skænkede i den Anledning 10.000 Kr. til Understøttelsesfondet.

Sidst paa Aaret døde Jørgen Laursen, en af Laugets betydeligste Skikkelser. Jørgen Laursen var født Sønderjyde og havde disses Grundighed og Energi, han lærte i København hos Møllmann. Men det var

særlig hans Uddannelse paa Kunstindustrimusæet under Prof. Hans Tegner, der udviklede ham til den fremragende Kunsthaandværker, som han blev. Jørgen Laursen havde allerede fra sin Ungdom forelsket sig i Skrift og dens Behandling, og han naaede at blive Skriftmaler af saa høj Rang, som vi ikke har set det i det sidste halvhundrede Aar inden for vort Fag.

Som Minde om ham hænger i hans Fødeby Ulkebøls Kirke den fornævnte af ham malede og til Kirken skænkede Mindetavle over de, der faldt i Verdenskrigen 1914—18.

Abildgaard Salen, Christiansborg Slot . Arkitekt Prof. Hans Tegner.
Dekorationer Malerm. Vald. Andersen . Malerarbejde: Chr. E. Dam.

KØBENHAVNS
KOMMUNEBIBLIOTEKER

1932

Verdenskrisen, som alle frygtede, satte ind det Aar, og vi fik dobbelt saa stor Arbejdsløshed som Aaret før. Regeringen nedsatte et Erhvervsraad for at finde Vej frem, i Radioen talte Indenrigs- og Socialministeren om at faa sat Haandværksarbejder i Gang, og videre fulgte Foredrag af Fagenes Oldermænd og Grundejerns Repræsentanter. Men galt var det. Inden for Arbejderpartiet voksede Utilfredshed op som altid i vanskelige Tider, og de utilfredse samledes om Kommunismen, der det Aar holdt 15-Aarsdag. Fra denne Side sattes en Propaganda ind for at vinde Fagets yngste, vore Lærlinge, og selv om man i Dag synes, at denne Agitation var noget blaaøjet, saa satte den dog Sindene i Bevægelse baade hos unge og gamle om end paa forskellig Maade. Her er en lille Prøve paa Agitationen:

»Hverken de borgerlige Partier eller Socialdemokratiet har i deres Valgprogram Krav for Lærlingeungdommen ud fra den Betragtning, at den ikke har Stemmeret.

Kun det kommunistiske Parti og Ungdomsforbund stiller ganske konkrete Krav for Arbejderungdommen og Lærlingene. Nogle af disse lyder:

Nedsættelse af Valgalderen til det 18. Aar. — En tilstrækkelig Lønforhøjelse for alle unge Arbejdere og Lærlinge. — Lige Løn for lige Arbejde. — En tilstrækkelig Understøttelse til alle unge Arbejdere paa Statens og Arbejdsgivernes Bekostning. — Afskaffelse af Lærlingeloven og Kontraktsystemet. — Mod Tvangsarbejde. — Forkortelse af Arbejdstiden for Lærlinge under 16 Aar til 4 Timer daglig og for Lærlinge under 18 Aar til 6 Timer daglig. — Den teoretiske Undervisning som en Del af den almindelige Arbejdsdag. — Mindst 14 Dages Ferie for alle unge Arbejdere og Lærlinge.

Det kommunistiske Parti vil paa Rigsdagen træde ind for disse Krav, men de kan ikke gennemføres, fordi alle de øvrige Partier er imod enhver Forbedring af Lærlingenes Kaar og Arbejdsbetingelser.

Kun ved at Lærlingene selv paa Værksted, paa Bedrift og paa Teknisk Skole slutter sig sammen og gaar ud i Aktioner for Gennemførelse af Kravene, er det muligt at naa Resultater.

Ogsaa Lærlingene maa være med til at sikre Danmarks kommunistiske Partis Sejr ved det kommende Folketingsvalg ved sammen med D. K. U. at stille sig som røde Valghjælpere for en kommunistisk Valgsejr.«

Ogsaa fra anden Side muredes Vanskeligheder op for Malerne. Farvehandlerne — og navnlig Detaillisterne — agiterede for, at Folk skulde male selv, et Bevis for, at det kneb ogsaa for Farvehandlerne. Malernes Fagforening startede Konkurrence til Mestrene med et Produktionsværksted, og ved Licitationer gik de ned i rene Underskudspriser. Oldermænden angreb Københavns Kommune, som ved sin Malervirksomhed unddrog Lauget en Sjettedel af Malerarbejdet i København og paa den Maade stemplede Lægsmestrene som mindre gode Borgere, og yderligere kom nu Regeringens Forslag til en ny Lærlingelov.

Indenfor Lauget protesterede Mestrene imod at regulere, thi, som de sagde, regulerer vi, faar vi ikke Arbejdet, thi saa er Prisen for høj, og de udenfor staaende tager Arbejdet. Ja, man oplevede, at udenfor staaende Mestre kunde akkordere med Svendene om Afslag paa Pris-kuranten. Tanken om Reklamering for det kulturelle Fonds Penge fremsættes, og et Udvalg nedsættes. Oldermænden taler i Radioen for at animere til større Beskæftigelse for Haandværket. Der betales 2000 Kr. i Bøder for ureglementær Tilbudsgivning.

Den 2. December havde Malerfaget ialt en Arbejdsløshed paa 67,9 %. Overenskomsten med Svendene blev opsagt, og Arbejdsgiverforeningen proklamerede 20 % Nedslag.

Vanskelige var Tiderne, og Claus J. Olsen var skarp i sine Angreb mod de regerende — vistnok for skarp, thi Tingene rettede sig og gik ad helt nye Veje, hvor de, der forstod at lempe, vandt frem.

Ogsaa ude i Verden havde Krisen hærget, og England — vor største Kunde — forlangte Tjenester til Gengæld, der resulterede i en ren Omlægning af vor Udenrigshandel.

Og som Udtryk for hele denne Ændring fik vi dette Efteraar en stor, straalende engelsk Udstilling, aabnet af selve Prinsen af Wales eller Prince Charming, som han kaldtes.

Som Udslag af hele vor Udenrigshandels Omlægning, hvor Valuta-problemer, ja Bevillinger blev bestemmende, var man kommet ind paa den Tanke, at Materialer til vort Fag skulde stemples som Luksus. Dette resulterede i, at baade vi saavel som vore Leverandører, Farvefabrikker og Importører og yderligere tilsluttet af Svendenes Organisa-

tion i Forstaaelse med Handelsministeriet fik nedsat et Udvalg den 1. December til Varetagelse af Indførsel af de for Malerfaget nødvendige Varer.

Udvalget fik følgende Sammensætning: Oldermænd Claus J. Olsen (Formand), Fabrikant V. Weihe for Farvefabrikkerne, Grosserer Chr. Evald for Farvehandlerne, Direktør Alfred Petersen for »Farvemøllen« og videre Malermester N. P. Nielsen som Forretningsfører for Udvalget.

Herved grundlagdes et Arbejde, som kom til at gavne vort Fag hele Tiden frem efter, og dette skyldtes ikke mindst N. P. Niensens personlige Indsats. Han erhvervede herigennem et stort Kendskab til, hvilke Veje og hvilke Vanskeligheder, der kan være for Tilførsler, ja Fremskaffelser af alt det, vi Malere skal bruge af Materialer. Og saa dygtigt, ja forstaaende opfyldte han dette Hverv, saa da Ragnaroket kom med Krigen 1939, ja saa blev han det naturlige Led i Fællesudvalget, hvis Opgave i første Række drejede sig om Linolien, men senere kom til at omfatte mange flere Malermaterialer, og at Malerne kom saa godt gennem Krigens Vanskeligheder, kan N. P. Nielsen roligt beregne sig en Del af Æren for.

Den Malerdag, der blev afholdt paa Teknisk Skole sammen med Skolens Udstilling, blev det Aar ikke besøgt saa godt som før, og Grunden var, skriver Referenten, at de Ting, der drøftedes, ikke havde Aktualitetens Interesse. Yderligere rettedes der Kritik mod Svendestykke-Reglementet, der allerede nu var forældet. — Kritiken blev skarpt afskaaret af Claus J. Olsen, og dermed var den Sag ude af Verden. Borte var næsten Laugets Arbejde med de kulturelle Opgaver, kun Rejsefonden arbejdede under beskedne Forhold med Fagets kulturelle Opgaver. Der var en god Tur til Lund, hvor Domkirken besøgte, og man besaa alle de værdifulde Kunstværker, den rummede, ikke mindst Joakim Skovgaards Mosaik; men betydningsfuldest var dog Besøget paa Lunds kulturhistoriske Musæum og Friluftsmusæet i Östarp, hvor en Masse gamle Bygninger saavel fra By som Land fortalte om Folkets Liv i gamle Dage, om Haandværkerkulturen, der først og fremmest interesserede os.

Rejsefonden sørgede ogsaa for en Række Foredrag og Musæumsbesøg og sidst, men ikke mindst, en Udflugt med Damer til Helsingør.

Oldermænd var i Finland til Nordisk Bygnadsdag i Helsingfors. Ogsaa her samledes Malerne i Ønsket om internationalt Samarbejde.

Spørgsmaalet Erhvervs sygdomme kommer dette Aar frem i Malerfaget, og Specialisterne paa Finsen-Institutet beder Malere med Hudulslet om at komme til Undersøgelse derude.

Som en Fanfare kæmper Claus J. Olsen for Malernes Renlighed, rent Arbejdstøj hver Uge, og det giver Genlyd i hele den københavnske Presse, ja helt op til Norge mærkes det.

En af vore trofaste Hjælpersker, Frk. Christiansen, fejrer 25 Aars Jubilæum.

I den tvungne Svendepøve deltager 34 Lærlinge, 12 faar Udmærkelse.

Sprøjtemaleriet — specielt med de nye Cellolakker — vinder saa meget frem, at der sættes Svendepøiser paa det.

Forsøgsstationen offentliggør alle dennes Standardiserings-Resultater af kulørte Farver.

Den 10. Januar dør Frode de Thurah; han var i en Aarrække Repræsentant i Lauget.

Lederen af Københavns Skiltefabrik, Alex Arentzen, dør den 12. Juni, han havde overtaget Forretningen som Arv fra dens Stifter Emil Hansen. Arentzen skabte en endnu betydeligere Forretning og deltog i Laugets Arbejde.

Den 11. Oktober var det Hundredaarsdagen for Bernhard Schrøders Fødsel, Manden, der skabte det danske Gyldenlæder. Schrøder, der var en dygtig Maler og opnaaede at blive kgl. Hof-Dekorationsmaler, fandt med Gyldenlæderfabrikationen et Felt for dansk Malerkunsthåndværk paa Grundlag af gammel Malerkunsthåndværk. Hans Indsats alene paa dette Omraade er saa stor, at han altid vil staa som en af Fagets Pionérer, og hans Navn vil lyse som et af de stores fra den Tid.

1933

Verdens-Krisen var det altbeherskende ved Aarskiftet; der var 170.000 Arbejdsløse, og de tre store Byggefag: Malere, Murere og Tømrere, havde ved Aarskiftet en Arbejdsløshed paa ca. 73 %. Ja, den 3. Marts var Tallet 81, og først den 7. April kom vi ned paa 50 %, og den 21. April, hvor alle skulde være i Arbejde, var Tallet 37 %. Mange Malermestre kæmpede haardt mod Mangelen paa Arbejde, og Lauget skrev i Laugsbladet til de Mestre, der havde Arbejde, om at lade de trængende Mestre udføre deres Arbejde, betalt efter Svendepriskuranten.

Arbejdsgiverforeningen erklærer Lockout tidligt paa Foraaret for at trykke alle Lønninger, men Regeringen standser denne Lockout.

Regeringen forelagde Lovforslag om 40 Timers Arbejdsuge, Forbud mod Overarbejde og Lov om Tilskud til Merbeskæftigelse. At Regeringen allerede først paa Aaret havde forlænget alle opsagte Overenskomster mellem Fagene og Arbejdsgiverne paa eet Aar, bemærkes kun som Varsel om det nye, Tiden førte frem.

Arbejdsløsheden var hele Aaret stor for Malerne, og saavel Mestre som Svende rettede uendelige Henvendelser om, at kun faglærte Malere og ikke Arbejds mænd udførte Malerarbejde. Ja, Svendene ønskede, at man vel kunde paabyde Boligers Vedligeholdelse.

Konkurrencen under disse Forhold var skrap, saa skrap, at Oldermænden offentliggjorde 57 Licitationsresultater fra Aarene 1931—33, hvori han paapegede, at saa at sige alle udførtes under Fremstillingsprisen, og anmodede den 30. November Arbejdsgiverforeningen og Fællesrepræsentationen om Hjælp mod dette Uvæsen. Svarene, som kom, var ret vigende fra Arbejdsgiverforeningen, medens Fællesrepræsentationen, hvor Oldermænden selv var Formand, lovede at tage sig af Sagen. — Nu var selvfølgelig de billigste Tilbud lave, men Tiden viste, at Laugets Fremstillingspris var højere ansat, end Virkeligheden viste, og dette svækkede jo noget Laugsledelsens Stilling. Straks paa Aaret arrangerede

A. C. Johansen.

Laugets en Konkurrence om Tegning af et Reklamemærkat samt Fyndord, Rim eller lignende, der kunde anvendes som Reklame for Malerfaget.

Akademisk Arkitektforenings Tidsskrift komplementerede Laugets til Konkurrencens Resultat og anbefalede Laugets til ved Reklame at sætte Arbejde i Gang i den sløje Vintertid.

Peter Schou forlod med denne Vinter Malerskolen og efterfulgtes af Einar Madsen som Overlærer.

Oldermanden og W. S. Staack var i Oslo for at hilse paa Malermestrenes Landsforbund, som holdt 25 Aars Jubilæum, og vi havde til vor Stiftelsesfest Besøg af Svenskerne Hans Berggren og Amandus Gustavson samt Nordmanden Bye.

Til Svendepøven var indstillet 46 Lærlinge, der alle bestod, 10 fik Udmærkelse.

Rejsefonden var paa Tur i Sønderjylland med Besøg i Flensborg, Graasten, Aabenraa og Haderslev, og paa Vejen hjem besøgte man Assens og Odense. Desuden var man med Koner paa Besøg paa Frederiksborg Slot, og den 7. December holdt Rejsefonden en stilfuld 10 Aars Stiftelsesfest, hvor Herman Petersen i Lysbilleder gav Besked om Fondens Virke.

Louis Christensen fejrede den 20. Marts 50 Aars Mesterjubilæum og blev fejret af sine glade Sangere. Stensler-Thomsen valgtes til Bidsider i Stedet for Heinrich Schübeler.

A. C. Johansen holdt ligeledes 50 Aars Mesterjubilæum den 27. Marts. Johansen hørte til Laugets ejendommeliggste Medlemmer. Han var gaaet den gamle Vej med en solid Dekorationsuddannelse paa Kunstakademiet og naaede at rejse ud og arbejde rundt om i Europa, ja selv i Kairo og Jerusalem. Men det var herhjemme, han høstede mest Ære, idet han vandt Arkitekten, Kammerherre og Professor Meldahls Bevaagenhed. Meldahl var fra 1870—1900 en betydende Arkitekt, der udførte en Række officielle Arbejder lige fra Genopbygningen af Frederiksborg Slot til Bygningen af Marmorkirken. Det var den Gang, da Malerne — saavel Svende som Mestre — selv komponerede de Dekorationer, de malede, og de malede mange og i mange Stilarter, og A. C. Johansen var en Dygtighed inden for dette Felt, og han besad stor kunsthistorisk Viden, og hvad der var sjældnere: Farve-Teknik. Hos ham blev ingen Farve brugt, før han vidste, hvad det var der malede med.

Johansen var Pebersvend, og i sin Lejlighed i Fiolstræde havde han sin store Bogsamling, hovedsagelig om Kunst, Arkitektur og Kunsthaandværk, og de laa i store Stabler paa Gulvet, og saa sad man ovenpaa Bogstablerne og sludrede, naar man som lykkelig interesseret var kommet indenfor. Johansen laante absolut ikke Bøger ud, men selv om der vel ikke blev støvet af hver Dag, var der hyggeligt hos gamle A. C. Johansen.

Arbejdet paa Frederiksborg Slot beholdt han i mange Aar, og hans Portræt sidder imellem de andre Haandværkeres paa de vævede Gobeliner i Riddersalen, og det har sikkert været ham den største Glæde; thi han var en stille, beskeden Mand, der kun tænkte paa at være Maler og saa sludre om sine kære Bøger.

Den 2. November døde Jul. Rasmussen, der som ung var med i Omorganisering af Lauget.

Den 27. November blev C. V. Holsøe 70 Aar, og han blev fejret ved en Fest som Malerpoeten, der gennem de mange Aar har beriget Laugets Fester med Sange.

Den 16. November døde O. Emil Petersen, der i mange Aar var Repræsentant i Lauget; en stille, trofast Laugsbroder.

H. F. Svendsen døde ogsaa dette Efteraar, han hørte til samme Generation som A. C. Johansen og havde ligesom ham været med ved Genopbygningen af Frederiksborg Slot, og han var af den gamle Malertype, der forenede god kunstnerisk Uddannelse med det solide Haandværk. Han restaurerede en Masse Kirker, og ved Genindvielsen af Sct. Bents Kirke i Ringsted blev han udnævnt til Ridder af Dannebrog.

Den 8.—9. December var der Malerstævne paa Teknologisk Institut med Tilslutning fra hele Landet.

1934

De Nytaarsbetragtninger, Oldermændene skrev om det forbigangne Aar, var fulde af Beklagelser over den skarpe Konkurrence, Aaret havde vist; men selv om Beskæftigelsen havde været lidt mindre end i 1932, saa var det dog ikke gaaet saa haardt til i Kampen om Arbejdet, men Aaret bragte Gang i Byggeriet i København. Dette faar man et klart Indtryk af, naar man læser, at der det Aar opførtes 9000 nye Lejligheder. Til Sammenligning kan anføres, at der i Hovedstadens to største Byggeaar — 1903 og 1919 — opførtes henholdsvis 7000 og 6000 Lejligheder.

Den nye Huslejelov, der kom til at gælde for hele Landet, var saadan, at Malerne igen fik en Del Reparationsarbejde, saa der kom Gang i Maleriet, og Arbejdsmængden steg med ca. 25 %.

Men Licitationsspørgsmaalet var stadig under Drøftelse i alle Haandværkerkredse; thi alle havde lært den Svøbe, den frie Konkurrence var i de magre Aar. Og Oldermændene, der tillige var Formand for Fællesrepræsentationen, fik denne til at sammenfatte Forslag derom, men i politiske Kredse vandt hele Tanken om Lovgivning i Licitationsspørgsmaal ikke Tilslutning, og de sundeste Ord blev sagt af Handelsminister Hauge: »Sagen maa Haandværket selv klare.« Det lykkedes dog ikke at klare Licitationsspørgsmaalet den Gang.

Jens Møller-Jensen, der i Aaret 1929 efter megen Kamp blev udnævnt til Konsulent ved Malerskolerne, var som alle Reformatorer ikke lige nem at komme ud af det med, og først paa Aaret kom han ud for en Kontrovers angaaende Einar Madsens Ansættelse som Overlærer paa Københavns tekniske Skoles Malerskole, hvor Malerlauget ved at støtte Skolen og Einar Madsen viste Jens Møller-Jensen en kold Skulder, selv om Herman Petersen protesterede.

Ved et Møde i Tilsynet for Haandværkerundervisning, hvor Repræsentanter for Malerskoler, Mester- og Svendeorganisationer var indkaldt til Drøftelse af Konsulentspørgsmaalet, Undervisningsplan o. l., og hvor Spørgsmaalet i første Række gjaldt Valg af Konsulent, da Jens Møller-

Jensen havde opsagt sin Stilling som Protest, blev Marlo Joensen, Odense, valgt til Konsulent.

Københavns Malerlaug forlangte Jens Møller-Jensen genvalgt, men da dette ikke kunde gennemføres, frabad Københavns Malerlaug sig en ny Konsulent med den Begrundelse, at de selv i deres Skole havde dygtigere Folk til at tilrettelægge Malerskoleundervisningen.

Provinsen derimod ønskede en Konsulent, og det blev Marlo Joensen, Odense, en ualmindelig dygtig Mand, der var trænet gennem mangeaarigt Skolearbejde, og som systematisk byggede sin Undervisning op med afsluttende Prøver inden for hvert Uddannelsestrin, og han har gennem Aarene virkelig faaet gennemført en videregaaende Svendeskole, der sluttet med en Mesterklasse, og han har da ogsaa paa sin Skole, Odense tekniske Skoles Malerskole, faaet Elever fra hele Landet, og den regnes af mange for den førende i Landet. Men som sagt: København laa uden for Konsulentens Virkefelt, og det blev Einar Madsen, der sammen med Th. Deleuran skulde skabe den københavnske videregaaende Malerskole.

Jens Møller-Jensens Samarbejde med Lauget gled saaledes helt ud, thi selv om man var gaaet ind for ham som Konsulent, havde man støttet Einar Madsen i hans Ønske om at være fri for Konsulent Jens Møller-Jensen; thi som Einar Madsen sagde:

»En Kendsgerning er det, at Jens Møller-Jensens største Fortjeneste som Konsulent ligger i, at nogle Skoler har faaet deres Gulve hvidskuret, Loftet kalket og Bordpladerne malet sorte, men da Københavns Malerskole er saa lykkelig, at den længe inden Jens Møller-Jensens Tiltrædelse som Konsulent opfyldte disse Betingelser, kan den vel foreløbig arbejde videre uden paa nogen Maade at være ængstelig for at underminere den gode, gamle Haandværker-moral.«

Haandværkerspørgsmaal i vore Nabolande Sverrig, Norge og Tyskland gav os herhjemme noget at tænke paa. I Sverrig havde Haandværket forlangt tvungen Mesterprøve og dermed Eneret til, at Haandværksarbejde kun maa udføres af en Mester med Mesterbrev. I Tyskland var Haandværkerlovgivningen ved at komme ind i de Rammer, man ønskede i Sverrig. I Norge var Forholdene splittede, og paa et Møde i Drammen manede D. Thv. Lund Mestrene til ved egen Kraft at modarbejde Underbud og Licitationsuvasen, thi Regeringen interesserer sig kun for, at Arbejderne faar deres tarifmæssige Løn, men ved Tilbud er stadig, trods alle Advarsler om daarligt udført Arbejde, Reglen kun, at den billigste faar Arbejde.

Ja, der var Røre ude og herhjemme, og berettiget var det. Stadig gav Lovgivningsmagten os kun den Narresut, som vor Ret til at kalde sig

Skriftprøve fra Svendestykke.

Skriftprøve fra Svendestykke.

Herman P. Krebs.

Mester, er, naar enhver lige fra Gaden kan løse Borgerskab som Maler og paatage sig Malerarbejder. Vedkommende maa bare ikke kalde sig Malermester, men Maler. Man forstaar saa godt, at »De nordiske Malermestres Organisation« blev stiftet den 12. Juli med Formaal om Samarbejde paa alle Felter.

Der var 71 Malerlærlinge, der lavede Svendestykke, 29 fik Udmærkelse. Rejsefonden fik dette Aar en af sine største Successer: Rejsen til Norge. Alt, hvad der findes af gammel norsk Bondekultur og navnlig Malerhaandværk, og det er meget, ja det overgaar i rafineret Dygtighed næsten den svenske, blev set.

Malerne fik en storslaet Modtagelse baade paa Lillehammer og Bygdø. De saa Osebergskipet og rejste med Bergensbanen til Bergen, den gamle, berømte By med Haakonshallen med Gerhard Munthes Dekorationer, samt saa alle Oslos Herligheder.

Holger Ring skrev et straalende Referat, som udkom i Særtryk, saa finere kunde det ikke være.

Rejsefonden var ogsaa Mester for Laugsskovturen, der gik til Køge, hvor Oldermænd, der faa Dage i Forvejen var fyldt de 70, blev hyldet og bekranset. Jens Møller-Jensen og Holger Ring blev ogsaa hædret for deres Interesse og Arbejde for Rejsefonden. Foruden at bese alle de smukke Ting i Køge, naaede man ogsaa Vallø og Højrup Kirke og Klint.

I Dagene 3.—4. December samledes 150 Malere paa Teknologisk Institut til Malerstævne, og her fik den nye Konsulent, Marlo Joensen, Lejlighed til at udvikle sine Skoleplaner; ellers var det Forsøgsstationens faste Stab, Robert Rasmussen, Sven Larsen og Ib Aabye, der talte om de aktuelle Emner inden for vort Fag, og en flunkende moderne Kommuneskole i Vanløse blev beset; det samme gjaldt Frederiksberg tekniske Skole og Haandværkerforeningen.

Malermester Alb. Christensen og Hustru skænkede Lauget et Legat paa 20.000 Kr.

Den 16. Februar døde Herman P. Krebs, en af Laugets betydende Mænd, der havde været Organisationsmand lige fra han som ung var Bestyrelsesmedlem i Centralforeningen; det var dengang, da Hellerup var udenfor København, og videre, da han var med i Arbejdet for at udstrække Laugets Virke udefter til det, vi i Dag kalder Storkøbenhavn. Han blev da baade Repræsentant og Bisidder i Lauget 1915, i 1923 gik han af.

Th. Adrian kunde fejre sin Forretnings 100 Aars Jubilæum. Bedstefaderen havde grundlagt den.

Laugtet lod de ved Restaureringen fundne gamle Marmormalinger paa Frederiksborg Slot kopiere til Brug for Byens Malerskoler.

Den 12. Oktober døde Konservator paa Rosenborg, Emil Petersen. Han var Maler og hørte som Jørgen Laursen til det Kuld Kunsthaandværkere, som Prof. Hans Tegner uddannede paa Kunstindustrimusæets Skole, og for hvem han udførte en Række Restaureringer. Som Mester lavede Emil Petersen vel alt Arbejde, men kom efterhaanden mere og mere ind paa Restaureringsarbejde af Møbler, Malerier, Glas o. s. v., og de historiske Samlinger paa Rosenborg og Frederiksborg knyttede ham helt til sig.

P. Schou.

Den 29. Oktober døde Laugets Æresmester, Peter Schou, og dermed forsvandt en hel Periode i den københavnske Malerskoles Undervisning. Peter Schou var fra Ungdommen af en blændende Malerbegavelse og havde da ogsaa Kælenavnet »Mesters Peter«, idet han var Mester Schmiegelows erklærede Yndling, og da Niels Peter Rasmussen i 1889 nedlagde sit Hverv som Lærer paa Malerskolen for sammen med C. Møllmann at overtage Schmiegelows Forretning, blev Peter Schou hans Efterfølger.

Men ikke alene som Lærer satte Peter Schou sit Præg paa Malerhaandværket i København, nej overalt var han med, hvor Mestrene havde Dekorationsarbejde, og han var Heinrich Schübeler en god Hjælper, da Glyptotekets Lofter blev dekoreret. Dekorationen, der staar den Dag i Dag, fortæller om smukt Malerhaandværk.

Det er dog som Lærer, at han kom til at betyde allermest; han forstod at finde ind til Malerdrengenes Hjerter, saa de elskede ham. Han forstod at vække Malerglæde og Livslyst hos de unge, saa Livet paa Malerskolen for alle os, der har gaet hos ham, er et af vore allerbedste Minder. Peter Schou var ikke nogen førende Kunstner, der kunde bringe Fornylse af Faget, men som den gode Haandværker og praktiske Mand, han var, forstod han altid at finde frem til det, Tiden havde Brug for, naar det gjaldt Malerne. Hans Omlægning af Skolen til ren Værkstedsskole, og hans resolute Studium af nordisk Bondekunst til Grundlag for de Aars Malerkrav ved Skolens Undervisning, viser hans praktiske Sans.

Men sidst og først var Peter Schou Læreren, der elskede sine Malerdrenge, og som Malerdrengene elskede.

1935

Det foregaaende Aars gode Beskæftigelse var i første Række kommet Svendene til gode, da Licitationspriserne var lave, men Kampen for en Ændring her førtes med megen Energi af Oldermænden og med ham ogsaa Fællesrepræsentationen. En alvorlig Svækkelse for en lykkelig Løsning af dette Spørgsmaal var dog stadig Arbejdsgiverforeningens passive Holdning, og Dagspressen stillede sig ogsaa meget tvivlende overfor de opstillede Kravs Gennemførlighed, hvor ethvert Tilbud skulde reguleres i de respektive Laug, og Reguleringen skulde give Middelbudget Favoritpladsen.

Yderlig skulde der ydes Betaling for Udregning af Tilbud. Man forbavsedes over, at Fællesrepræsentationen kunde fremkomme med saadanne Forslag, ja Krav, som den siddende Regering overhovedet aldrig vilde gennemføre. For uden streng Lovgivning om Reglernes Overholdelse var Sagen uigennemførlig, og selv da vilde det give en Splittelse indenfor alle Fag; thi i Handel og Konkurrence er nu enhver sig selv nærmest, og Vejen for nyt Initiativ vilde helt stænges.

Oldermænden maatte altsaa lide et Nederlag paa dette Punkt paa samme Maade, som han havde lidt det inden for sit eget Laug ved Haandhævdelsen af en 3 % Bøde for Afgivelse af Bud, der af Lauget skønnedes at være under Fremstillingsprisen. Bøderne gik ganske simpelt ikke ind, og kun i ganske faa, meget grelle Tilfælde, blev der Tale om Bod, som dog langt fra altid betaltes.

En hel anden Sag optog Sindene det Aar, og det var Malerskolen, hvor Mestrene var tvunget til at lade deres Lærlinge gaa. Ja, saa stort var Spørgsmaalet, at der blev Maanedsmøde derom. Striden stod mellem Robert Rasmussen og Th. Deleuran, og lidet hjalp det i denne Kamp-tummel, at Ditlev Plate Petersen fremsatte en virkelig fornuftig Plan. Heller ikke Marlo Joensens forstaaende Indlæg, der var aftrykt i Malerbladet, bragte en heldig Løsning; thi Striden stod om en materiale-fagmæssig Førrang fra Robert Rasmussens Side og en mere fag-kulturel fra Th. Deleurans Side, men selv om Th. Deleuran vel nok sejrede, fordi

han fik Støtte fra Laugsledelsen, formaaede Malerskolen alligevel ikke at komme i Kontakt med den nye, snart overalt sejrende Funktionalisme, der beherskede alt Byggeri.

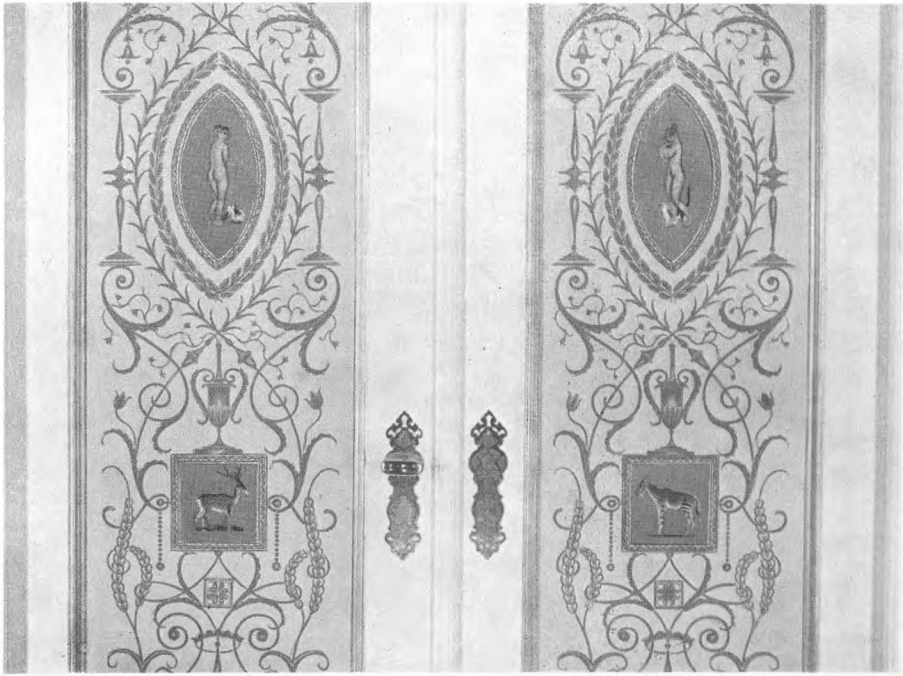
Der var en Del Røre om Svendepriskuranten og det navnlig fordi, Fagforeningen havde faaet kommunistisk Flertal, men alle Anstrengelser var forgæves, og Forligsmandens Afgørelse sluttede Sagen. Som et lille Pust udefra lagde man Mærke til den norske Forfatter Johan Boyers Tale ved Uddelingen af Svendebrevene i Oslo Haandværker- og Industriforening, hvor han fremhævede Haandværkets Plads her i Samfundet og formanede til stadig at søge videre. »Husk,« sagde han, »at i Italien er det en Smed, i Tyskland en Maler og i England en Bogbinder, der leder Landet, og i begge vore Nabolande (Sverrig og Danmark) sidder Haandværkets Mænd i Kongens Raad.« Ja, der er forandret meget i de godt Hundrede Aar, da en Haandværker ikke engang havde Valgret til Byens Styre, end sige overhovedet i nogen større Sag blev spurgt. Byggeriet og derfor ogsaa en stor Del af Malerfagets Beskæftigelse naaede dette Aar op i saa høje Tal som aldrig før, men Bankerne begyndte nu at trække i Land, og Valutakontoret støttede dem ved Indskrænkninger i Træimporten. Dog var ved disse Valutaforhandlinger Haandværket blevet spurgt, og et Erhvervsraad fik nu de store Spørgsmaal og derfor ogsaa Byggeriet til Afgørelse.

Til Svendeprøven var der 93 Lærlinge, og deraf fik 37 Udmærkelse, og Udstillingen i Raadhushallen var en Seværdighed.

Rejsefonden var aktiv. Der var en Fællesrejse til Berlin, Rostock og Potsdam, men man naaede ogsaa at komme ned til Malerdagen paa Næstveds Jubilæumsudstilling og en Tur paa Københavns Raadhus og Hofteatret.

Thorvald Petersen, N. P. Hansen og J. Chr. Knudsen var i Båstad for at hilse paa vore sydsvenske Kolleger, og Thorvald Petersen holdt Foredrag for Svenskerne om Laugets Virke.

I Tyskland gennemførte man nu tvungen Mesterprøve, og Interessen for denne begyndte at vokse herhjemme; ogsaa andre Steder i Verden hørte vi fra, men ikke for det gode, som f. Eks. i U. S. A., hvor al Organisation var forbunden med Bestikkelse og det, som værre er. Eller i Japan, hvor Tuberkulosen raser blandt Arbejderne grundet paa usle Lønninger; men uberørt kan vi i Europa ikke være for disse Skader, ja Pest.

Detail af Abildgaard Salen, Christiansborg Slot . Arkitekt Prof. Hans Tegner.
Dekorationer Malerm. Vald. Andersen . Malerarbejde: Chr. E. Dam.

KØBENHAVNS
KOMMUNEBIBLIOTEKER

C. V. Holsøe.

C. C. Møllmann.

Wald. Staack.

J. P. Høverby.

Aaret gav god Beskæftigelse, ja omtrent 10 % bedre end 1934.

De nye syntetiske Lakker dukker op, og de blev, som Aarene gik, et værdifuldt Materiale.

Den 10. Februar var det 25 Aar siden, at Wald. Staack valgtes ind i Laugets Ledelse. Hvad Staack har betydet for Malerlauget er stort. Staack har altid været den hjælpsomme Laugsbroder, der overalt, hvor han som Formand eller Medlem af de forskellige Retter, Institutioner, Foreninger o. s. v., hvor hans Laug har sat ham, altid ydede alle Hjælp, indsigtfuld og forstaaende som han var, og ingen er vel med større Ret end han blevet Laugets Æresmedlem.

Den 8. Marts døde C. V. Holsøe, Laugets Husdigter gennem mange Aar, elsket af alle for sin fine Humor, og Oldermænden hilste ham for sidste Gang med et af hans egne Vers:

*Stille, stille! — hør, det klinger
vemodsfyldt som Orgelspil,
alle, alle lyse Minder
vi til Kranse flette vil.
Læg paa Sorgens Streng Sordinen,
at de faar en dæmpet Klang:
Det er en af vore egne,
som vi følge sidste Gang.*

William Hansen blev 30. August Æresmester som Tak for mange Aars Arbejde i Lauget.

I Oktober døde J. P. Hoverby, der gennem Aar havde udført et fortjent Arbejde i Lauget.

Den 12. Juli blev Albert Christensen Æresmester. En Begivenhed var Udgivelsen af Malerbogen, et stort Værk omarbejdet fra Svensk; i denne var et Kapitel om Kalkulation o. l. af Robert Rasmussen og et Kapitel om gammelt Malerhaandværk af Musæumsinspektør Chr. Axel Jensen, væsentlig det samme han havde skrevet i 300 Aars Jubilæets Udstillingskatalog.

5. Juni — kort før sin 85 Aars Fødselsdag — døde Laugets Æresmester C. C. Møllmann, den Mand, der havde skabt Danmarks største Malerforretning. Som 29-aarig ung Mand kom han her til København i Aaret 1879 og kom straks i disse Aars hektiske Byggeperiode (Stuktiden) frem i forreste Række, og da Datidens førende Malerfirma, Schmiegelow, gik over til dennes tro Medarbejder N. P. Rasmussen, ja saa hentede man C. C. Møllmann, der snart blev den førende, og allerede paa Ud-

stillingen 1888 var Firmaets Indsats Malingen af Præsidentværelset, som belønnedes med 1. Præmie. C. C. Møllmann elskede sit Fag og var en dygtig Haandværker og har paa mange Maader i allerbedste Forstand sat sit Præg paa vor Hovedstads Pragtbygninger, begavet som han var med fin og gennemkultiveret Farvesans. I sin ydre Fremtræden var C. C. Møllmann en tilbageholden og beskeden Mand, hvis første Tanke var hans Arbejde og hans Fag, et Fag, der ikke alene bragte ham, men han ogsaa bragte det Ære.

1936

Aaret begyndte med god Beskæftigelse, men allerede den 22. Februar erklærede Arbejdsgiverforeningen Lockout, og denne varede til 30. Marts, da den sluttede med en paa Rigsdagen vedtaget Lov.

Det var første Gang, at Lovgivningsmagten direkte afgjorde en Løn-kamp, og saavel Arbejdsgiver- som Arbejderorganisationer fik her at føle, at Staten ikke længer betragtede Arbejdsstandsninger som indre Spørgsmaal mellem de interesserede Organisationer.

Og Loven var saa afgørende i sine Bestemmelser, at hvis ikke Parterne i Løbet af 5 Dage kunde enes om de Spørgsmaal, der med Forligsmandens Hjælp var prøvet at faa Enighed om, skulde en Voldgift paa fire Medlemmer afgøre den, og denne Voldgift skulde være Formanden for Den faste Voldgiftsret (Formand), et Medlem af Forligsinstitutionen og to Medlemmer udpeget af Den faste Voldgiftsret, og disse skulde opfylde Lovens Betingelser for fast Beskikkelse til fast Dommer i ordinær Ret. Yderligere maatte ingen af Dommerne være Medlemmer af en Arbejder- eller Arbejdsgiverorganisation. Og i Tilfælde af Stemmelighed afgjorde Formanden Sagen. Det var, som man kunde se, rene Ord for Pengene, og det blev Jurister, der nu afgjorde Arbejdsstridigheder. En hel ny Epoke var begyndt i vort Næringsliv, hvor Hensynet til Samfundets Vel blev det afgørende, og de følgende Aar knæsattes disse Tanker mere og mere lige op til Bestemmelsen af Priser for Arbejde. Vi kom under Priskontrol, men der kom ogsaa Goder af denne Statens Indblanding: de store Tilskudslove o. l. til Arbejdsløshedens Bekæmpelse, Statsstøtte til Byggeri, som paa mange Maader frelste Malerne fra urimelige Tab ved Nybyggeriet og saaledes bragte sunde Forhold i Byggeindustrien. Ja, selv det vanskelige Spørgsmaal Licitation blev af Lovgivningsmagten taget op til Drøftelse.

Ja, en ny Tid kom for Haandværket, baade med Pligter og Fordele, men ogsaa ude i den store Verden skete der Ting, som ændrede Haandværkets Stilling. Nede i vort store Naboland Tyskland, hvor National-socialismen havde sejret, og hvor gennemgribende Reformers af national-

økonomisk Art stod for Døren, syntes det, som om Haandværket skulde sættes paa sin fortjente Hædersplads, og ved et stort Haandværkermøde i Frankfurt a. M. var de nordiske Haandværks-Organisationer repræsenteret ved deres Formand, Stortingsmand Arthur Nordlie, foruden Repræsentanter fra Polen, Italien, Jugoslavien, Østrig, Frankrig, Schweiz og Belgien samt et stort Opbud af Tysklands Spidser med selve Adolf Hitler i Spidsen, og man enedes om at afholde en international Haandværkerkongres samme Aar i Zürich. I denne deltog fra Danmark Direktør Gunnar Gregersen og Redaktør Sølvér Schou, og dér drøftede man for Alvor de unge Haandværkeres Arbejdsmulighed ude i de fremmede Lande, en Ting, som fra gammel Tid giver Haandværket et Udsyn og Udvikling, som paa ingen Maade kan vurderes højt nok. Selveste Lederen af Tysklands Haandværk, Rigshaandværksmester W. G. Schmidt, fortalte, at det ældste Dokument om Svendevandringer i Tyskland stammer fra 1375, og at man i Tyskland ikke alene havde gennemført, at de unge Haandværkere nu rejste til andre Dele af Tyskland, men at dette ogsaa skete til Fods paa den Maade at lære dem om deres Land.

Som bekendt lykkedes det at udveksle unge Haandværkere, inden Verdenskrigen kom og standsede alt. Krigen standsede den kraftige Opblomstring af Tysklands Bygningsindustri, der med Rigsbosættelsesplanen vakte stor Opmærksomhed herhjemme.

Som Agitation for Haandværket holdt Oldermændene et Foredrag i Radioen om Mesterlæren. Aarets Beskæftigelse begyndte godt, men Lockouten skadede en Del, saa man ikke naaede op til 1935, men dog over 1932 og 1933, altsaa en ret god Beskæftigelse.

Robert Rasmussen, den stadige og energiske Reformator for sit Fags Trivsel, viste endnu en Gang sin ideelle Uegennytte ved at skænke 15.000 Kr. til Legater for Maleres Videreuddannelse ved Teknologisk Institut.

96 Lærlinge aflagde Svendep prøve, 27 fik Udmærkelse, og bemærkelsesværdigt var, at omtrent Halvdelen var udlært af Ikke-Laugs Mestre.

Rejsefonden var stadig Laugets kulturelle Vogter og tog Malerne paa en Tur ned til Lolland, Falster og Møen, paa Studietur til Christiansborgs Rigsdagsfløj, Holmens Kirke og Danske Samling samt en Familierejse til Bornholm.

Forsøgsstationen holdt sin aarlige Malerdag den 7. September i Anledning af, at Brancheforeningen for Lak- og Farveindustrien holdt en stor Udstilling i København.

Plakatkunstneren Sven Henriksen, der var Medlem af Lauget, døde tidligt paa Aaret. Af hans mange Plakater vil man huske Plakaten med Lillebæltsbroen. Staack udnævntes til Ridder af Dannebrog den 4. Febr. Den 23. April døde Jul. Dinesen, Sangforeningens Formand. Hans Virke indenfor Lauget var Opmaaler og Regnskabshjælper. Den 1. Maj døde Vilhelm Bennike, han havde været Malermester i 52 Aar og deltaget i Laugets Arbejde.

1937

Det var med fuld Fortrøstning, at man indenfor Bygningsfagene saa Aaret i Møde, og det viste, at aldrig har Malerbeskæftigelsen været større, og selv om Oldermændens Anker over de meget lave Tilbudspriser ved Nybygningsarbejdet vel nok var overdrevne, saa var der dog indenfor dette Felt kommet en Del Underbetaling af delvis faglært Mandskab paa Mode, og med Rette førte Fagforeningen Klage derover, og der faldt nogle Bøder, hvoraf en endda var paa 3000 Kr.

Man indførte nye Tilbudsregler paa Grundlag af Mindsteprislisten med Gradueringsskala, eftersom Entreprisesummen steg. Det var Robert Rasmussens Tanke, der vandt frem; derimod forsøgte man forgæves at klemme uorganiserede Mestre ud ved at nægte at give Tilbud sammen med disse. Dertil var Tiden ikke moden, og det lod sig ikke gennemføre trods ihærdige Forsøg.

Stærkere end før lød Røsterne om politisk Aktivitet indenfor Haandværket, men heller ikke her fandt man Jordbund.

Paa andre Maader sprang Tidens Tanker ind i Forhold, som før betragtedes som noget, der kun angik Arbejder og Arbejdsgiver; man stemplede rent ud Arbejdsstandsninger som Samfundsforbrydelser. Det var som om vor Oldermænd Claus J. Olsen oplevede at se sin egen Tid gaa under uden at forstaa det nye, der var kommet frem, og hans næsten fjendtlige Holdning, navnlig som Haandværkets første Mand, skadede det alvorlige Spørgsmaal om Lærlingeloven, der derfor kom til Verden i en for Haandværket saare daarlig Form, en Form, som større Smidighed fra Haandværkets Side sikkert kunde være lempet til det bedre.

I Løbet af Aaret fik man paa Grund af Arbejdsløshed en Lov om Overarbejde, hvor alt Overarbejde skulde udlignes med Afspadsring senere; den Lov blev nu ikke populær hverken hos Svende eller Mestre. Populær kunde den selvfølgelig heller ikke blive derved, at Masser af fastansatte i Stat og Kommune i vidt Omfang gik det fri Erhverv i Bedene, lige fra Arkitekter og Ingeniører o. l. til de jævreste Arbejdere. Videre fik vi Loven om Prisaftaler. En Lov, der viste sig at være brugbar

F. Elisiusen.

Alb. Christensen.

inden for vort Laug, og som, da alt kom ind under Priskontrol, reelt anerkendte Laugets almindelige Prisniveau.

Rejsefonden tog dette Aar ud paa sin længste Tur, den endnu havde prøvet. Turen gik til de baltiske Lande, hvor man saa al den gamle Kultur, som de gamle Riddere havde skabt. Man saa den gamle Hansastad Danzig, og hvad der var Toppunktet for hele Rejsen, var Besøget i Kowno, hvor Herman Petersens Svigersøn, Danmarks Repræsentant, Legationsraad Durloef med Frue tog imod alle Malerne, og hvor den østeuropæiske, ja slaviske Kultur med alt sit Kogleri var storslaaet for os Danske.

Senere paa Aaret arrangerede Rejsefonden en Familierejse til Aarhus, Mols og Ebeltoft.

Malerforsøgsstationen kunde melde om stadig stigende Henvendelser angaaende vanskelige materielle Spørgsmaal, og Teknologisk Institut gennemførte nu for Alvor videregaaende Uddannelse af Malersvende i et tre Maaneders Kursus, som Instituttet forsøgsvis begyndte Aaret før, og disse Kursus har siden været til overordentlig stor Gavn for hele Landets Malerstand.

Peter Larsen døde den 20. Februar. Han var en Maler af den gamle Skole og gennem mange Aar Medlem af Repræsentantskabet.

Jens Møller-Jensen sluttede sin Skole den 1. April, og dermed forsvandt en Epoke i Danmarks Malerundervisning. A. C. Larsen blev 75 Aar. Den 3. Juli døde F. Elisiusen 71 Aar gammel; han var en af de Mestres, der havde taget det store Tag, da Lauget blev omorganiseret, baade som Formand for den faglige Voldgift, som Bisidder og Revisor.

Den 23. August døde pludselig Carl Chr. Madsen; han havde været Repræsentant siden 1934.

Den 27. August døde Alb. Christensen 86 Aar gammel; dermed mistede Lauget et virksomt Medlem, der gennem et langt Virke altid tænkte paa sit Laug; han var da ogsaa Æresmester.

I Anledning af, at Otto og Chr. Møllmann indtraadte i deres Faders Forretning, oprettede de et Legat paa 6000 Kr.

Den 29. December døde Carl Winther, der i mange Aar var Repræsentant i Lauget.

1938

Dette Aar bragte Ferieloven, der bestemte, at alle Arbejdere skulde have 14 Dages Ferie med fuld Løn; for Malerfaget betød det en Lønforhøjelse paa 4 %. Selve Gennemførelsen af en Ferielov viste den Velstand, Danmark havde arbejdet sig op til ovenpaa Verdenskrigen og de efterfølgende Kriser.

Den 1. April afsluttedes Lønforhandlingerne med et 7 % Tillæg til Arbejdslønnen — en Forligsmandskendelse.

Claus J. Olsen, der siden 1903 havde tjent Lauget tro, ja rent ud sagt nyskabt Lauget, overlod nu Ledelsen til andre, og den 23. Marts valgtes Stensler-Thomsen, skarpt fulgt af Johs. Steffensen, til Laugets Oldermann.

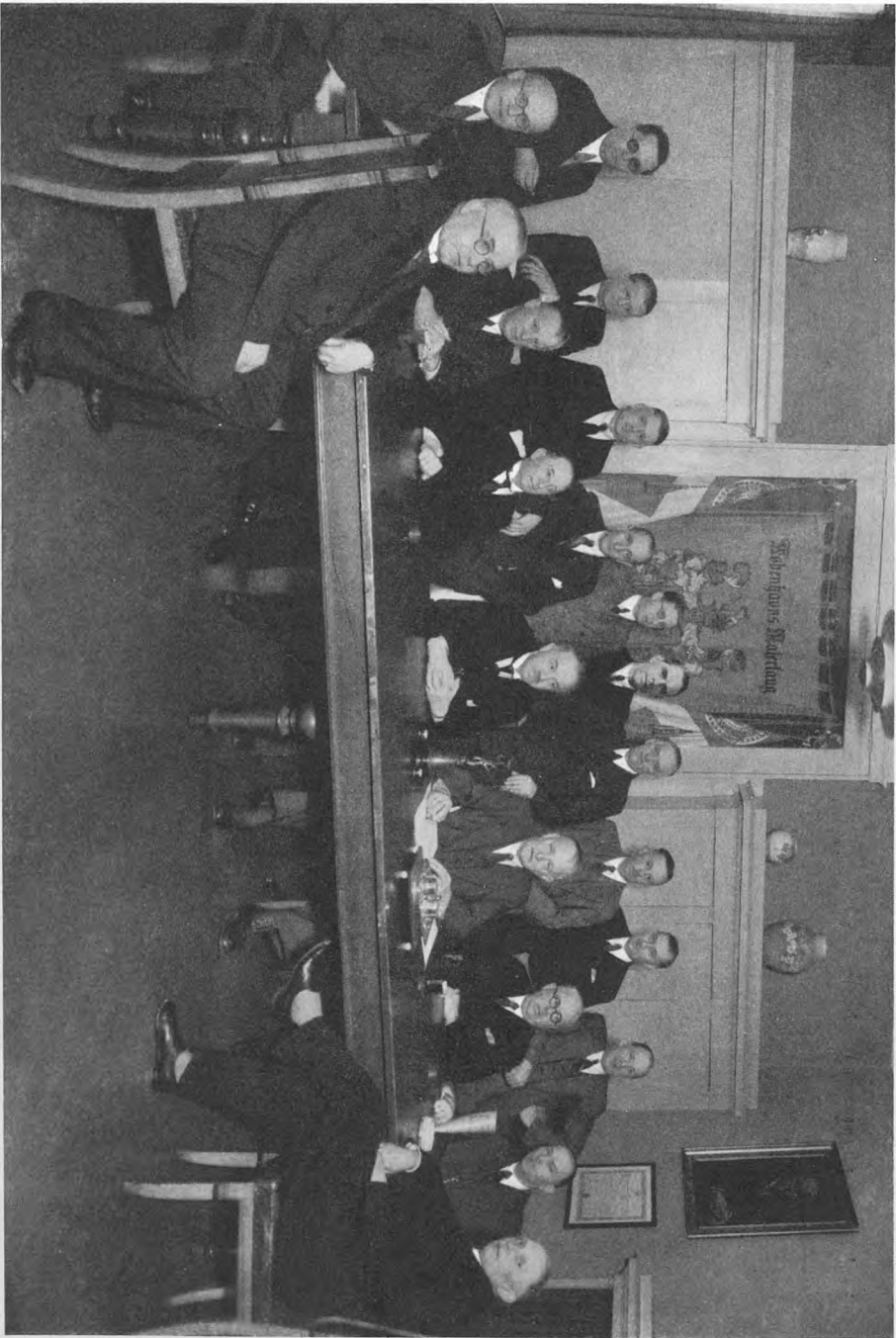
Claus J. Olsen udnævntes til Æresoldermand og hyldedes ved en Fest i Haandværkerforeningen den 10. Maj. Der kom Hilsener fra mange Steder, ikke alene her fra Landet, men ogsaa fra Sverrig og Norge.

Johs. Steffensen hyldede ham i versificeret Tale, og videre gik Talerne i Rad. Af Sangene fortæller et Vers om Livet som Oldermann.

*Oldermann kan være svært at være,
man skal være særlig genial.
Englevinger skal man bære
og helst aldrig være sur og gal.
Man skal have en ganske særlig Vandel,
kold og rolig, selv naar Haanden klør.
Skal ku' slaa med Svendene en Handel,
tale til ens Modpart bliver mør.*

Valget af ny Oldermann bragte Ændringer i Ledelsen. Johs. Steffensen blev Bisidder. Nyvalgtes til Repræsentanter og faglig Ret: Ankjær Johansen — Rob. Arntzen — H. A. Nielsen — Edv. Nordlindh — N. P. Nielsen.

Tidligt paa Aaret stod der en Dravat imellem Claus J. Olsen og Robert Rasmussen. Det var jo ingen Hemmelighed, at der var aabent

Bestyrelse og Repræsentantskab efter Generalforsamlingen 28. Marts 1938.

Fra venstre til højre forrest: N. P. Hansen, Jens Chr. Blachøe.

Anden Række: Chr. Møllmann, Robert Rasmussen, Johs. Stehensen, Steenler-Thomsen, Thorvald Petersen, W. Staack, Jens Chr. Knudsen.

Bageste Række:

Ankjær Johansen, Jens Tornum, H. A. Nielsen, Axel Hast, Rob. Arentzen, Aage Hansen, Th. Deleuran, Chr. Nordlindh, N. P. Nielsen, Herb. Lundstrøm.

Fjendskab mellem disse, og nægtes kunde det ikke, at Robert Rasmussen i Kraft af sin Dygtighed og sit store uselviske Arbejde endog vilde være et absolut Oldermannsemne, medens det paa den anden Side ej heller kunde nægtes, at han med sin store Forretning, glimrende ledet som den var, vilde have svært ved at vinde den store Del af Laugsmedlemmerne, der helst saa en mindre fremtrædende Forretningsmand paa denne Plads, ja helst saa en Mester som Claus J. Olsen, der aldrig deltog i Licitationer.

Men som nævnt, Tingene formede sig som et Opgør med Robert Rasmussen, og hans fornuftige Forslag om at beregne al Arbejde efter Mindsteprislisten med en Gradueringskala alt efter Arbejdsomfang, som med Enstemmighed var gennemført Aaret i Forvejen, blev nu sablet ned. Først saa sent som i 1944 genoptog man Tanken igen.

Ved Mødet den 13. Januar, hvor det store Opgør fandt Sted, samledes Stemningen i den Grad mod Robert Rasmussen, at han fik et Mistillidsvotum med alle Stemmer mod 2.

Dette Nederlag, forenet med en lige saa uvenlig Holdning fra den nye Oldermann, Stensler-Thomsen, som forhen fra Claus J. Olsens Side, gjorde, at Robert Rasmussen helt gled ud af Laugets Ledelse, og dermed mistede Laugets Ledelse en af de dygtigste Mænd for den Generation. Saa meget større Tilfredsstillelse var det, at hele Danmarks Malerstand stadig beholdt ham, ved at han forblev som Formand for Forsøgsstationen.

Aarets store Begivenhed var Rejsefondens Tur til den store Haandværkerudstilling i Berlin, en straalende Opvisning af hele det kulturelle Opbygningsarbejde man forberedte i Tyskland, og sikkert var det, at man inden for Haandværket i Tyskland, ja ogsaa hos os troede paa en virkelig Genrejsning af Haandværket, men hele dette faldt som Korthuse for den alt opslugende Krig.

Dog, hele Haandværkerudstillingen var en storslaet Opvisning af 30 Nationers Haandværk, og Danmarks Deltagelse belønnedes med en Ærespris.

Udover denne Tur arrangerede Rejsefondens et Besøg paa Det kgl. Teater, en Tur til Odense og et Par Foredragsaftener.

Aaret viste god Beskæftigelse om end lidt mindre end Aaret før.

Chr. Christiansen.

Det skandinaviske Samarbejde mellem Malermestrene fortsætter dette Aar i Oslo, hvor Oldermænden og Staack fulgtes med Lederne af Provinsorganisationen.

I Lighed med hvad man gennem flere Aar gennem Arbejdsdirektoratet havde paabudt af Forsigtighedsregler overfor sundhedsfarlige Materialer, f. Eks. Blyhvidt, udvidede man disse overfor hele den nye Arbejdsmetode og Materialer, som Sprøjtemalingen havde ført med sig. Samtidig blev der rettet Paamindelse om Terpentinernes eksemtdannende Farlighed. Teknisk Skole indviede sin nye Bygning i Julius Thomsens Gade.

I Gentofte lavede Malermestrene en lokal Sammenslutning til Varetagelse af de lokale Interesser.

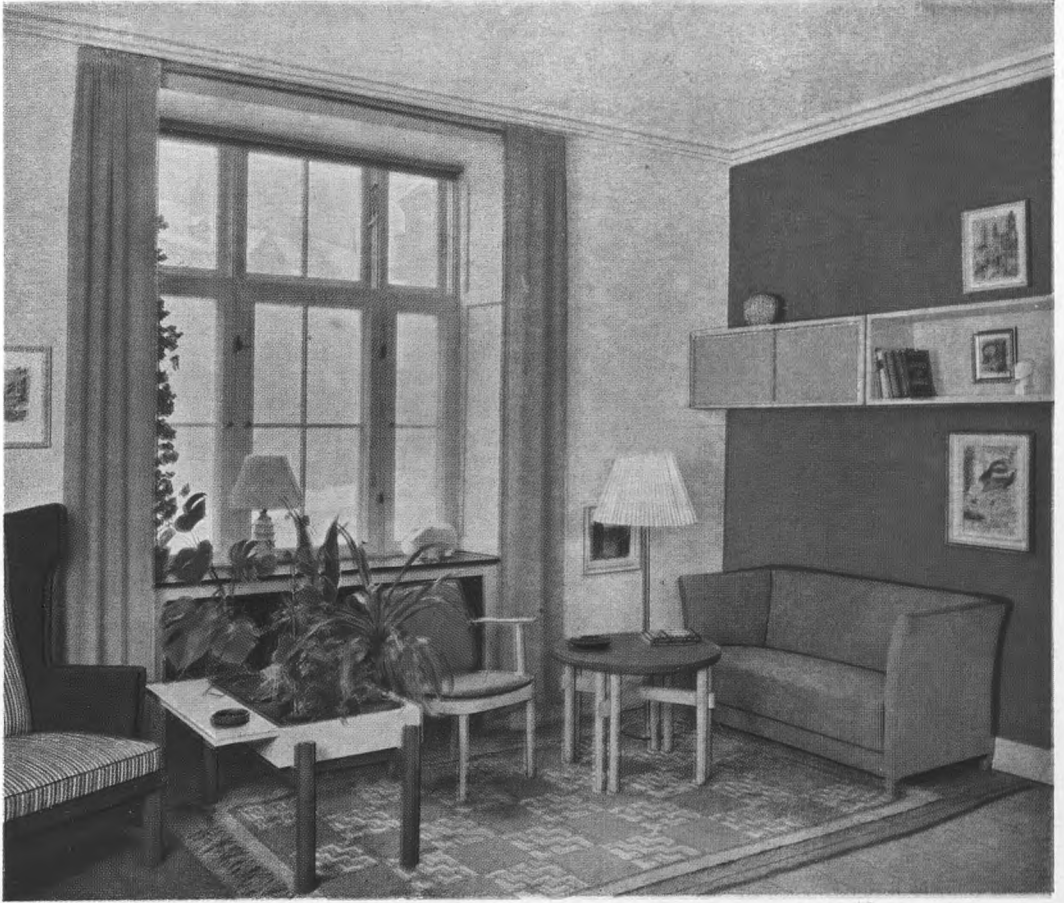
122 Lærlinge lavede Svendestykke, og 48 fik Udmærkelse. Teknologisk Institut og Malernes Forsøgsstation fik stadig større Betydning.

Interessen for et Laugshus viste sig dette Aar, og det drøftedes i de følgende Aar, men dermed blev det.

Og man begyndte at drøfte Mesterprøverne.

I Løbet af Aaret lykkedes det for første Gang at udveksle unge Haandværkssvende mellem Landene. En overmaade god Ting, som desværre Krigen satte en Stopper for.

Den 8. September døde Chr. Christiansen, en Mand, der mere end nogen anden elskede at arbejde for sit Laug. Han var Bisidder i Lauget i faa Aar, men allerede i 1908 fratraadte han i stærk Opposition mod Claus J. Olsen, og denne Opposition var hans store Indsats i Lauget.

Opholdsstue . Arkitekt Einar Borg . Malerarbejde: Dall og Eising.

KØBENHAVNS
KOMMUNEBIBLIOTEKER

1939

Aaret 1939, det Aar, da den store Verdenskrig, der som en Brand skulde hæрге hele Europa, begyndte, prægedes alt i Danmark af Sorgløsheden og rigeligt Arbejde. Ikke engang ved Krigens Begyndelse satte Alvoren ind, thi alle her i Danmark tænkte, at vi ligesom sidst skulde føle Guldfloedens Strøm ind over os. Billedet blev et noget andet.

Aarets første Begivenhed var, at Generalforsamlingen vægrede sig ved at genvælge Robert Rasmussen til Bisidder, og Jens Chr. Knudsen valgtes i Stedet for; ganske vist indtraadte Robert Rasmussen i Repræsentantskabet, men Stillingen i hele Laugsledelsen var saadan, at Robert Rasmussen Aaret efter forlod den.

Jens Chr. Knudsen, der ligesom Stensler-Thomsen og N. C. Blache hørte til den Række københavnske Borgersønner, der i 90'erne gik ind i Haandværket, maatte med deres solide Haandværkeruddannelse og akademiske Dekorationsuddannelse og borgerlige Kultur uvilkaarligt sætte deres Præg paa Laugets Liv, og Lauget fik her en uhyre virksom og interesseret Bisidder, der, da Krigens Vanskeligheder med Priskontrol kom, i høj Grad var Lauget til Gavn, da netop Forhandlingerne om dette blev Jens Chr. Knudsens Arbejde.

Den nye Oldermænd, der gennem mange Aar havde taget sig af Laugets Fester, markerede sin Oldermænds-Virke med at arrangere en Optagelsesceremoni i Januar for de i Løbet af Aaret nyoptagne Mestres. Hele denne Ceremoni er festlig og er i god Tradition med gammel Laugsskik.

Endnu i Foraaret tænkte man kun paa de fredelige Sysler, og baade fra Tyskland og Skandinavien kom Bud om at faa de unge Haandværkere udvekslet, for at de kunde lære fremmed Skik og Brug, og Rejsefonden startede sin store Rejse til Holland, Landet med de store malerhaandværksmæssige Traditioner, det Land, der gennem mange Aar var Storleverandør af alt til Oliefarveteknik og Lakker. Rejsen var en stor Oplevelse og ikke mindst takket være de rige Malerisamlinger, Byernes gamle Arkitektur og de nye, moderne funktionalistiske Boligkvarterer.

Jens Chr. Knudsen.

Dog bragte det vore Malere nogen Skuffelse at se hvor beskedent, ja tarveligt, Malerhaandværket udførtes i de almindelige Nybygninger. Hjemkomsten fejredes den 25. Juli ved en Fest, hvor Rejsestipendieforeningens Bestyrelse og Rejsefondens gode Ven og Hjælper, Eduard Stenfeldt Hansen, sammen med hans og vor Gæst, Malermester Peter Jørgensen fra Luzern, var med. Aftenen vekslede med Sange, Taler, Filmsoptagelser fra Rejsen og Arentzens farvefotografiske Optagelse fra Turen.

Men Rejsefonden glemte heller ikke det hjemlige, lige fra Besøg paa Thorvaldsens Museum og Christiansborg til Turen ud i det blaa.

Malerne med Koner tog ud til Kallundborg med alle dens Minder fra gamle Dage.

Krigens Alvor begyndte hen i September—Oktober at melde sig, og selv om man ved et Fællesmøde for Malerorganisationer og Farve- og Lakfabrikanter viste stor Optimisme med Hensyn til rigelige Materialer til Malerne, saa mærkedes alle de stærke Opkøb snart, og den 21. Oktober forhøjedes Laugets Mindstepriser 10 %.

Ved Svendep prøven bestod 139 denne, heraf 68 med Udmærkelse.

Laugets Kontorer flyttedes til Dantes Plads 33.

Vognmalerforeningen holdt 40 Aars Jubilæum den 22. Juli, og Thorvald Petersen blev som en af Stifterne Æresmedlem. Paa Initiativ af den nye Oldermænd Stensler-Thomsen stiftedes Malerlaugets Boligfond, og han gav generøst den første Gave: 2000 Kr. Det var dog, som Interessen tabte sig for denne, maaske paa Grund af Krigen, for endnu i 1945 var den kun paa knap 4000 Kr. C. C. Bjerg, der som Vognmaler og Formand for Vognmalerforeningen havde gjort en Indsats i sit Fag, døde den 3. Januar 80 Aar gammel. Laugets Æresmester, Emil Kruse i Berlin, døde den 22. Februar. Under N. P. Nielsens Ledelse startedes Laugets Studiekreds, der skulde drøfte Organisations- og Lovgivnings-spørgsmaal o. l. Malernes Understøttelsesfond fejrede 85 Aars Jubilæum.

Den 23. Oktober døde Louis Christensen, der ved sit Virke i Malersangforeningen som Formand vandt sig mange Venner.

1940

Krigens Alvor satte nu ind, først med Arbejdsløshed, det samme Fænomen, som vi kendte fra forrige Krig, og tidlig paa Foraaret var hver tredie Bygningshaandværker ledig (vi havde nu ogsaa en frygtelig Isvinter). Situationen var saa mørk, at Oldermændene paamindede sine Laugsfæller om at være standhaftige over for Pres af Priserne og paapegede den Mangel paa Borgersind, der syntes at herske, hvor Malerne skulde have deres Penge. Alt steg, og den 1. Februar forhøjedes Laugpriserne med 5 % og den 1. November yderligere med 9 %, saa vi i Løbet af et Par Aar havde en Stigning paa 24 %.

Men Arbejdsløsheden var stadig en Fare, og der indførtes tvungen Indskrænkning af Arbejdstiden — en 5 Dages Uge — ligesom Svendene maatte afgive en Del af deres Løn til Udligning for dem, der havde mindre Arbejde. Laugets Statistik viser, at man var nede paa en Beskæftigelse som i 1932—33.

Svendene fik Dyrtidstillæg paa godt 24 Øre pr. Time. For Alvor viste Materiale mangelen sig nu, da Landet siden 9. April ved Besættelsen var lukket ude fra oversøiske Tilførsler, og man drøftede, hvorledes man med det i Landet værende Materiale kunde hjælpe Malerne bedst. Man henvendte sig til Regeringen med Anmodning om, at Malerne i første Række blev sikrede, og i Tiden frem skete dette ogsaa til Gavn for vort Fag. Fernisprisen, der ved Krigens Begyndelse var 0,87 Kr., var 1. Januar 1940 1,55 Kr. og 19. Oktober 1940 1,75 Kr., hvorefter der ingen Noteringer var paa Fernis.

Paa Teknologisk Institut, der gennem Krigsaarene skulde blive Faget en saa glimrende Hjælper, havde man paa et ret tidligt Tidspunkt taget Opgaven op om Grundlaget for Malermaterialer i den kommende Tid, og ved Malerstævnet sidst paa Aaret kunde Sven Larsen ikke alene give os fyldig og god Besked om Arbejdet med Emulsioner, men ogsaa om de Fordringer, man skulde stille til disse, og hvordan man kunde bruge dem. Og man kunde allerede ved Besøg ude paa det ny Radiohus se Emulsionerne anvendt i Praksis. Tiden viste, at Restriktionerne om

Herman Petersen.

Malerhaandværkets Brug af Oliefarven snart kom, og da var det helt paa Forsøgsstationens Grundlag, det kom til at hvile.

Den 3. Juni vajede Malerlaugets eget Dannebrogflag paa Laugets Balkon, og det var til Ære for tre 25 Aars Jubilarer: Oldermænd Stensler-Thomsen og Bisidderne Staack og Th. Petersen, alle tre havde siddet i Laugets Ledelse i 25 Aar. Ved Aftenens Fest i Haandværkerforeningen, hvor Hyldest paa alle Maader blev de tre til Del, udnævntes Th. Petersen til Æresmester.

I Svendepøven deltog og bestod 170, hvoraf 33 fik Udmærkelse.

Rejsefondens Stifter og Formand, Herman Petersen, blev den 12. Januar fejret i Anledning af, at han ved Aarsskiftet blev 70 Aar, og Jubelen var stor; ikke mindre var Jubelen, da han paa Generalforsamlingen den 27. Februar udnævntes til Æresmester. Med denne Hæder skete der Herman Petersen en stor Ret. Han havde endda fra før Aarhundredeskiftet tjent Lauget, ja endda siddet i Ledelsen saa tidligt som i 1898. Idérig og optimistisk har han altid været, og dette har Gang paa Gang tvunget ham ud i Oppositionen, første Gang allerede i 1899, da han holdt paa, at Malerlauget burde have sin Mindsteprisliste; men hele Ledelsen satte sig imod dette, og saa gik Herman Petersen. I Dag kan man ikke tænke sig Malerlauget uden den af Priskontrollen anerkendte Prisliste. Senere da alle de unge Mestre reorganiserede Lauget, var Herman Petersen Ideernes Mand, og meget af det, som Claus J. Olsen gennemførte, var paa Impuls af Herman Petersen. Men ogsaa her lod Herman Petersens Idealisme sig ikke forene med Claus J. Olsens Realisme, og Herman Petersen gled for bestandig ud i Oppositionen, hvor han gjorde uhyre Gavn gennem alle de mange Aar. Herman Petersen har dog lige fra første Færd været den førende Kraft i Laugets Begravelseskasse og har stadig med Iver kæmpet mod alle mere eller mindre maskerede Angreb paa denne og ført den sikkert gennem alle Skær.

Men det blev paa et helt andet Omraade, at Herman Petersen kom til at yde sin største Indsats — nemlig i Malerlaugets Rejsefond. Allerede i 1902 satte Laugets daværende Oldermænd ham ind i Rejsestipendieforeningens Bestyrelse, men det var først, da han stiftede Rejsefondens i 1922, at denne blev den Institution, der saa at sige ene tog Laugets kulturelle Opgaver op. Og at det netop lykkedes, skyldes i første Række

Herman Petersens ukuelige Initiativ og Idealisme. Rejsefonden var paa Studietur til Fri-landsmusæet i Lyngby, og det fik sit eget fine Værelse i Laugslokalerne, hvor Harald Gades Gaver og Th. Deleurans kunstneriske Dekoration forhøjede Glansen. Ligeledes var der en Studietur med Damer til Sorø og Ringsted — for ikke at glemme en stor Stiftelsesfest. Yderligere oprettedes en kulturel Studiekreds som Supplement til den rent faglige Studiekreds.

Jens Hansen døde den 15. April — han havde i en Aarrække været Repræsentant i Lauget. Borgmester Kaper, der som Borgmester og Formand for Teknisk Skole altid havde staaet Haandværket nær, fratraadte som Borgmester i København; han fik dog ikke lang Tid at nyde sit Otium i, thi Døden indhentede ham snart.

Den 4. November døde William Hansen, der havde tjent Lauget først som Repræsentant, derefter som Bisidder, for at slutte som Revisor. Han havde i sin Tid udført det grundlæggende Arbejde ved Udarbejdelsen af Laugets Mindsteprisliste.

William Hansen.

1941

Aaret 1941 blev et Krigsaar, hvor vi for første Gang rigtig mærkede, hvor stramt alt var blevet. Alle Rationer blev knebet ud til det yderste, og paa alle Omraader traadte nu regulerende Love og Regler ind. Man havde allerede længe fra Regeringens Side set den Fare, der var ved at lade den frie Handel herske med alt, hvad der henhørte under vore Materialer, og allerede i Slutningen af Aaret 1940 kunde det ikke skjules, at Sortbørs-Handel fandt Sted med Fernis o. l.

Handelsministeriet nedsatte et Udvalg til at tage sig af alle Sager vedrørende Linolie-Spørgsmaal o. l. Udvalget bestod af Ingeniør N. Lichtenberg (Industriraadet), Direktør Aage Rehné Larsen (Oliemøllerne), Fabrikant Weihe (Farvefabrikanterne), Malermester N. P. Nielsen (Malerne). Senere tiltraadte Ingeniør Aabye fra Teknologisk Institut og Grosserer Illemann Larsen (Farvehandlerne). Blandt dette Udvalgs betydeligste Opgaver var Forordningen af 14. Marts 1941. Denne Forordning indskrænkede paa mange Omraader Brugen af Fernis. Paa Nybygninger maatte kun Vinduer og udvendige Døre males med Oliefarve, ellers gjaldt det om at bruge Emulsion i Stedet for Fernis.

Ligeledes skulde Handelsministeriet (Udvalget) give Autorisation til Fremstilling af Emulsion.

Nu maatte man ikke mere male Plankeværker, Skure o. s. v. med Oliefarve, og paa meget gammelt Arbejde gjaldt det, at kun det, der forhen var malet med Oliefarve, maatte males hermed igen.

I fuld Forstaaelse af, at Haandværkets egne Mænd bedst forstod at udnytte de sparsomme Materialer, bestemte Forordningen, at kun Malere med selvstændig Virksomhed maatte faa Fernis.

Det blev Malerne til stor Gavn, at Udvalgets Arbejde med Fordeling af Linolie og Fernis i første Række skete under N. P. Nielsens Medvirken, ja han afgjorde Anmodningerne i første — maaske ogsaa i sidste Omgang.

Særlig i Begyndelsen voldte disse Indskrænkninger mange Vanskeligheder. Senere blev af Fabrikkerne — takket være rigelige Tilførsler af

Robert Rasmussen.

Terpentin, hvad enten de var mineralske eller vegetabiliske — paa Lakbasis fremstillet en Del Lakker og Understrygningsfarver. Og det blev muligt at udføre godt og pænt Malerhaandværk. Ja, selv med de mange Emulsioner, der hvilede paa Blanding af Olie og Vand, formaaede man langt bedre end under forrige Krig at lave pænt Malerhaandværk. Men et Smertensbarn havde man overalt. Det var Gulvene. Thi her kom alle Erstatninger til kort, og den sparsomme Fernisation hverken maatte eller kunde bruges hertil. Ja, sparsom var Fernisationeringen, idet Malerne i 1941 ialt fik 7 % af deres Fernisforbrug i 1939, og saa skulde man endda aftage de $\frac{3}{4}$ i Emulsion. At Fernisen saa kostede 2,88 Kr. spillede jo ikke saa stor Rolle, men Aarene fremefter fordobledes denne Pris for at skaffe Landbruget den Fortjeneste, det havde Krav paa for Dyrkning af Hør o. l. Olieplanter.

Aaret bragte ogsaa en Regeringsforanstaltning af fuldstændig ny Art, nemlig Tilskudslovene. Det vil sige, at man fra det offentlige gav Tilskud paa 25—35 % paa Udførelsen af visse Reparations- og Ombygningsarbejder. Og da der i disse omfattedes meget Malerarbejde, fik Malerne godt at gøre. Det var den store, truende Arbejdsløshed forbundet med Tysklands Krav om ledig Arbejdskraft, der foranledigede disse Love. Thi Landet var bedre tjent med at betale til hjemlig Produktion, end hvad der reelt skete, idet Landet betalte de i Tyskland arbejdende Arbejders Løn, og Tyskland fik hele Fordelen. At Arbejdsløsheden var stor ved Aarets Begyndelse, viser, at man regnede med, at 40 % af Malersvendene var ledige. Tilskudslovene ændrede Billedet, saa at Beskæftigelsen steg til omtrent paa Højde med 1939.

Een Ting gavnede Malermestrene i Konkurrencen mod alle de Viceværter og Gaardmændsfuskere, som altid har skadet Faget, og det var, at disse ikke kunde faa Part i Tilskudsarbejderne, thi hertil krævedes Haandværkere.

Robert Rasmussen forsøgte paa Foraarsgeneralforsamlingen at slaa til Lyd for en Udrensning af alle de Administrationsudgifter, som man ganske ugenert havde overført til det kulturelle Fond. Resultatet blev, som det maatte blive: et Slag i Luften; thi Ledelsen havde lige fra først af kun betragtet Kontingentet til det kulturelle Fond som almindeligt Kontingent uanset de Løfter, der den Gang, da det vedtoges, blev givet.

Teknologisk Instituts Indsats, hvad enten det gjaldt Undervisningen, Malerstævnerne eller Forsøgsstationen, var stor, og specielt paa Omraadet Emulsionsundersøgelser var det Raadgiver ved hele Lovgivningen. Det maa derfor betragtes som misforstaaet Laugspolitik, at man ønskede Robert Rasmussen fjernet fra Formandsposten i Forsøgsstationen. Thi bortforklares kan det ikke, at alt, hvad der findes paa Teknologisk Institut til Gavn for Malerne, ene skyldes Robert Rasmussens Initiativ.

Axel Hast.

Under hele denne vanskelige Materiale- og Olietid gavnede det Malerfaget meget, at en af deres egne — nemlig N. P. Nielsen — var Københavns Malerlaugs Repræsentant i Olienævnet. Han var først kommet ind som Repræsentant i Malerfagets Importudvalg, men i Januar 1941 ændredes Tingene, og det blev som Malerfagets Repræsentant i Linolienævnet hans Hovedvirke kom til at gælde, og dér har han uegennyttigt gavnet sin Stand, og det var da ganske naturligt, at Malermesterorganisationerne faa Aar efter gav ham en Dotation. Iøvrigt blev han i 1942 Bisidder i Lauget.

Rejsefonden var yderst aktiv, ene som den var om Laugets kulturelle Arbejde. I den indre By besøgte den en Række smukke Bygninger, og en Aften var helliget Sverrig, specielt Lapland. Yderligere var der en storlaaet Tur til Helsingør og en hyggelig Familietur til Charlottenlund og Eremitagen foruden Stiftelses- og Julefest.

Deltagelsen i Svendepøven var stor — ialt 129, hvoraf 23 fik Udmærkelse. Den 30. Januar blev Oldemand Knud Stensler-Thomsen udnævnt til Ridder af Dannebrog. Samme Dato fejrede Malerfirmaet H. Schübelers Sønner 75 Aars Jubilæum.

Th. Deleuran skænkede Lauget et smukt Laugsskilt, som han selv havde tegnet.

Den 21. November døde Formanden for Vognmalerforeningen, Axel Hast. Han var en energisk Organisationsmand. Under ham var det lykkedes at faa Vognmalernes Kaar forbedret, og selv viste han Initiativ og Dygtighed paa saa glimrende en Maade, at han opnaaede den Hæder at blive udnævnt til gl. Hofleverandør.

Den 29. December døde Redaktør Aage Sølvér Schou, der gennem sit Arbejde som Fællesrepræsentationens Kontorchef var i Berøring med alt dansk Haandværk.

1942

Aarets Begivenhed inden for Lauget var, at Lauget fik ny Oldermænd, idet Knud Stensler-Thomsen grundet paa Sygdom maatte nedlægge sit Hverv. Det blev kun faa Aar, at Stensler-Thomsen var Oldermænd, ialt kun 4, og han naaede aldrig at løfte Arven efter Claus J. Olsen, ligesom han heller ikke naaede at omordne selve Laugsledelsen saaledes, at man kom væk fra den Svaghed, der laa i, at Oldermænden er den altbestemmende, en Ting, der havde vist sig at rumme Vanskeligheder i de senere Aar af Claus J. Olsens Oldermændstid.

Nu, da Aarene er gaaet, og Knud Stensler-Thomsens Sygdom, der har svækket den før saa raske og friske Mand paa det alleralvorligste, ja saa maa det i allerhøjeste Grad beklages, hvis det anstrengende Oldermændshverv har haft sin Del i den strenge Sygdom.

For Lauget staar Knud Stensler-Thomsen som den friskfyrglade Foreningsmand, den fødte Festarrangør. Stensler-Thomsen hører til den Stab af Laugsmestre, der fylkede sig om Claus J. Olsen, da han i 1915 brød med sine reformkraftige Hjælpere, der i sin Tid satte ham ind paa Oldermændspladsen.

Stensler-Thomsen er født i et velhavende københavnsk Haandværker-Milieu, og denne økonomiske Frihed forenet med et overmaade godt Humør og Slagfærdighed bragte ham frem. Men Sygdommen standsede ham i ret at udfylde den Plads, hans Interesse havde ført ham til.

Johannes Steffensen, der blev valgt paa Generalforsamlingen den 28. Marts, iøvrigt med Jens Chr. Knudsen som værdig Modkandidat, hører til en gammel Christianshavner-Malerslægt, og han har gaaet Turen igennem som Malersvend og som Arbejdsformand, inden han gled ind i Faderens Forretning. Han er en Mand, der i høj Grad har virket i Foreningsarbejdet, blev saaledes Formand for Malersangforeningen af 1846 og senere Formand i Malernes Understøttelsesfond. Han er gennem hele dette Foreningsarbejde blevet trænet i Forhandlingens Vej paa bred, demokratisk Basis, og dette har sat sit Præg paa hele hans Ledelse af

Stensler-Thomsen.

Lauget, hvad Lauget ogsaa trængte til ovenpaa den Claus J. Olsenske mere enevældige Kurs.

Endnu skal Dommen om Johannes Steffensens Oldermandskab ikke skrives, men de Aar, der er gaaet, tyder paa, at Lauget i Johannes Steffensen har faaet en Leder, hvorunder Laugslivet vokser og udvikler sig paa sundeste Maade.

Ved samme Generalforsamling valgtes N. P. Nielsen til Bisidder som en smuk Paaskønnelse for hans Arbejde i Olienævnet. Den Betydning, som det var for Malerfaget i hele Landet at have en Malermester i Olienævnet, er andet Sted omtalt, men at det var saa besindig og dygtig en Mand har selvfølgelig gavnet Sa-

gen yderligere, og hans store Forhandlingsdygtighed ligesom Interessen for Laugsmedlemmernes økonomiske Interesser, som han ved Studiekredse havde belært sine Laugsbrødre om, gjorde, at man virkelig i ham fik en dygtig Bisidder.

I Repræsentantskabet indvalgtes H. A. Nielsen og Georg Nielsen (Omø).

Den 7. December døde Claus J. Olsen, og til Minde om ham skrev Johs. Steffensen dette Digt:

*Paa denne store Sorgens Dag
en Mindekrans jeg her vil flette.
Med Kløgt Du varetog vor Sag,
og altid fandt Du ud det rette.
Du førte frem vort gamle Fag
i Storm som i stille Dage,
Du tit for Lauget slog et Slag,
vort fælles Vel at varetage.*

*Vi siger Tak for mange Aar,
hvor Du for os din Gerning øved.
Dit Minde nu med Guldskrift staar,
mens selv Du hviler ud i Støvet.
Hav ogsaa Tak for Vennesindet,
Du øste ud til Høj og Lav;
en Skat vi ejer nu i Mindet
om alt det gode, Du os gav.*

Hermed var det slut med Malerlaugets store Organisator, der med sit enevældige Regimente havde skabt det Malerlaug, vi har i Dag. Claus J. Olsen var født i 1864; hans Fader faldt i Krigen, og han opvoksede i smaa Kaar; han kom i Malerlære i Holbæk og kom som ung Svend til København og blev senere Mester uden dog at faa en større Forretning. Han kom sammen med en Kreds af unge jævnaldrende Malermestre, der alle belært af Arbejderpartiets Rørelser forstod, at Københavns Malerlaug maatte reorganiseres, hvis dette skulde følge med Tiden. Denne Kreds satte ham ind i Laugets Ledelse den 27. Februar 1903 — endda

som Bisidder. To Aar senere — den 7. December 1905 — vælges han ved en Urokrisse, hvor kgl. Hofmaler Vilhelm Hansen nedlagde sit Hverv, som Oppositionens selvskrevne Fører til Oldermænd.

Dette, at en af Smaamestrene blev sit Fags Oldermænd, var den Gang en Sensation, og Claus J. Olsens gode Ven Thorvald Petersen skriver i Nekrologen i Medlemsbladet, at Pressens Folk med Forbavselse traf den nyvalgte Oldermænd i Færd med at feje Fortovet udenfor den Ejendom, han boede i, og som han var Vicevært for, ja et Fotografi af denne Situation kom endda i Pressen. — Ja, det var den Gang, at det borgerlige København kom helt ud af Koncepterne, da de valgte Maler Jensen til Borgmester i København. Senere har Billedet jo ændret sig noget. —

Johs. Steffensen.

Claus J. Olsen blev ikke alene Laugets Oldermænd — nej, han blev dets Forretningsfører, og med fast, ja haard Haand gennemførte han store Reformer. Paa dette Omraade kom hans næsten geniale Evner til at gribe en Sag an ikke alene paa rette Maade, men ogsaa i rette Øjeblik. Han var en Realpolitiker af første Rang. Han havde et forunderligt Instinkt for at tage Ekstrakten af alle de frembrusende Reformtanker og Planer og forme disse i Tidens Krav, saa at de i Realiteten ogsaa lod sig gennemføre.

Han var som alle Førere en Demagog af første Rang og ve den Modstander, der forsøgte at indvende noget mod, hvad Claus J. Olsen mente, ja, han blev paa det skaanselsløseste imødegaaet. Og selv om der under hans lange Regeringstid i Lauget var Opposition, og den var til Tider endda skarp, saa erkendtes fra denne Side altid hans ubestridelige dygtige Ledelse. Hans store Organisationsevne blev ikke forbeholdt Malerlauget alene, snart hentede man ham ind i Arbejdsgiverforeningens allerøverste Ledelse, hvor han ved utallige Lønforhandlinger var en førende Kraft og endte til Slut som Haandværkets første Mand, nemlig som Formand for Fællesrepræsentationen.

Men blid var Claus J. Olsen ikke at have til Modstander, det viste sig, da det i 1915 kom til et større Opgør mellem den Gruppe af Mestre, der sammen med ham havde gennemtvunget Reformerne i Lauget. I dette Opgør viste Claus J. Olsen en Handlekraft af uanet Art; han fik med Generalforsamlingens Hjælp saa at sige fornyet sin Bestyrelse og Re-

N. P. Nielsen.

Ingeniør Aabye.

præsentskab, og siden da var Samarbejdet mellem Claus J. Olsen og Ledelsen urokkelig i Claus J. Olsens Aand.

Opgøret havde sat Saar, som ikke heledes, hvad Claus J. Olsen heller ikke interesserede sig for. Det skyldes hans Initiativ, at Jubilæet i 1922 blev saa festligt, og stadig var hans sikre og klare Omdømme en Rette-snor for Laugets Liv. Hans Manddomsværk for Malerlauget, ja meget Haandværk her i København, vil altid blive staaende i Haandværkets Historie.

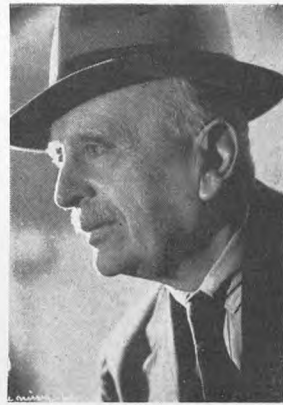
Claus J. Olsen oplevede inden sin Død at se den Mand, han bedst kunde tænke sig til at videreføre hans Værk, blive valgt til Oldermænd i Malerlauget; den Mand var Johannes Steffensen — den nuværende Oldermænd.

Aaret gik med Driftighed, og selvom Fernistildelingerne endnu var smaa, da det kolde Efteraar 1941 havde skadet den hjemlige Hørførelse, saa lykkedes det overalt at klare den gode Beskæftigelse. Og to Gange i Løbet af Aaret arrangerede man Udstilling af Malerhaandværk udført af de nye Materialer, nemlig i Akademisk Arkitektforenings Udstillings-lokaler og ved Dansk Arbejdes store Udstilling i Forum: »Alt det Nye«. Denne Udstilling var et Kæmpeopbud, ja næsten et straalende Eksempel paa, hvor rigt og mægtigt vi kunde klare den trods 2½ Aars Besættelse og Mørklægning. Malerlaugets Stand paa Udstillingen var meget original og i kraftige Farver tegnet af Arkitekt Hans Hansen og gjorde trods sin lidt tilbagertrukne Plads Lykke.

Rejsesfonden havde festlige Ture — en til Fredensborg og Frederiks-borg samt en til Amager med Dragør og Store Magleby. En straalende Julefest med alle Fotografientusiasten Malermester Axel Niensens Farve-

Sven Larsen.

Axel Seehusen.

fotografier fra Italien. 191 aflagde Svendestykke, 28 fik Udmærkelse. Svendenes Dyrtdstillæg steg til 39,15 Øre. Den 1. Juli fik Medlemsbladet sin selvstændige Redaktør: Einar Robert Rasmussen — en dygtig og i Faget meget interesseret Mester, der gav Bladet, der nu blev større og kun udkom 2 Gange om Maaneden, en fast Linie, og mange faglige og fagkunstneriske Problemer blev af Bladet ført frem paa allerbedste Maade. Ogsaa paa anden Maade fik Einar Robert Rasmussen Lejlighed til at sætte sit Præg paa Laugets Arbejde, og det var et Tab for Lauget, at han i December 1945 af rent personlige Grunde nedlagde sine Hverv.

Aarets Malerstævne blev afholdt i Odense og bragte Marlo Joensen en straalende Succes for hans Malerskole.

Den 16. Februar havde Ingeniør Aabye været Malernes Forsøgsstations Leder i 25 Aar. Om Ingeniør Aabye kan kun godt siges, og det var en Triumf for ham at holde Jubilæum nu under den vanskelige Materialesituation, som han paa bedste Maade havde forstaaet at lempe.

Jørgen Laursens Efterfølger, Hilmar Rasmussen, fejrede Forretningens 40 Aars Jubilæum med Udsendelsen af et lille Skrift.

Den 5. Maj blev alle Maleres Ven, Sven Larsen, 50 Aar. Sven Larsen var gennem sit Arbejde paa Forsøgsstationen og Leder af Teknologisk Instituts Malerkursus'er kommet i Forbindelse med mange Malere inden for Lauget, og altid har hans grundige Viden og hans djærve Svar skaffet ham Venner.

Den 12. December holdt Malerfirmaet Axel Seehusen 50 Aars Forretningsjubilæum. Axel Seehusen, der er af gammel Haandværkerslæggt, og som ligesom hans Generation af Malere har den solide Akademiuddannelse, har formaet at arbejde sin Forretning op til en af Køben-

havns førende, og som Eksempel paa dette viser Tallet 5 Millioner Kr. udbetalt i Arbejdsløn i de 50 Aar.

Den 11. September døde Herman Høffer, en gæv Maler af den jævne bramfri Type, der var elsket af alle.

Robert Rasmussen fik sit Ridderkors, og det var velfortjent for hans Arbejde for Malerfaget.

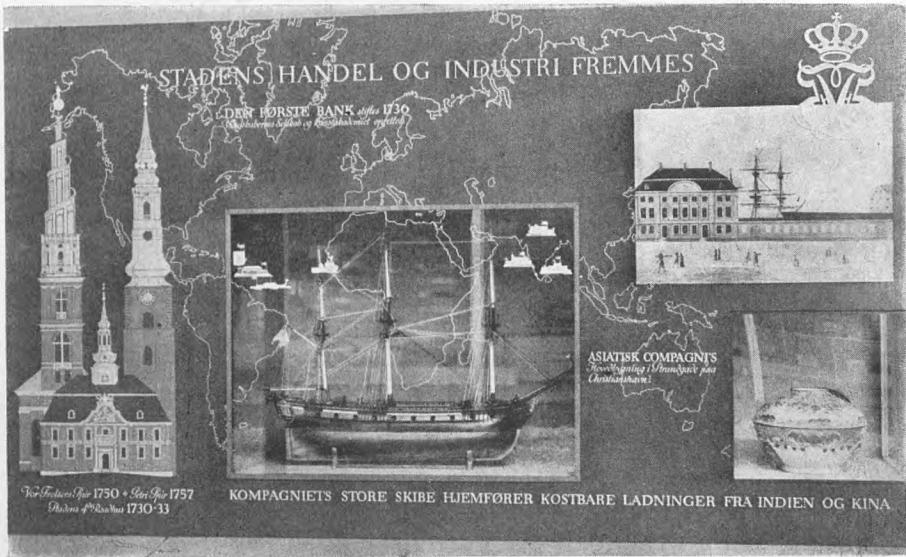
1943

Den Spire, som Aaret før blev lagt i det kulturelle Arbejde ved at gøre vort Medlemsblad bedre, blandt andet ved at ansætte Einar Robert Rasmussen til Redaktør, viste sig ret. Medlemsbladet bragte en Række fagkulturelle Artikler af Redaktøren og Bahne Preisler, og naar dertil lægges gode Maanedsoversigter og Materialeoplysninger, maa det siges, at meget var vundet.

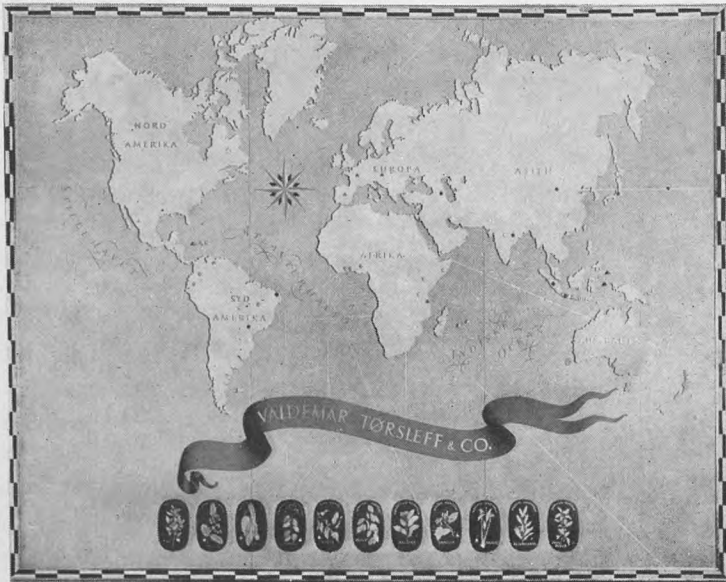
Aaret prægedes i høj Grad af Tilskudsarbejderne, og dette gav Arbejde tidligt paa Aaret, idet disse skulde være færdige indenfor den rette Sæson. Den store Pengerigelighed, der ligesom under forrige Krig fulgte med de tømte Lagre og de lette Krigsgevinster, gav selvfølgelig endnu mere Malerarbejde. Ja, der mærkedes en følelig Mangel paa Arbejdskraft. Materialesituationen var god. Malerne fik ialt 31 % af 1939-Forbruget takket være den gode Høst, og naar dertil lægges, at Restriktionerne dæmmede op mod de største Forbrug paa Nybygningerne, forstaar man, at Situationen var jævn god.

Indenfor Laugets Arbejde samledes man om de indre Opgaver, idet Lønninger, Dyrtidstillæg o. l. helt afgjordes uden Laugets direkte Indflydelse. Der var dog et stort Arbejde med hele Tilrettelæggelsen og Forhandling med Priskontrollen, idet ikke alene Malere, men alle var denne undergiven. Endnu i Sommeren var der et storslaet Dyrskue paa Bellahøj, hvor samtidig Byen København havde en Udstilling, der gennem 500 Aar fortalte om Byens Liv, og Maleren Thor Bøgelund havde her sammen med Magister Axel Chr. Jensen fra Bymusæet skabt en smuk Udstilling. Bøgelunds Indsats var som Dekorationskunst af høj Rang.

Dog, Besættelsens Traade trak sig stærkere og stærkere sammen om den Frihed, Landet tilsyneladende havde, hvad bl. a. Rigsdagsvalget om Foraaret havde vist. I Amerika og England kaldte man os Rovmorderens Kanarieflugt. Den 29. August indgav Ministeriet sin Demission, Landets Officerer blev fængslet og Flaaden sænket. Vort Politi

Thor Bøgelund: Udstillingen »By og Borger» paa Bellaahøj 1948.

Thor Bøgelund: Dekoration hos Vald, Tørsleff & Co.

Frk. K. Jørgensen.

Johs. Birk.

beholdt vi, men vor Konge var Fange, og vi fik den saakaldte Departementchefs-Regering.

Det gav et Afbræk i selve det daglige Liv, men ikke i Beskæftigelsen indenfor Faget, der stadig var god. Og faa Maaneder efter var Livet ligesom faldet til Føje igen, og Rejsefonden, der havde haft en to Dages Udflugt til Møen Grundlovsdagen, fejrede med stor Bravour sin 20-aarige Stiftelsesfest.

109 Lærlinge aflagde Svendep prøve — 39 med Udmærkelse. Laugets Kontorchef, Frk. K. Jørgensen, holdt 40 Aars Jubilæum den 16. Juni. Frk. K. Jørgensen, der stadig er Laugets Kontorchef, har gaaet hele Laugets Reformtid igennem, ja hun er en Del af hele Udviklingen og har i al den Tid været alle Laugsmedlemmer en god Hjælper. Hun blev selvfølgelig hyldet paa sin Festdag, og Kongen tildelte hende Fortjenstmedaillen i Sølv.

Indenfor Laugsarbejdet skal fortælles om det Arbejde, et nedsat Reklameudvalg førte. Her blev gjort et omfattende Undersøgel sesarbejde og en virkelig Reklamekampagne tilrettelagt i Samarbejde med Reklamebureauet Sylvester-Hvid. Men ved Forelæggelsen i Foraaret 1944 blev Forslaget henlagt, thi da Beskæftigelsen ogsaa det Aar var stor, var Tiden ikke moden dertil endnu. Men jævnsides med denne Aviskampagne planlagdes en Oplysningsrække af kulturel Art om Malerhaandværk, som Bahne Preisler varetog, og den 7. December talte Bahne Preisler i Radioen om at bruge Farverne mere. Det følgende Aar, inden alle Papirrestriktioner standsede alt, sørgede han for Artikler i forskellige Tidsskrifter.

Den 16. Maj afsløredes en Mindesten for Claus J. Olsen.

Den 2. September blev Johs. Birk 70 Aar. Han hører til det Kuld af Malermestre, der gennemførte det store Reformarbejde i Lauget, men som ogsaa som Opposition i 1915 gled ud af Ledelsen. En retlinet og stærk Personlighed — en Pryd for sin Stand. Johs. Birk er nu en af Laugets Revisorer.

Einar Eising, Medlem af Repræsentantskabet, malede og skænkede et Maleri af fhv. Oldemand K. Stensler-Thomsen.

1944

Aaret var et mørkt Aar, hvor Besættelsens Baand blev strammere. Sabotagen og dermed Tyskernes Hævnakter, Schalburgtagen, voksede. Politiets forsmædelige Arrestation og Deportering skete 19. September. Mord og Clearingmord hørte til Dagens Orden. En Pressecensur af allerværste Art blev indført, og en Overflod af illegale Blade og Bøger fremkom.

Den store, usunde Pengerigelighed, der tilsyneladende er hver Krigs Kendemærke, gav travl Beskæftigelse, og trods Vanskeligheder fik Malerne da stadig de Materialer, de skulde bruge. Ved Aarets Begyndelse var der Nytaarsfest med Optagelse af 41 nye Medlemmer. 37 Lærlinge aflagde Svendep prøve — heraf fik 32 Udmærkelse.

Imellem de unge og yngre Mestre rejste der sig en Kritik af Laugets Virke, som de ønskede ført med sikre og strammere Tøjler, og Sjælen i dette var Medlemsbladets Redaktør, Einar Robert Rasmussen, og ved Valggeneralforsamlingen udgaves to Pjecer med Forslag om et omfattende Nyvalg. — Bevægelsen som saadan løb næsten ud i Sandet, ikke paa Grund af dens Uberettigelse, snarere fordi Tilrettelæggelsen ved Generalforsamlingen var mindre heldig. Man fik nyvalgt en af Bevægelsens Kandidater, Forsøgsstationens Lærer og praktiske Leder, Sven Larsen. Dog, Aaret efter gik det bedre, da kom 3 nye Mænd ind, men selve Oppositionens Virke fik ikke ret stor Betydning, fordi selve Hjernen, ja Lederen, Einar Robert Rasmussen, trak sig ud af alt Laugsvirke i December 1945.

De frivillige Mesterprøver begyndte at vinde frem som et glædeligt Tegn paa Hævdelse af Faget.

Paa det kulturelle Omraade arbejdedes der flittigt, hvad Udstillingen paa den videregaaende Malerskole viste. Her havde Th. Deleuran og Einar Madsen faaet noget nyt og godt frem. Bahne Preisler arbejdede med Laugspropagandaen i Tidsskrifter og Blade og fik saaledes Artikler optaget i Tidsskrift for Kunstindustri, Billed-Bladet, Danmarks Haandværk, Tidsskrift for Industri, og flere af disse Artikler eller Dele deraf

Jens Møller-Jensen.

I. P. Madsen.

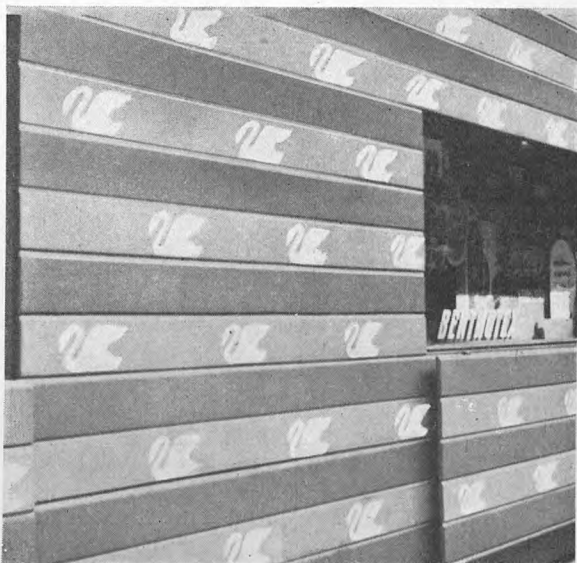
gik i Dagspressen Danmark rundt, ja op til 26—27 Blade med en enkelt Artikel.

Som et morsomt Felt for Malermestrenes Virke var de mange Vinduesskærme for de store Butiksruder. Her fik Malerne frie Hænder og viste, at de fuldt ud mestrede disses Dekoration og Farve. — Ja, saadan kunde Bomber og Skydning aabne Vejen for vort dekorative Haandværk. —

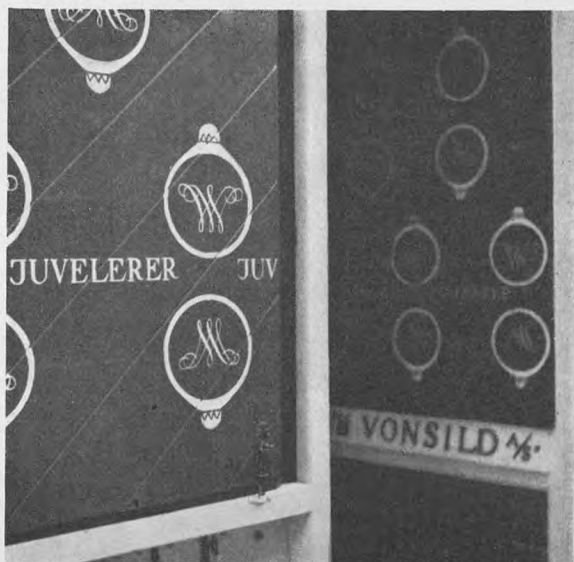
Maleren Jens Møller-Jensen fyldte den 23. Marts 75 Aar; han havde kort Tid forinden haft den Glæde at vise sit kæreste Arbejde — Kalkmalerierne paa Københavns Raadhus — frem for Rejsefonden.

Jens Møller-Jensen, hvis Hovedvirke faldt allerede omkring Aar 1900, var med sin Skole blevet en Fører indenfor Malerundervisningen, og hans Reforme — ja, hans dekorative Former og Farver behersker for en stor Del megen Malerskoleundervisning den Dag i Dag til Trods for den glippende Kontakt med Tidens Bygningskunst. Nægtes kan det ikke, at naar Malerhaandværket i Dag i alt for høj Grad staar uden Føling med Bygningskunsten i Dag, ja saa er det hans stærke Viljes og de økonomisk dygtige, men paa det malerkulturelle Omraade mindre dygtige Laugslederens Skyld. Jens Møller-Jensen har som den intolerante, men stærke Stridsmand, i sin Ildhu sit store Ansvar for den Bølgedal, Malerhaandværket befinder sig i i Dag.

I. P. Madsen blev den 31. Maj 70 Aar, og han var i mange Aar Vognmalerforeningens dygtige Formand og sad som saadan i Repræsentantskabet og er nu Laugets Revisor. Rejsefonden var Grundlovsdagen en Tur i Næstved og Præstø. Senere paa Aaret besaas Danmarksfrisen paa Bellahøjskolen, malet af Gutorm-Pedersen — et af vor Tids fremragende Stykker dekorativt Malerhaandværk.

Vinduesskærm.

Vinduesskærm.

1945

Aarets alt overskyggende Begivenhed var Befrielsen, der kom. De sidste Maaneder havde været præget af Terror i stedse stigende Grad, men den 4. Maj om Aftenen slog Befrielsens Time, og Jubelen, der gik over Landet, var storslaaet. Samtidig med Befrielsen steg Beskæftigelsen, som dog i de forrige Maaneder havde været jævn god, og vi oplevede en Sommer, hvor Arbejdsmængden var saa stor, at vi for første Gang virkelig manglede Arbejdskraft, og Vanskelighederne med Materialerne var ogsaa store, thi Forsyningerne, vi stadig havde faaet fra Tyskland, stoppede, og Leveringerne vest fra kneb det med i allerhøjeste Grad, men Arbejdet blev trods alt lavet. Svendene fik dog to Gange i Løbet af Aaret Dyrtidstillæg og var nu oppe paa 75,15 Øre i Timen. Som et Tidens Tegn blev et Par Medlemmer af Lauget af nationale Grunde slettet, og et Par var saa forstaaende, at de selv meldte sig ud. I det hele taget var de nationale Rørelser stærke, og Kongefødselsdagen den 26. September blev en Festdag uden Lige.

Tilslutningen til Lauget var større ved Nytaarsfesten; der blev optaget 55 nye Laugsbrødre. Ialt var der 596 Medlemmer ved Nytaar 1945. Igennem flere Aar havde man arbejdet for at faa nye Regler for Licitationerne, og ved Foraarets Generalforsamling blev de nye Regler vedtaget. Disses Varighed vil nu ikke blive lang, thi Myndighederne har ved en Kommission af interesserede Parter faaet vedtaget en Licitationsordning, der, naar den lovfæstes, vil betyde, at intet Arbejde udføres uden Dækning for Arbejds løn, Materialer, Omkostninger og en Fortjeneste.

Den allerede fra Aaret før opstaaede Opposition, hvis Hovednerve var Einar Robert Rasmussen, fik større Held med sig paa Aarets Generalforsamling. Efter at Aage Hansen var valgt til Bisidder (W. Staack var jo død), blev Einar Robert Rasmussen, Hilmer Rasmussen og Bent Lemche valgt ind i Repræsentantskabet. Dermed gled et mangeaarigt Medlem, Chr. Blache, ud. Det samme skete for Vognmalerforeningens Formand Georg Nielsen (Omø). Det var nu kun kortvarigt for den

Aage Hansen.

sidstes Vedkommende, thi i Slutningen af Aaret nedlagde Einar Robert Rasmussen sine Hverv, og Georg Nielsen (Omø) blev igen Repræsentant og Bahne Preisler Redaktør af Medlemsbladet. Sent paa Aaret nedsattes et Udvalg til at forberede en Udstilling i Januar 1947 i Anledning af 325 Aars Jubilæet. Udvalget fik følgende Sammensætning: Bahne Preisler (Formand), Aage Hansen, Georg Nielsen, Einar Robert Rasmussen, Johs. Steffensen. Af dette Udvalg udtraadte Einar Robert Rasmussen, og Kai Seehusen indtraadte som regnskabskyndigt Medlem.

Farvemøllen, eller som den hedder: De forenede Malermestres Farvemølle, der for hundrede Aar siden blev stiftet paa Malermester, Oldermænd Tillys Initiativ, fejrede sit Jubilæum med at give de tre store Malermesterorganisationer 10.000 Kr. hver til Legater. Lauget forøgede saaledes sin store Legatformue endnu mere.

Trangen til at komme ud at rejse var selvfølgelig stor. Nu efter 5 Aars Spærring fik Rejsefondens nye Formand, Bahne Preisler, arrangeret en Tur til Udstillingen »Bo bätre« i Gøteborg, men af de 125, der meldte sig, fik Rejsefonden kun Valuta til 25, men til Gengæld morede de sig for de 125. Samtidig med Rejsefondens Stiftelsesfest kom Amandus Gustavsens Rejsefond fra Stockholm herved, og det var dejlige Dage, der sluttede med en stor Fest (Rejsefondens Stiftelsesfest) i Haandværkerforeningen, hvor Svenskerne skænkede Fonden en smuk Gustavsbjergsvase. Til Festen havde Hjalmar Breck skrevet en Sang, hvoraf vi her bringer et Vers:

*Här glömmas ej vår Trængsels Kval,
med Tyskervold och Frihets sval,
vi min's då alle danska så
de svarta Skyar stå,
o hur härligt, den gång Sverige sa'
Dören öppet står for jer hver Da',
och her var ingen Snack, de fick riktig Tobak,
vår hjärteligaste Tack.*

Og i det svenske Malerblad skrev Karl Karlmann en lang Artikel om Besøget, og han sluttede med disse Ord:

»Hur var det i Köpenhamn nu för tiden? har varit en av de stående frågorna, då man träffat vänner og kolleger efter resan. Svaret blir att

köpenhamnarna är sig i stort sett lika som alltid, men det ligger kanske en något mollbetonad underklang i deras glättighet. Det är ju klart, att fem års ockupation med under de sista åren ett ytterst hårt tryck har satt sin prägel på människorna. Korsen på gatorna, där någon frihetsk-hjälte stupat, är också ständiga påminnelser om den tid, som nu är lyckligt övervunnen. Kulhålén i skyltfönstren är också rätt vanliga och på grund af bristen på stora fönsterrutor har man hjälpligt lagat hålen genom att på insidan klistra glasbitar. De bombade och genom sabotage förstörda husen påminna också om den hårda tiden. Mat har danskarna gott om. Det är ransonering endast på smör och bröd. Smörkupongerna var man mycket noga med överallt, men brödkuponger klipptes nästen aldrig för mörkt bröd men väl för vitt.

Man såg överallt på gatorna amerikanska och engelska uniformer. Utanför hotellen stod jeeps parkerade och på restauranterna såg man allierade officerare och soldater roa sig i bästa samförstånd med köpenhamnsflickorna. Huruvida köpenhamnspojarna var lite belåtna med engelsmännen och amerikanarna blev vi icke i tillfälle få utröna.

Stämningen mot de över 200 000 tyska flyktningarna i landet var präglad av förståelse för det tyska folkets svåra öde. Man skiljde strängt på dem som stått för den fasansfulla tyska terrorn och på dem som icke kunde lastas för den politik som förts. Om de tyska soldaterna talade man ibland i skämtsam ton och betecknade dem med et glimt i ögat såsom »souvenirsamlade objudna tyska turister«. Danskarna ha en utomordentlig förmåga att kunna ruska av sig sorgerna så snart de övervunnits. Nu vänta de danska målarna ivrigt på att byggnadsverksamheten skall komma i gång på nytt och att den oerhörda bostadsbristen genom deras medverkan skall lättas. I Sverige följer vi våra danska vänners strävanden på olika områden med stort intresse och vi önskar dem lycka till i sitt forsatte arbete att bygga upp et fritt och demokratiskt Danmark. Liksom vi önska dem hjärtligt välkomma till Sverige på en planerad återvisit nästa sommar.«

Den 9. Februar døde Æresmester og Bisidder W. Staack. Hans Virke indenfor Haandværket var stort, og stor var hele den repræsentative Forsamling, der fulgte ham til Graven.

Den 28. April døde Charles Nielsen, Sangforeningens energiske Formand.

Den 9. Juni blev Malersangeren Hjalmar Breck 70 Aar.

Malerlaugets og Rejsefondens Historie for de sidste 25 Aar kan ikke skrives uden at medtage denne Bohème, hvis lyse Syn og evige Veloplagthed var lige stor, om det gjaldt en Tale, en morsom Historie

eller en Sang, altid var Hjalmar i første Række, og naar det gjaldt Fest, var Himlen altid blaa. Det hændte, at et Arbejde blev stillet lidt til Side, naar der lagdes Beslag paa Hjalmar's Selskabs-Talenter. Med al denne Livsglæde fulgte et lige saa optimistisk økonomisk Syn paa Tingene. En Optimisme, som Venner støttede ham i baade paa den ene og anden Maade. Hjalmar Breck er Medstifter af Rejsefonden, og yderligere har han en Fødselsdagsklub, hvor Medlemmerne mødes en Gang om Maanednen for at fejre Maanedens Fødselarer. Her er Hjalmar Formand, Kasserer og Revisor i egen Person. Generalforsamling og Valg eksisterer ikke i denne Klub. —

Den 4. Oktober var det 25 Aar siden, Overlærer Einar Madsen begyndte sin Gerning paa Malerskolen, og da han endnu er en ung Mand, vil han mange Aar frem i Tiden være det unge Kuld af Malermestres gode Vejleder paa det skønne Malerhaandværk.

Einar Madsen er som Pædagog enestaaende, idet han med sit raske Københavnerhumør ret er en Lærer efter Malerdrengenes Hjerte, og naar dertil lægges en fremragende haandværksmæssig Kunnen, forenet med aabent Blik for det nye i Tiden, saa er Malerne og Malerlauget godt tjent med ham.

En af Malerlaugets Veteraner, Æresmester og Bisidder Thorvald Petersen, blev den 13. December 75 Aar. Thorvald Petersens Virke indenfor Malerlauget falder i nøjeste Traad sammen med Claus J. Olsens, hvis Stedfortræder og Sekretær han gennem Aarene var, ligesom han var Formidleren ved Stiftelsen af Skiltefabrikantforeningen og Rejsefonden. Ogsaa som konservativ Borgerrepræsentant ydede han det konservative Parti Støtte. Men hans kæreste Opgave var sikkert, da han som Formand samlede og rejste Jubilæumsudstillingen i 1922, der virkelig var en Københavnerbegivenhed, thi Thorvald Petersen elsker sit Fag lige fra de Blomstestykker, han maler over sine Døre, til det jævreste Arbejde, der gaar ud fra hans Værksted. Rejsefonden hædrede ham med en Æresrude, tegnet af hans Søn, Ditlev Plate Petersen.

Hjalmar Breck.

Th. Petersen.

Einar Madsen.

1946

Aaret 1946 bragte paa mange Maader Vanskeligheder for Malerfaget og paa helt andre Omraader, end man havde ventet. Det viste sig, at Verden var kommet saadan af Lave, at Tilførslerne af udenlandske Raaprodukter, ja selv færdige Materialer til vort Haandværk, saa at sige svigtede, og var der endelig Muligheder for Tilførsler, ja saa stødte der valutamæssige Hensyn til, der helt standsede Varens Indførsel. Gang paa Gang forbausedes man over de Valutabestemmendes Afvisning af Materialer til Malerhaandværket trods Henvendelser fra Fabrikanter, Malerlaug og Malerforbund. Oldemanden og N. P. Nielsen havde store, men desværre forgæves Besværligheder.

Omtrent lige saa galt var det med Arbejdskraften. Store Dele af de unge Haandværkere kom til at gøre Militærtjeneste eller andet offentligt Hverv. Landet havde mange udenlandske Flygtninge og politiske Fanger, og overalt skulde der bruges unge, kraftige Vagtmænd, og da Haandværkssvendene jo hører til den sundeste Del af Befolkningen, saa blev det dem.

Dertil kom, at Fødselsoverskudet for en Snes Aar siden var meget lavt, saa man manglede ligefrem den Ungdom, der skulde fylde op i Rækken for dem, der gik væk. Endelig var der en Pengeoverflod, saa Sansen og Lysten til at bruge Malerne var stor.

Med Stolthed konstaterede Malerforbundet i hvert Nummer af dets Medlemsblad en Arbejdsløshedsprocent paa o.

Naar Malerne alligevel kom igennem Sommeren, ja saa var Aarsagen den, at de havde lært at klare sig igennem Krigsaarene, men undgaas kunde det ikke, at Fortyndingsolier og Tran kom længere i Forgrunden, end de fortjente, naar der er Tale om Malerhaandværk, og mange Ønsker gik til Oliekongen — det Øgenavn, vor trofaste Hjælper gennem alle Malerkvaler, Laugets Bisidder N. P. Nielsen, havde faaet.

Der var meget Arbejde overalt, og navnlig hvor Tyskerne havde huseret, thi Forholdene var jo saadan, at selv gjorde de ikke rent, og

Georg Nielsen (Omø).

ingen vilde arbejde for dem ved saa lidet lukrativt Arbejde som Rengøring, og derfor var det beskidt og raseret overalt.

Galt var det selvfølgelig ogsaa med at faa Svendene til at være tilfreds med Akkordpriserne ved det mere jævne Arbejde. Helt uden Grund var det ikke, at Oldermændene maatte henstille til Mestrene at holde Overenskomsten og ikke betale Sortbørspriser for at beholde Svendene.

Da Sommeren kom, maatte Oldermændene rette en Henvendelse til det store Publikum om at udsætte ikke absolut nødvendige Arbejder til Sensommer og Efteraar. Det er vist første

Gang, at Malerlaugets Oldermænd beder Folk om at lade være med at faa malet.

Saa galt var det, at Lauget besluttede at udsætte sin store Jubilæumsudstilling 1947 et Aar, da Forholdene med Svende og Materialer var for vanskelige til at kunne gennemføre dette.

Mange unge blev Mestrene, og mange tilsluttede sig Lauget, der den 1. Oktober havde 669 Medlemmer, det højeste Antal Lauget nogen Sinde havde haft.

Aaret bragte endelig en Afgørelse paa de mange Aars Kamp mod den Smudskonkurrence, som meget Licitationsvæsen havde affødt.

Naar man alligevel ikke med særlig Glæde modtog de nu til Lov ophævede Licitationsregler, ja saa er det vel fordi, at disse endnu som al teoretisk Lovværk er belempret med Skavanker, som kun det praktiske Liv kan rette. Kernepunktet i Reglerne er, at intet Arbejde maa bringes til Udførelse, uden at der er Dækning for alle Udgifter (Arbejds løn, Materialer og Omkostninger) samt Fortjeneste. At faa dette lovfæstet vil sikkert frem gennem Aarene, naar haarde Tider kommer igen, blive til Gavn for Haandværkerne og dermed ogsaa for Malerne.

I Laugets indre Liv skete ikke store Begivenheder. Ved Nytaarsfesten blev ikke mindre end 52 nye Mestrene optaget under de festligste Former. Thorvald Petersen nedlagde sit Hverv som Bisidder, og i hans Sted valgtes Vognmalerforeningens Formand Georg Nielsen (Omø), en ret ny Mand indenfor Laugsarbejdet, men med et vaagent Øje og Øre for, hvad Tiden kræver; han vil sikkert blive Lauget en god Mand.

Paa samme Vis som sidst, naar Lauget samles til Fest, viser Mestrene Forstaaelse for, hvad Tingene koster, og ved Generalforsamlingen

i Marts bevilgedes et Kontingent paa 40 Øre pr. Uge i tre Aar fra Nytaar 1946, og samtidig sattes Kontingentet op med $\frac{1}{4}$ % af Arbejdslønnen til Administration, en haardt tiltrængt Foranstaltning, thi Laugskontoret fik mere og mere Arbejde.

Malerlaugets dygtige Kontorchef, Frk. Jørgensen, forlod Kontoret fra 1. August, og ved en Fest fejrede Laugets Ledelse hende. Hun udnævntes til overordentligt Medlem af Malerlauget. Om hende skrev Laugsbladet følgende:

»Det er vel faa Laugsmedlemmer, der kendte Lauget, før Frk. Jørgensen traadte til.

Hun har troligt fulgt med under 4 Oldermænd og set, hvorledes Laugets Opgaver voksede, ja, hun har været den, der vidste Besked med alt og alle. Vi er mange, der mener, at naar Frk. Jørgensen i Telefonen gav os det Svar: »Det maa De hellere tale med Oldermænden om,« ja saa havde vi Opfattelsen af, at hun mange Gange vidste fuld saa god Besked.

Og saadan kan sikkert den ene og den anden finde Træk frem af sin Erindring om Frk. Jørgensens enestaaende Evne til at huske den eller hin Ting, en Anmeldelse, en Tilbudssag osv. Eller tænk paa Frk. Jørgensens enestaaende Evne til at have alt i Orden, naar det var den eller dens Fødseldag, Jubilæum o. s. v.

Og saa sidst dette med Kasse og Regnskaber. Paa dette Omraade har Frk. Jørgensen været enestaaende. Aldrig har man hørt, at der paa en Regnskabsgeneralforsamling har været en Post, der ikke kunde, ja var gjort Rede for.

Bølgerne har jo tit gaaet højt i Malerlauget. Claus J. Olsen og alle hans samtidige, der reformerede Malerlauget, var ikke Folk, der forsømte nogen Lejlighed til at kæmpe for, hvad de mente var ret og godt for Lauget, og alt dette har Frk. Jørgensen oplevet og overlevet. Thi her kommer vi til selve Sagens Kerne, at selv om Frk. Jørgensen ikke har været Fredens Midtpunkt, saa har hun og hendes Virke været fredshelliget, og alle har betragtet hende som en af Laugets Grundpiller. Stærkt forankret, ja knyttet til Laugets solide Økonomi har Frk. Jørgensen altid følt sig, og Laugets store Pengekasse er i hendes Tid vokset med langt over en halv Million.

Efter dette maa hver og en forstaa, at Frk. Jørgensen har ydet ikke alene sit Livs Indsats, men ydet vort Laug saa god og saa stor en Tjeneste, at alle vi Laugsbrødre skal takke hende og ønske hende Lykke og Glæde i den kommende Tid, hvor hun kan se tilbage paa et godt Livsværk.«

Th. Deleuran.

Den 21. Marts var det 25 Aar siden, at Th. Deleuran indtraadte i Laugets Repræsentantskab. Hans Virke her indenfor har altid været at skærme, ja opbygge Fagets kunsthaandværksmæssige Virke, og som saadan blev han Heinrich Schübelers Efterfølger, og hver Gang Lauget kaldte paa ham, naar det gjaldt en Fane, et Svendebrev o. s. v., blev det altid Th. Deleuran, der var Mester for dette, og som Symbol for hans Laugsinteresse saavel som for hans kunsthaandværksmæssige Evner virker vort smukke Laugsskilt, som han skænkede Lauget.

Men størst har dog hans Indsats for Faget været ved Starten og Ledelsen af den videregaaende Malerskole, hvor København — ogsaa takket være Overlærer Einar Madsens Medarbejderskab — har faaet en af Landets bedste og tidsvarende Malerskoler.

Con Amore har Th. Deleuran dyrket Stafelmaleri og har gennem Aarene været en stadig Charlottenborgudstill.

Rejsefonden har været virksom med en stort anlagt Sverigestur til Stockholm og Dalarna, hvor 50 københavnske Malere fik en straalende gæstfri Modtagelse af svenske Kolleger. Rejsens store kulturelle Udbytte skyldtes i høj Grad de svenske Malermestres Rigsforenings Leder, Dir. Karl Karlmann, der havde tilrettelagt Turen. Videre var Rejsefonden i Kolding og Fredericia samt en Tur ud i Nordsjælland med Ledøje Kirke og Nivaa Malerisamling som Maal.

Hans Berggren.

Malersangforeningen holdt den 11. September 100 Aars Jubilæum med stort Gilde og stor Koncert samt Festskrift (skrevet af Bahne Preisler), og Foreningens mangeaarige Festarrangør Georg Thomsen, der ogsaa stod for denne Fest, blev Æresmedlem.

Til Festudvalget vedrørende Jubilæumsfestlighederne valgtes Oldermænd og de fire Bisiddere samt Arentzen, Eising og Thor Bøgelund.

I Dage 4.—6. November mødtes for første Gang efter Krigen Nordisk Malermesterorganisation. Kongressens Deltagere var:

Fra Finland: Malermestrene Rudolf Lehtinen, Eino Pilvi og Leo Mellais.

Fra Norge: Malermestrene Hilmar Berg, Eystein Ross og Ivar Melby.

Fra Sverige: Malermester Amandus Gustavson, Direktør Karl Karlmann og Malermestrene Anders Olson og Bror Sandå.

Fra Danmark: Oldermænd Johs. Steffensen, Malermestrene Aage Hansen, J. Chr. Knudsen, Georg Nielsen, N. P. Nielsen, Thomas Petersen, Horsens, og A. Wiran, Odense.

Der var mange Ting, man havde at drøfte med hinanden. Verdenskrigen med alle dens Saar stod endnu ulægte, og Vejen frem var særlig haard for Finland og Norge, hvor Tyskerne havde huseret værst. Men Glæden ved atter frit at kunde drøfte Fagets og Organisationernes Vel, gav hele Mødet en Optimisme og en lys Tro paa Fremtiden for Nordens Malere.

Vemodigt var det, at Organisationens Formand, Hans Berggren, ikke kunde være med. Ham, der nu igennem mange Aar af alle føltes som en af Nordens store Haandværkerskikkelser, var bundet til et strengt Sygeleje. Men glemt havde han ikke sine danske Venner, idet Karl

Fra venstre t. højre - siddende: Hilmar Berg, Johs. Steffensen, Amandus Gustavson, Th. Petersen, Olson. Staaende: Aage Hansen, Ivar Melby, N. P. Nielsen, A. Wiran, Bahne Preisler, Bror Sandå, Georg Nielsen, Jens Chr. Knudsen, Eystein Ross, K. Karlmann.

Karlmann paa hans Vegne overrakte et smukt Sølvkrus. Kruset var en Gave til Hans Berggrens Fader, der havde faaet det af sine Svende, da han blev 50 Aar. I Bunden af Kruset havde Hans Berggren ladet indgravere denne Hilsen til sine danske Kolleger:

November 1947.

Till minne av lyckliga år i gott samarbete mellan
danska och svenska organiserade målaremestare.

Hans Berggren.

Ogsaa Finnerne viste deres Glæde for Københavns Malerlaug ved at skænke en udskåret Træbovle.

Laugets Ledelse tog sig vel af sine Gæster. Den første Dag gik med Drøftelser af Fagets Ve og Vel, den næste Dag gjaldt en Tur rundt til det nye og gode, vi havde at vise dem. Turen omfattede Radiohuset, Handelshøjskolen, Malerskolen i Ahlefeldtsgade, Teknologisk Institut med Forsøgsstationen og Malerskolen, Danmarksfrisen paa Bellahøj-skolen og Grundtvigskirken. Dagen sluttede i Det kgl. Teater, hvor

Ved Bordet: N. P. Nielsen, Jens Chr. Knudsen, Johs. Steffensen, Georg Nielsen (Omø), Aage Hansen.
 Staaende: Hilmar Rasmussen, Chr. Nordlindh, Mogens Birk, Sven Larsen, B. Lemcke, Th. Deleuran,
 Chr. Mølmann, D. Plate-Petersen, Jens Tornum, Rob. Arentzen, H. A. Nielsen, Einar Eising,
 Herb. Lundstrøm, Georg Nielsen.

Drachmanns Skuespil »Der var engang —« gav vore fremmede Gæster et smukt dansk Kulturindtryk. Den næste Formiddag besaa Sadolin og Holmblads Farvefabrik. Vi opfyldte hermed vore Gæsters Ønske om at se en dansk Farvefabrik, endda Nordens største.

Næste Gang, Nordens Malermestre mødes, sker det i Helsingfors 1948, og til den Tid ønsker man ogsaa at have Islands Malermestre med.

Tidlig paa Aaret arbejdede Udstillingskomiteen med Planlægning af Jubilæumsudstillingen 1947. Man antog Arkitekt Kindt-Larsen til at forme Rammen om Udstillingen, hvortil Kunstindustrimusæet havde lovet at give Plads.

Selve Planen for Udstillingen lagdes paa følgende Maade:

- I. Laugets officielle Udstilling.
- II. En kollektiv Udstilling for Vognmalerne.
- III. En stor Udstilling omfattende Bygnings- og Skiltemaleri formet som selvstændige Udstillinger fra de respektive interesserede Mestres.
- IV. En Reklameopvisning fra vore Leverandører.

Thor Bøgelund.

For alle fire Afdelinger gjaldt den Forordning, at de var undergivet Censur og burde opfylde Kravet om at vise det bedste indenfor vor Tid af Malerhaandværk — ja, helst pege paa Vejen frem. Man ønskede, at Mestrene paa samme Vis som for 25 Aar siden søgte Kunsternes Hjælp til Opgavernes Løsning og henviste til den allerede godt kendte Række Kunstnere, som i de sidste Aar havde vist nye og smukke Veje frem for vort Haandværk.

For yderlig at hjælpe de ganske unge, der kunde have noget godt til Fornylse af vort Haandværk, udskrev Komiteen medio Februar en Konkurrence med en samlet Præmiesum paa 2500 Kr. Desværre viste det sig, at de unge, vistnok grundet paa Aarets overspændte Travlhed i vort Fag, ingen Forslag fik lavet og sendt ind ved Konkurrencens Udløbsfrist.

Konkurrencen fik derved et negativt Forløb og delte dermed Skæbne med flere kunsthåndværksmæssige Konkurrencer af lignende Art dette Aar.

Laugets officielle Udstilling var det Tanken at dele i to Afsnit. Det ene af disse skulde være af ren propagandamæssig Art, altsaa omfatte saadanne Emner som Rustbeskyttelse, god Vedligeholdelse af udvendigt Træværk, velholdte Ejendommens bedre Salgsværdi o. s. v. samt Klarlæggelse af, at godt udført Malerhaandværk er billigst i det lange Løb, smukke Farver giver Glæde o. s. v.

Det andet Afsnit, som man vilde stille op i selve Kunstindustri-musæets Forhal, skulde fortælle om Malerhaandværkets Historie.

Denne Opgave blev overdraget vor Laugsbroder, Tegneren Thor Bøgelund.

En bedre Mand end Thor Bøgelund kunde man ikke faa til denne Opgave, idet han ved en Række Udstillinger i Ind- og Udland har løst mange lignende Opgaver paa fremragende Maade.

Man havde saaledes tilrettelagt Malerlaugets Jubilæumsudstilling paa bedste Maade, men Tiden og Forholdene ændrede Tingene anderledes.

Det ganske forrygende Tempo, hvorunder Foraarets og Sommerens Beskæftigelse havde fundet Sted samtidig med saa alvorlige Materiale-vanskeligheder, at man faktisk lidt hen paa Sommeren stod uden Fernis, talte sit eget Sprog om Vanskelighed for at lave en god Udstilling, og

dertil kom Troen paa store økonomiske Krav om Eengangsskat og Tvangslaan, saa Laugets Ledelse besluttede at udsætte Udstillingen et Aar.

Saa slutter disse 25 Aar af vort gamle Laugs Historie i et Aar, hvor meget gammelt er sunket i Grus, og hvor meget nyt skal bygges op, ikke alene Huse, ja hele Byer, men ogsaa helt nye Samfundstanker og Samfundsforhold. Hvad Tiden frem vil bringe, véd ingen, men Malerhaandværket vil ogsaa frem i Tiden have sin Mission — og dermed ogsaa vort Laug.

Holte, den 1. December 1946.

INDEX

Aabye, J. S.	135	Madsen, I. P.	142
Berggren, Hans	155	Meyer, Emil	82
Birk, Johs.	140	Møller-Jensen, Jens	142
Blache, N. Chr.	82	Møllmann, C.	106
Breck, Hjalmar	147	Nielsen (Omø), Georg	152
Bøgelund, Thor	158	Nielsen, H. Chr.	75
Christensen, Alb.	115	Nielsen, N. P.	132
Christiansen, Chr.	120	Petersen, Carl	82
Dam, Chr. E.	72	Petersen, Herman	124
Deleuran, Th.	154	Petersen, Thorvald	148
Elisiusen, F.	114	Olsen, Claus J.	132
Hansen, Aage	145	Overgaard, C. N.	76
Hansen, William	125	Rasmussen, Robert	40, 128
Hast, Axel	129	Schou, Peter	101
Holsøe, C. V.	106	Schübeler, Heinrich	49
Hoverby, J. P.	106	Seehusen, Axel	135
Johansen, A. C.	94	Staack, Wald.	106
Juulmann, Oskar	55	Steffensen, Johs.	131
Jørgensen, Frk. K.	139, 153	Stensler-Thomsen, Knud	131
Knudsen, Jens Chr.	121	Svendsen, M. P. S.	37, 87
Krebs, Herman P.	100	Strunge, A.	83
Larsen, Sven	135	Thomsen, Johs.	63
Laursen, Jørgen	87	Wiener-Nielsen	83
Madsen, Einar	148		